

Tilinpäätös 2015

Sipoon kunnan tilinpäätös ja toimintakertomus 2015

Kunnanhallitus 29.3.2016

Julkaisija: Sipoon kunta

Kannen kuva: Jouko Antere, Ilmakuvaus.org

Sisällysluettelo

1	TOIMINTAKERTOMUS	6
1.1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	6
1.1.1	Kunnanjohtajan katsaus	6
1.1.2	Sipoon kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	7
1.1.3	Yleinen taloudellinen kehitys	12
1.1.3.1	Kansantalouden tilanne	12
1.1.3.2	Kuntatalouden yleinen tilanne.....	13
1.1.4	Olennot muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	14
1.1.5	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	15
1.1.6	Sipoon kunnan henkilöstö	16
1.1.7	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	19
1.2	SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	20
1.3	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS ..	23
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	23
1.3.2	Toiminnan rahoitus.....	27
1.4	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	29
1.5	KOKONAISTULOT JA -MENOT	31
1.6	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	32
1.6.1	Yhdistelmä konsernitalinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	32
1.6.2	Konsernin toiminnan ohjaus ja selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	32
1.6.3	Konsernitalinpäätös ja sen tunnusluvut	34
1.7	KUNNANHALLITUKSEN ESYTYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ	38
2	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	39
2.1	KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN	40
2.1.1	Keskusvaalilautakunta	41
2.1.2	Tarkastuslautakunta	41
2.1.3	Kunnanhallitus.....	42
2.1.4	Sosiaali- ja terveysvaliokunta	49
2.1.5	Sivistysvaliokunta	59
2.1.6	Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta.....	69
2.1.7	Kunta yhteensä	87
2.1.8	Poikkeamat tilinpäätösvouden talousarviosta ja edellisestä vuodesta	88
2.2	TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	90
2.3	INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN.....	92
2.3.1	Investoinnit, yhteenveto	92

2.3.2	Laajennusinvestoinnit, INFRA	93
2.3.2.1	Laajennusinvestoinnit, Uudet kaava-alueet	93
2.3.2.2	Laajennusinvestoinnit, nykyisten kaava-alueiden muutosalueet.....	93
2.3.3	Laajennusinvestoinnit, rakennukset	93
2.3.4	Uudelleeninvestoinnit	94
2.3.5	Peruskorjausinvestoinnit	94
2.3.6	Yleiset investoinnit	95
2.3.7	Muut investoinnit	95
2.3.7.1	Kiinteän omaisuuden (maan) ostot ja myynnit	95
2.3.7.2	Irtain omaisuus, osastoittain	95
2.3.7.3	Osakkeet ja osuudet, osastoittain.....	96
2.4	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	97
2.5	YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA	100
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	101
3.1	TULOSLASKELMA.....	101
3.2	RAHOITUSLASKELMA.....	102
3.3	TASE	103
3.4	KONSERNILASKELMAT.....	105
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	109
4.1	Liite 1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät.....	109
4.2	Liite 2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	110
4.3	Liite 3 Toimintatuotot kunnan määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina	110
4.4	Liite 4 Verotulojen erittely	111
4.5	Liite 5 Valtionosuuksien erittely	111
4.6	Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset.....	112
4.7	Liite 7 Keskimääräiset poistot ja investoinnit vuosina 2014–2018	113
4.8	Liite 8 Pakollisten varausten muutokset	113
4.9	Liite 9 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	113
4.10	Liite 10 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	113
4.11	Liite 11 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	114
4.12	Liite 12 Saamisten erittely	116
4.13	Liite 13 Lyhytaikaisiin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät.....	116
4.14	Liite 14 Rahoitusarvopaperit.....	116
4.15	Liite 15 Oman pääoman erittely	117
4.16	Liite 16 Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	117
4.17	Liite 17 Pakolliset varaukset.....	117
4.18	Liite 18 Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	118
4.19	Liite 19 Vieras pääoma.....	118

4.20	Liite 20 Muiden velkojen erittely	119
4.21	Liite 21 Lyhytaikaisen vieraan pääoman siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	119
4.22	Liite 22 Huollettavien varat	119
4.23	Liite 23 Leasingvastuiden yhteismäärä.....	119
4.24	Liite 24 Kunnan antamat vastuusitoumukset	120
4.25	Liite 25 Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista.....	120
4.26	Liite 26 Henkilöstön lukumäärä 31.12.....	120
4.27	Liite 27 Henkilöstökulut.....	120
4.28	Liite 28 Tilintarkastajan palkkiot.....	121
4.29	Liite 29 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat.....	122
5	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.	
6	TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT	125
6.1	TILIKAUDEN 1.1.–31.12.2015 AIKANA KÄYTETYT TILIKIRJAT, RAPORTIT JA KORTISTOT	126
6.2	TASE-ERITTELY 31.12.2015	128

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Sipoon valtuustossa oli 43 jäsentä: vuoden 2014 päättyessä 28 miestä ja 15 naista. Seuraavat ryhmät olivat vuoden 2014 lopussa edustettuina valtuustossa: Suomen ruotsalainen kansanpuolue (17 jäsentä), Kokoomus (9 jäsentä), Sosialidemokraatit (5 jäsentä), Keskusta (4 jäsentä), Yhteinen Sipoomme (3 jäsentä), Vihreät (3 jäsentä) ja Perussuomalaiset (2 jäsentä). Valtuuston puheenjohtajana toimi Christel Liljeström (RKP) ja varapuheenjohtajina toimivat Heikki Vestman, Mia Suominen ja Rauno Haapaniemi. Kunnanhallituksen puheenjohtaja oli Ari Oksanen (Kok.). Kunnanvaltuutettu ja Perussuomalaisen valtuustoryhmän puheenjohtaja Pentti Sittnikow menehtyi 25.1.2015.

Maaliskuussa Sipoon kunnanvaltuusto päätti irtautua Keski-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan kuntarakenneseelvityksistä sekä hylkäsi osaltaan esityksen liittyä osaksi uutta metropolikaupunkia. Tämä mahdollisti, että kunta pystyi täysipainoisesti keskittymään keväällä 2014 käynnistettyyn talouden tasapainottamisohjelmaan, Operaatio Kattilankanteen, sekä panostamaan tammikuussa lanseerattuun palvelujen kehitysohjelmaan, Operaatio Induktiolieteen. Näillä tavoitellaan vähintään 10 miljoonan euron pysyvää toimintatuottojen ja -menojen välisen erotuksen parantamista niin, että suurin osa näistä tavoitteista saavutetaan vuoteen 2017 mennessä ja loput, rakenteellisesti haasteellisemmat, vuoteen 2020 mennessä.

Sipoossa onkin vuoden aikana tapahtunut runsaasti kehitystä. Sosiaali- ja terveystieteiden (SoTe) otettiin mm. käyttöön mobiili kotihoito ja käynnistettiin yhteistyö seurakuntien kanssa vapaaehtoistyön koordinoimiseksi. Tulevaisuuden keittiömalliksi valittiin ns. Cook & Chill. Keskisuurten kuntien kustannusvertailussa Sipoon SoTe-palvelut olivat kustannustehokkaimmat ja Kuntaliiton Arttu-selvityksessä kuntalaistyytyväisyys oli erittäin korkealla tasolla verrattuna muihin kuntiin. Sivistystoimissa on opeutuksessa siirrytty pilvipohjaiseen sähköiseen oppimisympäristöön ja lähdetty toteuttamaan ns. BYOD-periaatetta (ota oma laite mukaan) oppilaille. Päivähoidossa päätettiin ottaa palveluseteli käyttöön. Nikkilän Sydämen rakennusprojekti on myös edennyt aikataulussa ja budjetissa. Tekniikka- ja ympäristöpuolella toiminnan tehostuminen on näkynyt selkeästi. Vuonna 2015 perustettiin myös Sipoon Vesi -liikelaitos sekä yhtiöitettiin SoTe-kiinteistöt. Tärkeänä osana kunnan palveluiden kehittämistä toteutettiin vuoden jälkipuoliskolla Forum Sibbe, jossa keskityttiin asiakaskokemuksen parantamiseen.

Sipoon strategian mukainen kasvu on myös konkretisoitunut ja Sipoo olikin Suomen nopeimmin kasvava kunta, ja tämän kasvun odotetaan vielä kiihtyvän tulevina vuosina samalla siirtyen Söderkullasta myös Nikkilään.

Pakolaistilanne yllätti Suomen syksyllä ja loppuvuoteen mennessä Sipooseen on sijoitettu vajaa sata nuorta pakolaista, joiden kouluttamisessa ja kotouttamisessa kunnalle on tullut uusia tehtäviä.

Sipoon kehitystoimet näkyvät nyt myös luvuissa. Vaikkakin lukuihin sisältyy vajaan 8 milj. euron maakauppa Bastukärrissä, ovat talousluvut muutenkin selvästi parantuneet. Erityisesti olen tyytyväinen siitä, että vuosikymmenet jatkunut ulkoisten toimintakulujen asukasta kohti kasvu on vihdoinkin onnistuttu saamaan selvään laskuun, vuoden 2013 6 032 eurosta vuoden 2015 5 866 euroon per asukas.

Tuloslaskelman vuosikate oli 15,9 milj. euroa ylijäämäinen (ed v 6,6 m€). Kunnan tilikauden 2015 tulos oli 7,5 milj. euroa (ed v -2,5 m€). Tilikauden ylijäämä oli 1,5 milj. euroa (ed v alijäämä 1,3 m€).

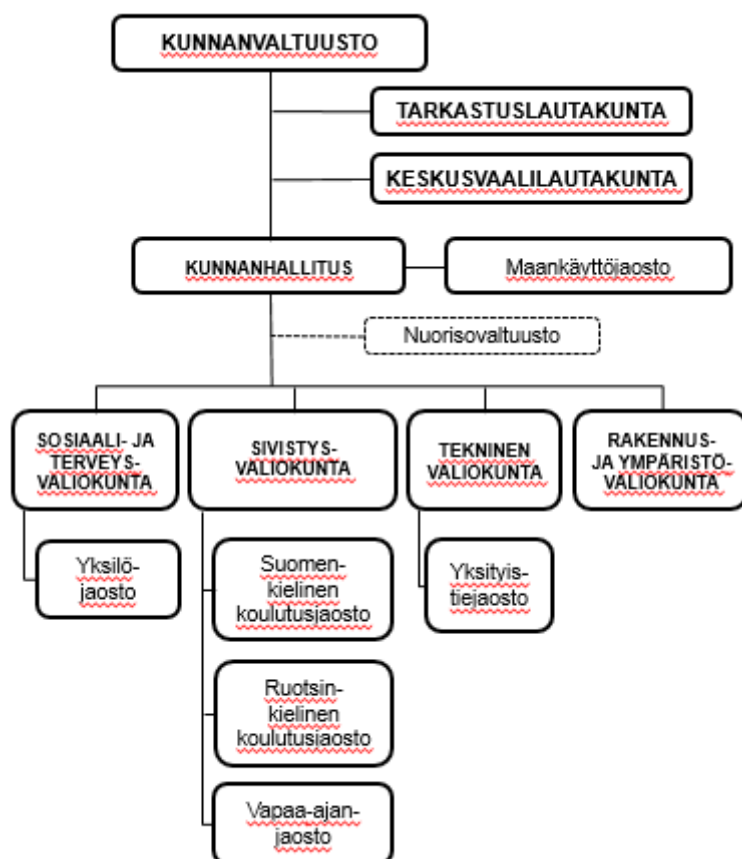
Toimintakulut laskivat edellisvuoden 114,5 milj. eurosta 113,8 miljoonaan euroon, laskua 0,6 %. Tämä oli selkeästi alle budjetoidun 115,6 milj. euron tason. Henkilöstökulut pysyivät alle edellisvuoden tason, vähennystä 0,2 milj. euroa (-0,4 %). Ostopalveluissa oli myös laskua 0,5 milj. euroa (-1,0 %). Verotulot jäivät budjetoitua pienemmäksi mutta olivat kuitenkin 0,9 milj. euroa edellisvuotta suuremmat. Kunnan lainamäärä vuoden lopussa oli 38,7 milj. euroa, eli 1 997 euroa/asukas (vuonna 2014 2 286 euroa/asukas).

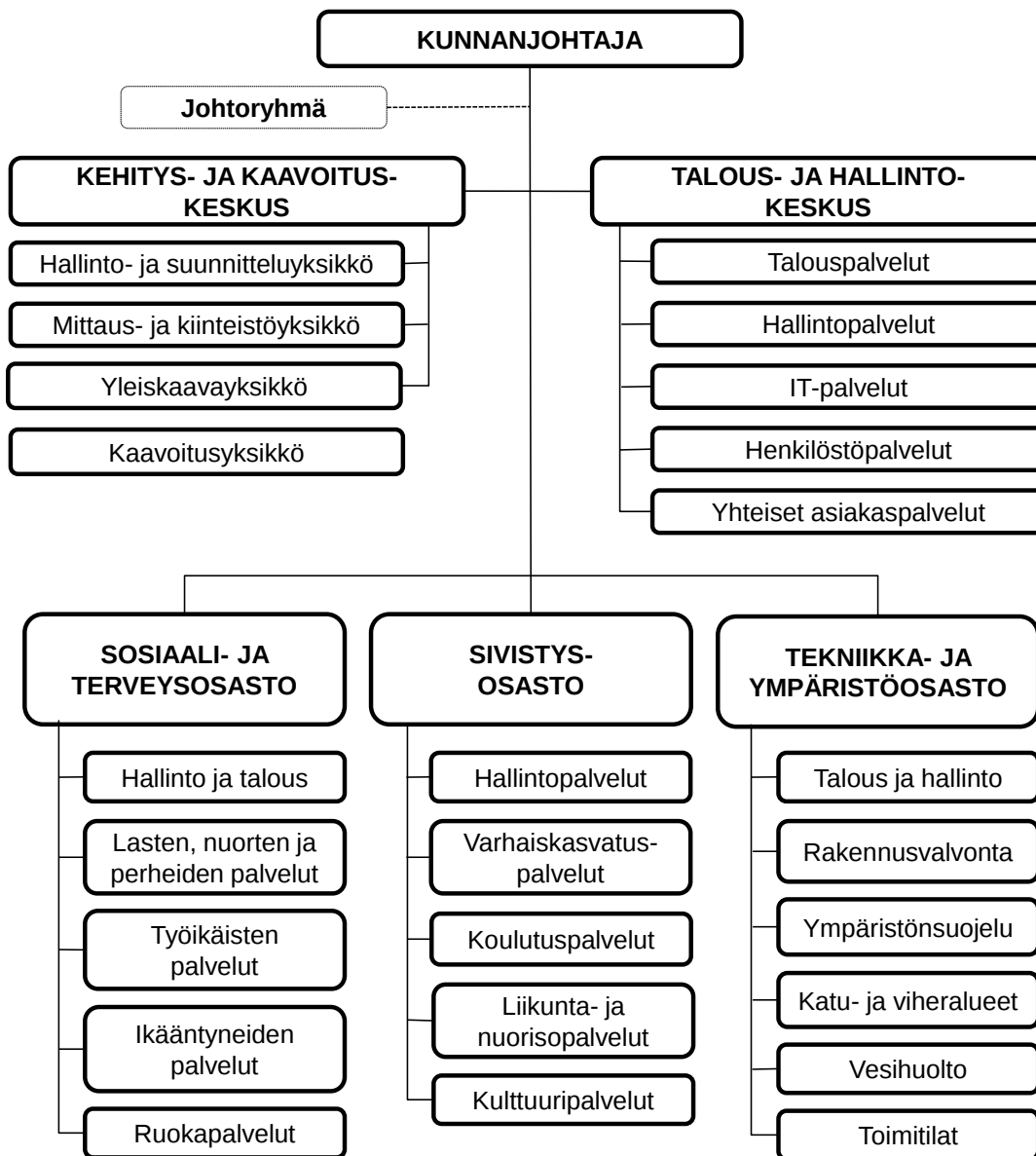
Kunnan johtoryhmän kokoonpanossa tapahtui kaksi muutosta vuoden aikana. Sivistysjohtajana aloitti Kurt Torsell vuoden 2015 alussa ja henkilöstöpäällikkönä Merja Soosalu elokuun alussa.

Mikael Grannas

1.1.2 Sipoon kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Luottamushenkilöorganisaatio

Luottamuselinten kokoonpano sekä osastojen johtavat viranhaltijat 31.12.2015

Valtuusto, 43 jäsentä

Puheenjohtaja

1. varapuheenjohtaja

2. varapuheenjohtaja

3. varapuheenjohtaja

Christel Liljeström (RKP)

Heikki Vestman (Kok.)

Mia Suominen (SDP)

Rauno Haapaniemi (Vihr.)

Valtuuston voimasuhteet

Suomen ruotsalainen kansanuolue

Kokoomus

Sosialidemokraatit

Keskusta

Vihreät

Yhteinen Sipoomme

Perussuomalaiset

17 paikkaa

9 paikkaa

5 paikkaa

4 paikkaa

3 paikkaa

3 paikkaa

2 paikkaa

Kunnanhallitus, 11 jäsentä

Ari Oksanen, puheenjohtaja (Kok.)
Kaj Lindqvist, 1. varapuheenjohtaja (RKP)
Clara Lindqvist, 2. varapuheenjohtaja (YSI)
Rolf Björkell (RKP)
Anders Backström (RKP)
Kicka Lindroos (RKP)
Anna Abrahamsson (RKP)
Kjell Grönqvist (SDP)
Jari Hursti (PS)
Marja Manninen-Ollberg (Kok.)
Maarit Rope (Kesk.)
Esittelijä: Kunnanjohtaja

Varajäsenet

Virpi Karjalainen (Kok.)
Mari Berg (RKP)
Kasper Nyberg (Kesk.)
Richard Sundman (RKP)
Christer Silén (RKP)
Maria Liljeström (RKP)
Stefan Sandström (RKP)
Tapio Virtanen (SDP)
Kristiina Ovaskainen (PS)
Mandi Alaterä (Kok.)
Sami Virpiö (Kesk.)

Kunnanjohtaja
Talous- ja hallintojohtaja
Henkilöstöpäällikkö
Tietohallintopäällikkö
Kunnankamreeri
Palvelupäällikkö
Kunnansihteeri

Mikael Grannas
Pekka Laitasalo
Merja Soosalu
Sam Allén
Sture Lindqvist
Susanne Fredriksson
Peter Stenvall

Maankäyttöjaosto, 7 jäsentä

Sami Virpiö, puheenjohtaja (Kesk.)
Maria Liljeström, 1. varapuheenjohtaja (RKP)
Christel Liljeström (RKP)
Juhani Rantala (Kok.)
Mandi Alaterä (Kok.)
Eva Kuntsi (SDP)
Bob Myrberg (PS)
Kunnanhallituksen edustajat: Kaj Lindqvist ja Heikki Vestman
Esittelijä: Kehitysjohtaja

Varajäsenet

Gustav Tallqvist (YSI)
Anders Backström (RKP)
Kicka Lindroos (RKP)
Mari Viita (Kok.)
Juha Kopra (Kok.)
Mia Suominen (SDP)
Jari Hursti (PS)

Vt. kehitysjohtaja
Yleiskaavapäällikkö
Kaavoituspäällikkö
Mittaus- ja kiinteistöpäällikkö

Pekka Söyriä
Eveliina Harsia
Matti Kanerva
Pekka Söyriä

Tarkastuslautakunta, 5 jäsentä

Linda Karhinen, puheenjohtaja (Kok.)
Hanna Kuntsi, varapuheenjohtaja (SDP)
Hans-Peter Lindgren (RKP)
Vesa Lepistö (YSI)
Päivi Mäkelä-Bengs (SDP)

Varajäsenet

Virpi Karjalainen (Kok.)
Marketta Mattila (Vihreät)
Johan Isaksson (RKP)
Patrick Lindman (YSI)
Janne Nickström (SDP)

Ammattitilintarkastuksesta vastasi PwC Julkistarkastus Oy

Tilintarkastaja

Outi Koskinen, KHT, JHTT

Keskusvaalilautakunta, 5 jäsentä

Gustav Wikström, puheenjohtaja (RKP)
Sami Siltaloppi, varapuheenjohtaja (SDP)
Jaana Korkeila-Långsjö (Kok.)
Marko Takalo (YSI)
Anna Salmensaari (Vihr.)

Varajäsenet

1. Gunilla Eklöf (RKP)
2. Merja Siltala (SDP)
3. Eero Heiman (Kok.)
4. Jukka Jaatinen (YSI)
5. Sirpa Möller (Vihr.)

Sosiaali- ja terveysvaliokunta, 9 jäsentä

Janica Sundbäck, puheenjohtaja (RKP)
Kaj Kaiser (RKP)
Petri Haikonen, varapuheenjohtaja (Kesk.)
Agneta Enroth-Jusslin (RKP)
Christer Silén (RKP)

Varajäsenet

Thomas Elfgren (RKP)
Ari Juselius (RKP)
Tiia Rautio (YSI)
Ari Juselius (RKP)
Annette Laaksonen (RKP)

Juha Salo (Kok.)
Suvi Vuoksenranta (Kok.)
Maarit Virtanen (PS)
Juha Huotari (SDP)
Kunnanhallituksen edustaja: Marja Manninen-Ollberg
Esittelijä: Sosiaali- ja terveysjohtaja

Yksilöjaosto, 3 jäsentä
Eva Kuntsi, puheenjohtaja (SDP)
Thomas Elfgren, varapuheenjohtaja (RKP)
Pirkko Buddas (Kok.)

Sosiaali- ja terveysjohtaja
Palvelujohtaja
Johtava lääkäri
Vanhustyön päällikkö
Ruokapalvelupäällikkö

Sivistysvaliokunta, 9 jäsentä
Juha Suuronen, puheenjohtaja (Kok.)
Richard Sundman, varapuheenjohtaja (RKP)
Antti Skogster (RKP)
Mari Berg (RKP)
Laura Lindell (Kok.)
Virpi Karjalainen (Kok.)
Markku Metsoila (YSI)
Maarit Rope (Kesk.)
Henrik Möller (Vihr.)
Kunnanhallituksen edustaja: Kjell Grönqvist
Esittelijä: Sivistysjohtaja

Suomenkielinen koulutusjaosto, 5 jäsentä
Maarit Rope, puheenjohtaja (Kesk.)
Valtteri Piri, varapuheenjohtaja (Kok.)
Kari-Matti Syrjäläinen (RKP)
Anne Peisanen (Kok.)
Maija Kuntsi (SDP)
Kunnanhallituksen edustaja: Jari Hursti
Esittelijä: Sivistysjohtaja

Ruotsinkielinen koulutusjaosto, 5 jäsentä
Antti Skogster, puheenjohtaja (RKP)
Christel Stenius, varapuheenjohtaja (YSI)
Annette Laaksonen (RKP)
Camilla Långsjö (Kok.)
Kjell Grönqvist (SDP)
Kunnanhallituksen edustaja: Kicka Lindroos
Esittelijä: Opetuspäällikkö

Vapaa-ajanjaosto, 5 jäsentä
Henrik Möller, puheenjohtaja (Vihr.)
Juha Kopra, varapuheenjohtaja (Kok.)
Johan Granqvist (RKP)
Cathrine Jipp (RKP)
Johanna Saxén (YSI)
Kunnanhallituksen edustaja: Avoimna
Esittelijä: Tulosityksikön päällikkö

Annika Johansson-Rytkönen (RKP)
Kadir Turan (Kok.)
Liisa Jankkari (Kok.)
Eva Kuntsi (SDP)

Varajäsenet
Kjell Grönqvist (SDP)
Pekka Viertomies (RKP)
Suvi Vuoksenranta (Kok.)

Leena Kokko
Bodil Grön
Anders Mickos
Helena Räsänen
Birgit Mäkilä

Varajäsenet
Anne Peisanen (Kok.)
Kaj Kaiser (RKP)
Annika Bröckl (RKP)
Annette Laaksonen (RKP)
Juha Salo (Kok.)
Valtteri Piri (Kok.)
Christel Stenius (YSI)
Taru Tikkanen (PS)
Rauno Haapaniemi (Vihr.)

Varajäsenet
Taru Tikkanen (PS)
Laura Lindell (Kok.)
Erika Hildén (RKP)
Sami Alasara (Kok.)
Janne Nickström (SDP)

Varajäsenet
Anders Wickström (RKP)
Patrick Lindman (YSI)
Daniela Suomi (RKP)
Jaana Korkeila-Långsjö (Kok.)
Nancy Lökfors (SDP)

Varajäsenet
Matti Hyhkö (Vihr.)
Kari Helenius (Kok.)
Serdar Abali (RKP)
Alli Liljeström (RKP)
Kukka-Maaria Nenonen (YSI)

Sivistysjohtaja
Opetusjohtaja
Päivähoidon päällikkö
Kulttuurijohtaja

Tekninen valiokunta, 9 jäsentä
Rainer Boman, puheenjohtaja (SDP)
Jari Hursti, varapuheenjohtaja (PS)
Jyri Jalas (RKP)
Stefan Sandström (RKP)
Gunilla Holmberg (RKP)
Hannele Backström (RKP)
Mari Viita (Kok.)
Jani Björn (Kok.)
Monika Hämäläinen (Kesk.)
Kunnanhallituksen edustaja: Rolf Björkell
Esittelijä: Tekninen johtaja

Tekninen johtaja
Vesihuoltopäällikkö
Kuntatekniikan päällikkö
Tilapalvelupäällikkö

Rakennus- ja ympäristövaliokunta, 7 jäsentä
Tim Kankfelt, puheenjohtaja (RKP)
Sini-Pilvi Saarnio, varapuheenjohtaja (Vihr.)
Johanna Ullberg (RKP)
Bodil Weckström (RKP)
Kimmo Virtanen (Kok.)
Kristiina Ovaskainen (PS)
Ari Tamminen (YSI)
Kunnanhallituksen edustaja: Clara Lindqvist
Esittelijä: Tulosyksikön päällikkö

Ympäristönsuojelupäällikkö
Rakennusvalvontapäällikkö

Kurt Torsell
Hannu Ollikainen
Mervi Keski-Oja
Anne Laitinen

Varajäsenet
Tarmo Ojala (SDP)
Cia Antell (PS)
Lars-Göran Blomstedt (RKP)
Mikael Bergdal (RKP)
Benita Lipponen (RKP)
Marianne Andersson-Lindqvist (RKP)
Pirkko Buddas (Kok.)
Jani Nieminen (Kok.)
Karoliina Koljonen (YSI)

Ilari Myllyvirta
Matti Huttunen
Risto Hautsalo
Juha Pohjonen

Varajäsenet
Anna Abrahamsson (RKP)
Riitta-Kaisa Kosonen (Vihr.)
Peter Granqvist (RKP)
Anna-Karin Nygren (RKP)
Matti Mehtola (Kok.)
Antti-Matti Laitala (Kok.)
Tapio Virtanen (SDP)

Christel Kyttälä
Ulla-Maija Upola

1.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys

1.1.3.1 Kansantalouden tilanne

Suomen kasvu jää euromaiden heikoimpien joukkoon.

Suomen talouden tilanne on edelleen hankala. Kasvu käynnistyy ennustejaksolla vain vaivoin ja on selvästi hitaampaa kuin muualla euroalueella. Suomen vientimarkkinoiden kehitys näyttää aiemmin ennustettua vaimeammalta, eikä ulkomaankaupasta siten juuri saada vetoapua lähivuosina. Kasvu on ennustejaksolla kotimaisen kysynnän varassa. Kasvua kertyy 0,7 % vuonna 2016 ja 1,0 % vuonna 2017. Riskit painottuvat ennustettua heikkomman talouskehityksen suuntaan, ja tuottavuuskehitys on heikkoa. Maailmankaupan kasvu – ja siten myös Suomen vientikysyntä – jää vuonna 2015 selvästi hitaammaksi kuin Suomen Pankin kesäkuun 2015 ennusteessa odotettiin. Kiinan talouskasvu on hidastunut, ja Venäjän talous jatkaa supistumistaan ennustejaksolla vuosina 2015–2017. Toisaalta kasvu on varsin hyvässä vauhdissa Suomen viennin kannalta tärkeillä markkinoilla Euroopassa ja Yhdysvalloissa ja euron heikkeneminen helpottaa vientiä euroalueen ulkopuolelle. Rahapolitiikan säilyminen keveänä vauhdittaa euroalueen kasvua ja parantaa siten myös Suomen vientinäkymiä.

Investointien lisääntyminen euroalueella tukee viennin kasvua vuonna 2016. Suomen kustannuskilpailukyvyyn heikkenemistä ei kuitenkaan saada ennustejaksolla pysäytettyä, eikä Suomen vienti pääse vientimarkkinoiden kasvun vauhtiin.

Kuluttajahintojen nousu jatkuu poikkeuksellisen hitaana ennustevuosina, mikä kuvastaa raakaöljyn hintakehityksen vaimeutta. Kotimainen inflaatio hidastui huhtikuussa 2015 alle euroalueen vauhdin, joten hintatasoero euroalueeseen verrattuna on alkanut hitaasti supistua. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin (YKHI) mukainen inflaatio on vuonna 2015 keskimäärin – 0,1 % ja kiihtyy 0,3 prosenttiin vuonna 2016 ja 1 prosenttiin vuonna 2017.

Nimelliset ansiot kohenevat maltillisesti ennustejaksolla voimassa olevan työmarkkinaratkaisun mukaisesti ja hidas inflaatio tukee reaaliansioiden kasvua etenkin ennustejakson alkupuolella.

Yksityinen kulutus lisääntyy ennustevuosina maltillisesti, mutta heikkokin kasvu auttaa pitämään yllä yksityistä kysyntää. Kotitalouksien tulot ovat kehittyneet taantumavuosina suhteellisen vakaasti. Osin tätä selittää se, että tulonsiirtojen merkitys tulonlähteenä on kasvanut varsinkin eläkeläisten määrän lisääntymisen vuoksi. Eläketulojen osuuden kasvu tulonmuodostuksesta vähentääkin yksityisen kuluksen suhdanneherkkyyttä.

Vuoden 2015 aikana on nähty vihdoin merkkejä investointien elpymisestä ja odotusten kohenemisestä. Investointien ennustetaan kääntyvän lievästi kasvuun vuosina 2016 ja 2017.

Työmarkkinoiden kesään 2015 asti jatkunut jyrkkä heikkeneminen on pysähtynyt. Heikon alkuvuoden vuoksi työllisten määrä jää kuitenkin likimain samansuuruiseksi kuin edellisenä vuonna ja työttömyysaste nousee 9,4 prosenttiin.

Turvapaikanhakijoiden määrän nopea kasvu on herättänyt kysymyksiä myös maahanmuuton taloudellisista vaikutuksista. Pidemmällä aikavälillä maahanmuuton kustannusten kannalta keskeinen tekijä on maahanmuuttajien työllistyminen. Suurin osa maahanmuuttajista on työikäisiä, joten maahanmuutto voi potentiaalisesti helpottaa työvoiman määrän supistumiseen liittyviä ongelmia. Tehokkaalla kotouttamisella voidaan edistää maahanmuuttajien työllistymistä.

Suomen julkisen talouden rahoitusasema on ollut jo 6 vuotta alijäämäinen, minkä vuoksi julkinen velka on kasvanut voimakkaasti. Ennustejaksolla velka ylittää 68 % suhteessa BKT:hen ja on vuonna 2017 yli kaksinkertainen verrattuna vuoden 2008 velkatilanteeseen. Velkaantumisvauhti on huolestuttava, koska Suomen pidemmän aikavälin kasvunäkymät ovat heikot pitkittyneen taantumun, työikäisen väestön määrän supistumisen ja teollisuuden rakennemuutoksen vuoksi. Julkisen talouden rakenteellinen alijäämä ei ennustejaksolla juuri pienene hallituksen sopeutustoimista huolimatta, sillä työeläkerahastojen ylijäämä jatkaa supistumistaan eläkemenojen nopean kasvun myötä.

Suomen Pankin mukaan bruttokansantuote supistui 0,1 % vuonna 2015. Kotimainen kysyntä vetää BKT:n kasvuun vuonna 2016, mutta kasvu jää hyvin vaimeaksi. Kasvua kertyy 0,7 % vuonna 2016 ja 1,0 % vuonna 2017.

Lähde: Suomen Pankki, Euro & talous 10.12.2015

1.1.3.2 Kuntatalouden yleinen tilanne

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2015 tilikauden tulos oli 0,27 miljardia ylijäämäinen. Kun tilinpäätöstiedoista oikaistaan kunnallisten liikelaitosten yhtiöittämisistä aiheutuneet vaikutukset, yhteenlaskettu tulos pysyi lähes edellisvuosien tasolla.

Tilastokeskuksen kokoamien kuntien viime vuoden tilinpäätösarvioiden mukaan lainakanta kasvoi yhteensä 0,5 miljardia euroa ja on nyt 17,0 miljardia, kasvua edellisestä vuodesta on kolme prosenttia. Merkittävin yksittäinen viime vuoden lukuja selittävä tekijä on liikelaitosten yhtiöittäminen. Se vaikutti muun muassa toimintatuottoihin, toimintamenoihin, investointeihin ja lainakantaan.

Vuoden 2015 tiedot olivat parempia kuin viime syksynä laaditussa julkisen talouden suunnitelmassa arvioitiin. Ennakoitua parempi tulos, kuntien velkaantumisen hidastuminen sekä se, että kunnat korottivat tuloveroprosenttejaan täksi vuodeksi maltillisesti, osoittavat kuntien toimivan vastuullisesti.

Kuntatalouden kokonaiskuva näyttää kohtuulliselta, mutta kuntakohtaiset erot ovat hyvin suuria. Esimerkiksi tilikauden tulos oli negatiivinen yli 120 kunnassa.

Kuntien talous on kärsinyt hitaasta talous- ja verotulojen kasvusta, työttömyyden noususta ja työttömyysvastuiden kasvusta sekä viime vaalikaudella tehdyistä poikkeuksellisen suurista valtionosuusleikkauksista. Ilman valtionosuusleikkauksia kuntatalous olisi lähivuosinakin tasapainossa.

Tilinpäätöstiedot osoittavat, että kuntien ja kuntayhtymien toimintamenot laskivat noin yhdellä prosentilla. Menojen kasvua hidastivat yhtiöittämiset sekä erilaiset kuntien säästötoimet. KT Kuntatyönantajien kyselyn mukaan kunta-alalla leikattiin viime vuonna henkilöstömenoja noin 300 miljoonalla eurolla.

Kuntatyönantajan kilpailukyvyn kannalta tärkeätä on, että kuntatyönantajan sosiaaliturvamaksuja alennetaan samalla tavalla muiden työnantajien kanssa kilpailun vääristymisen ehkäisemiseksi. Työvaltaisella kunta-alalla tärkeätä olisi paikallisen sopimisen edistäminen.

Kuntien osuus työmarkkinatuen rahoituksesta kasvoi edellisestä vuodesta 160 miljoonaa ja oli viime vuonna yli 400 miljoonaa euroa.

Yhteenlasketut verotulot kasvoivat 2,8 prosenttia. Kunnallisverotulot kasvoivat vain 1,8 prosenttia, vaikka 98 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2015. Muut verot, kuten yhteisö- ja kiinteistövero, kasvoivat kuitenkin nopeammin. Kiinteistöverotuotot kasvoivat 6,1 prosenttia. Yhteisöveron kasvua selittää työmarkkinatuen kuntaosuuden korotuksen kompensoiminen 75 miljoonalla eurolla. Kiinteistöveron kasvu johtui pääasiassa kiinteistöverouudistuksesta, jossa muun muassa nostettiin veroprosenttien ala- ja ylärajoja.

Valtionosuusleikkauksista johtuen valtionosuudet pysyivät lähes edellisvuoden tasolla. Investoinnit pienenevät 100 miljoonaa euroa.

Tulevaisuudessa lisämenopaineita aiheuttavat kasvava työttömyys, erityisesti pitkäaikaistyöttömyys, turvapaikkahakijoiden määrä, lisääntyvä palveluiden kysyntä ja huomattavat investointitarpeet.

Kuntatalouden kestävyysden takaaminen edellyttää koko maan talouskehityksen selvää toipumista.

Lähde: Kuntaliitto 10.2.2016

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Sipoo, avainluvut 2012-2015	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2015
Kunnan asukasluku	18920	18914	19034	19395	19500
Toimintatuotot	18,5	20,1	19,7	27,7	20,0
Toimintakulut	108,2	114,1	114,5	113,8	115,6
Toimintakate m€	-89,7	-93,9	-94,7	-86,1	-95,6
Kunnallisverot	69,2	75,3	76,2	75,5	77,3
Yhteisöverot	3,5	3,1	3,2	4,1	3,4
Kiinteistövero	6,0	6,5	6,9	7,6	7,9
Verot yhteensä	78,7	84,9	86,3	87,2	88,6
Valtionosuudet	18,4	16,7	15,6	14,6	14,1
Vuosikate m€	6,6	6,9	6,6	15,8	6,4
Poistot	6,5	9,2	9,1	8,3	8,2
Satunnaiset tuotot	33,0				
Tilikauden tulos m€	33,0	-2,3	-2,5	7,5	-1,8
Tilikauden yli-/alijäämä m€	0,8	-1,9	-1,3	1,5	0,0
Bruttoinvestoinnit	17,6	18,1	11,8	16,7	18,5
Käyttöomaisuuden myynti	37,2	6,0	3,3	12,6	5,7
Nettoinvestoinnit m€	-19,7	12,1	8,4	4,0	12,8
Henkilöstön lukumäärä v lopussa	1 209	1 217	1 203	1 201	1 217
Henkilötyövuodet	1 109	1 121	1 114	1 090	1 169
Pitkäaikaiset lainat m€	51,1	52,8	43,5	26,8	50,7
Kaikki lainat yhteensä m€				38,7	
Lainat/asukas €	2 724	2 791	2 286	1 997	2 600

Yleinen kehitys

	2011	2012	2013	2014	2015	2014-2015, %
Väestö	18 526	18 739	18 914	19 034	19 395	1,9 %
Kuntien välinen nettomuutto	201	195	55	24	326	1258,3 %
Nettomaahanmuutto	9	-10	36	58	11	-81,0 %
Syntyneitä	214	169	221	172	148	-14,0 %
Kuolleita	148	146	131	131	124	-5,3 %
Työllisyysaste (2015 arvio)	74,0	74,3	75,2	74,8	74,5	-0,4 %
Työttömyysaste %	4,2	4,7	5,9	6,6	7,3	10,6 %
Työttömien määrä Sipoossa	380	432	552	625	693	10,9 %
Alle 25 v työttömien määrä	26	39	60	79	110	39,2 %
Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömät	111	90	147	177	229	29,4 %
Avoimet työpaikat	45	30	45	60	89	48,3 %
Työvoiman määrä, henkilöä	9 092	9 176	9 289	9 474	9 541	0,7 %
Myönnettyt rakennusluvat	329	389	350	255	322	26,3 %
Toimenpideluvat	63	75	90	129	109	-15,5 %

Viime vuosien tasainen n. 1 %:n väestönkasvu kiihtyi uusien valmistuneiden asuntojen myötä vuonna 2015 ollen nyt 1,9 % ja vastaten kunnan strategiaa. Kunnan työllisyystilanne heikkeni edelleen vuoden takaisesta. Sipoon työttömyysaste oli kuitenkin selkeästi parempi kuin koko maan työttömyysaste.

Asukasluku oli 31.12.2015 19.395 asukasta. Sipoon väkiluvun kasvu oli Suomen nopeinta vuonna 2015.

Kuntaan perustettiin noin 140 uutta yritystä nettolisäyksen ollessa n. 70 kappaletta.

Rakentamisen painopiste on ollut vuonna 2015 Etelä-Sipoossa Söderkullassa erityisesti Pähkinälehdon alueella. Nikkilässä rakennettiin omakotitaloja lähinnä Kartanonrinteen alueelle. Nikkilän keskustaan valmistui kerrostalo senioreille. Vuonna 2016 vilkas rakentaminen jatkuu Söderkullassa Pähkinälehdon alueella. Pähkinälehdon asemakaava-alueetta laajennetaan. Nikkilässä Jokilaakson asemakaavalle toteutetaan infra-rakentaminen ja ensimmäiset asuinrakennusten rakennushankkeet alkavat loppuvuodesta. Nikkilän keskusta-alueen täydennysrakentaminen jatkuu sekä Dominon että Osuuspankin kortteleissa. Bastukärren alueella käynnissä oleva logistiikkakeskuksen rakennushanke on laajuudeltaan kunnan historian suurin.

Sopeutus- ja tehostamisohjelma Kattilankansi käynnistettiin helmikuussa 2014. Lähtökohtana on alusta pitäen ollut välttää irtisanomiset ja lomautukset tehostamalla toimintaa. Kehitysohjelman puitteissa henkilöstö on osallistunut aktiivisesti ideointiin ja toimeenpanoon. Kehitysohjelmaa jatkettiin Operaatio Induktioliedellä ja Forum Sibbellä.

Sivistysosaston organisaatiomuutoksesta päätettiin kesällä 2014 ja muutos tuli voimaan 1.1.2015. Aiemmin käynnistetty palveluverkkosuunnitelma valmistui vuoden 2015 aikana.

Nikkilän Sydän -sivistyskeskuksen rakentaminen on edennyt suunnitelmien mukaan sekä aikataulun että talousarvion puitteissa. Sivistyskeskus valmistuu ennen syyslukukauden 2016 alkua.

Joukkoliikennettä järjestetään yhteistyössä HSL:n ja Uudenmaan ELY:n kanssa. Tavoitteena on ollut luoda Sipooseen entistä selkeämpi ja suoraviivaisempi linjasto, joka on helppo hahmottaa. Uusi linjasto parantaa mahdollisuuksia käyttää joukkoliikennettä myös ruuhka-aikojen ulkopuolella, sillä tarjontaa on entistä tasaisemmin eri aikoina. Ilta- ja viikonloppuliikenne lisääntyy Nikkilän ja Söderkullan sekä Söderkullan ja Eriksnäsän välillä.

Itäkeskuksen ja Söderkullan välillä sekä reitillä Kerava–Talma–Nikkilä liikennöidään joka päivä, samoin Nikkilän ja Söderkullan sekä Söderkullan ja Eriksnäsän välillä. Täydentävää arkiliikennettä on välillä Rautatientori–Nikkilä. Lisäksi muualta Sipoosta ajetaan koulupäivinä Nikkilään ja Söderkullaan bussilinjoja, jotka palvelevat myös työmatkayhteyksiä.

Selvitystyö Nikkilä–Kerava- radan avaamiseksi henkilöliikenteelle valmistui. Selvityksen mukaan Kerava–Talma–Nikkilä -ratakäytävälle tarvitaan noin 20 000 uutta asukasta, jotta selvityksen mukaisilla oletuksilla liikennöinti on kannattavaa.

Hankintojen tehostamiseen liittyen syksyllä 2015 otettiin käyttöön uusi hankinta- ja kilpailutusohjelma, jonka avulla vastaavia prosesseja pystytään tehostamaan.

Ruokapalvelujen osalta tehtiin valtuustossa päätös kehittää toimintaa ns. Cook & Chill -periaatteen mukaan. Tämä ratkaisu mahdollisti luopumisen uuden keskuskeittiön rakentamisesta.

Kunnan operatiivista ja juridista rakennetta muutettiin syksyllä 2015. Vesilaitos päätettiin muuttaa liikelaitosmuotoon ja vuoden 2016 alusta laitos toimii nimellä Sipoon Vesi -liikelaitos. Aivan vuoden lopussa päätettiin yhtiöittää Sosiaali- ja terveysosaston rakennukset; Nikkilän sosiaali- ja terveysasema, Nikkilän seniorkeskus ja Söderkullan terveysasema. Nämäkin muutokset tulivat voimaan 1.1.2016.

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Suomen yleisen taloudellisen kehityksen arvioidaan edelleen olevan varsin vaisua. Tässä taloudellisessa tilanteessa onnistuimme kääntämään kahden edellisvuoden miinusmerkkiset tulokset plussalle ja saavuttamaan taloudelliset tavoitteet vuonna 2015. Väkiluvun kasvu jatkunee edelleen voimakkaana ja arvio vuoden 2016 asukasluvuksi on tasan 20 000. Vuoden 2016 talousarvio perustuu edelleen maltilliseen tulojen kasvuun ja tiukkaan kulukehitykseen. Verotulojen kasvun oletetaan olevan +2,4 % (TA 2016 89 345 k€ vs 2015 toteutunut 87 201 k€) ja toimintamenojen vastaavan kehityksen +3,7 % suhteessa v 2015 toteutuneisiin lukuihin (2016 TA on 118 011 k€, tot 2015 on 113 764 k€) .

Vuoden 2016 aikana tulevaa toiminnan suunnitteluun vaikuttavat Sote-kokonaisuudessa tehtävät ratkaisut. Itsehallintoalueet aloittavat toimintansa tämän hetken suunnitelmien mukaan vuoden 2019 alusta ja muutoksella tulee olemaan vaikutuksia niin henkilöstöön kuin kustannusrakenteeseenkin.

Vuodelle 2016 suunniteltujen kilpailutusten kohteina ovat mm. koulukuljetukset, vakuutukset, hoitopalvelut sekä investointeihin liittyvät rakennusurakat.

Jatkamme Kattilankansi-ohjelmaa ja toteutamme aiemmin suunnitellut säästöt. Tavoitteena on kaudella 2016–2017 saavuttaa lisätehostamista noin 2 milj. euron edestä jo aiemmin tehtyjen toimenpideehdotusten lisäksi. Kaudelle 2016 on suunniteltu tehostamistoimenpiteitä yhteensä 1,5 milj. euron edestä verrattuna edelliseen vuoteen.

Asiakasrajapinnan, sähköisten palveluiden ja digitalisaation kehittäminen ovat edelleen tärkeitä, tätä halutaan korostaa mm. muuttamalla uuden haettavan IT-päällikön nimikkeeksi Chief Digital Officer.

Myös toimintatavat kehittyvät edelleen. Kunnan tilat tulevat aiempaa tehokkaampaan käyttöön kasvun myötä tehostamalla palvelujen tuottamista paitsi toiminnan myös seinien osalta. Vuoden 2016 aikana otetaan käyttöön Nikkilän Sydän, jossa toiminnan puitteet ja tilatehokkuus paranee ja sisäinen vuokra aikaisempaan verrattuna jopa laskee. Vastaavia toimenpiteitä on suunnitteilla myös muualle kuten esim. Sipoonlahden koulun laajennus. Lyhytaikaisen vuokrauksen ja yleishyödyllisen toiminnan mahdollisuudet paranevat entisestään mm. Sipoo-talo -hankkeen käyttöönoton myötä. Järjestelmän puitteissa kunnan tiloja on mahdollista varata sähköisesti myös kuntalaisten ja yritysten/yhteisöjen käyttöön. Ruokapalvelujen palvelukonsepti muutetaan Etelä-Sipoon osalta Cook & Chill -periaatteen mukaiseksi vuoden 2016 aikana, samalla luovutaan ostoruokapalveluista Etelä-Sipoon osalta.

Kunnan kiinteistöjen kiinteistösalkun ja toimenpideohjelman määräaikainen päivittäminen tehdään vuoden 2016 aikana. Mahdollisiin sisäilmaongelmiin puututaan ripeästi.

Yksi keskeisistä Sipoon kunnan menestymisen edellytyksistä on tulevien kasvun vuosien kasvun hallinta. Vuonna 2015 kasvu oli 360 asukasta, eli suhteellisesti 1,9 prosenttia. Tulevina vuosina kasvuvauhti ennustetaan lisääntyvän, lähivuosina jopa tuplaantuvan. Kasvussa keskeistä on kasvuun liittyvien toimenpiteiden ennakointi, hyvä suunnittelu ja tarkoituksenmukainen toteuttaminen.

Kasvuun liittyvä hallinta liittyy yhdyskunnan kehittämisen kokonaisprosessin hallintaan. Kasvun kokonaisprosessi käsittää kaavoittamisen, infran toteuttamisen, tontinmyynnin, rakennusluvan myöntämisen ja palveluiden (koulu, päiväkotit jne.) kapasiteetin lisäämisen. Lisäksi kasvun yhteydessä eri tehtävien kuten opetuksen ja ylläpidon toiminta tulee turvata ja niitä tulee kehittää entistä sujuvimiksi ja paremmin asukasta palveleviksi.

Kasvun kokonaisprosessin sujuva ja kustannustehokas hallinta on tulevaisuudessa Sipoon kunnalle "ydintärkeää" talouden ja palveluiden tasapainon ylläpitämiseksi. Sipoon onnistumien edellyttää onnistumista kasvun edellyttämissä palveluiden turvaamisessa ja investointi- ja käyttötalouden hallinnassa. Tämä edellyttää hyvää yhdessä tekemisen kulttuuria. Jatkossa on tärkeää toimia tiiviissä yhteistyössä Tekniikka- ja ympäristöosaston ja kaavoituksen sekä Sivistysosaston ja Sosiaali- ja terveysosaston kanssa hallinnollisista rajoista riippumatta.

Kunnan investointitahti jatkuu vahvana edellä mainituista syistä, vuosina 2016–2018 on suunniteltu vuosittaiseksi bruttoinvestointitarpeeksi 21–23 milj. euroa. Rahoitus pyritään kuitenkin pitämään tasapainossa; vuoden 2016 lainakanta tulee suunnitelmien ja tavoitteiden mukaan olemaan vuoden 2013 tasolla, eli noin 53 milj. euroa.

Vuoden 2016 alkupuoliskolla kunta osallistuu useampaan valmius- ja pelastusharjoitukseen; samanaikaisesti päivitetään kunnan ja osastojen valmiussuunnitelmat.

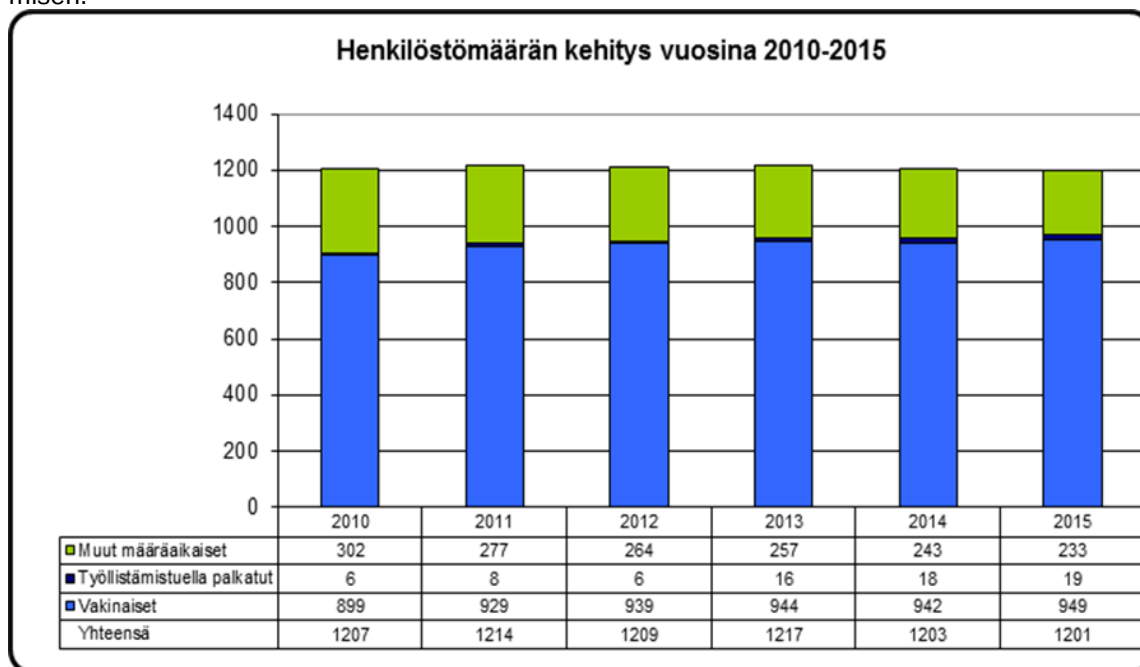
1.1.6 Sipoon kunnan henkilöstö

Henkilötyövuosi, joka kuvaa henkilöstön työpanosta muutettuna kokoaikaiseksi työpanokseksi, otettiin yhdeksi jatkuvasti seurattavaksi avainluvaksi kunnassa vuonna 2014. Sipoon kunnassa työt tuotettiin vuonna 2015 yhteensä 1 090 henkilötyövuoden voimin. Tässä oli vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna 2,2 %.

Toteutuneet HTV-luvut osastoittain

	2013	2014	2015	muutos
Yleishallinto ja kunnan johto	1	1	1	0
Talous- ja hallintokeskus	42	45	46	1
Kehitys- ja kaavoituskeskus	20	19	19	0
Sosiaali- ja terveysosasto	326	327	321	-6
Sivistysosasto	605	599	584	-15
Tekniikka- ja ympäristöosasto	127	122	118	-4
Yhteensä	1 121	1 114	1 090	-24

Henkilöstömäärä alla olevassa taulukossa kattaa kuntaan palvelussuhteessa olevan henkilöstön 31.12.2015. Henkilöstövoimavarojen arvioinnin näkökulmasta on tarkoituksenmukaista tarkastella palveluksessa olevaa henkilöstöä eri palvelussuhteen lajeissa. Sipoossa on tehty vuosina 2010–2015 järjestelmällisesti henkilöstösuunnittelua, mikä on mahdollistanut henkilöstömäärän maltillisen vähene-
misen.

Henkilöstökulut olivat n. 0,2 milj. euroa alemmalla tasolla kuin vuonna 2014. Henkilöstökuluihin kuulu-
vat palkka- ja palkkiokulut toteutuivat 1,8 % talousarviota paremmin. Tämä on toteutunut suunnitelma-
lisella henkilöstösuunnittelulla, rekrytointien sijaan on ensin mietitty tehtäväjärjestelyjä työyksiköissä ja
täyttölupamenettelyn myötä käynnistettävät rekrytoinnit tulevat perustelluksi ja muut vaihtoehdot kar-
toitettua. Sen sijaan sijaisten toteutuneet palkkakustannukset olivat huomattavasti yli talousarviosum-
man kohdistuen Sote-toimintoon ja varhaiskasvatukseen.

Tili	TOT 01-12/2015	TA 2015	TOT%	TOT 01-12/2014	Muutos% 2015/2014
4002 Vakinaisten palkat (1 000€)	22 939	25 603	-10,4	22 383	2,5
4004 Sijaisten palkat (1 000€)	3 203	1 208	165,2	3 630	-11,8
4008 Opettajien palkat (1 000€)	7 644	7 593	0,7	7 240	5,6
4013 Opettajien sijaiset (1 000€)	725	469	54,6	941	-23
Muita palkkoja (1 000€)	5 116	5 487	-8,4	5 514	-8,9
Palkat ja palkkiot yhteensä	39 627	40 359	-2	39 708	-0,4
HTV, vuositasolla	1 090			1 114	-2,2
Laskennallinen keskipalkka €/kk	3 023			2 970	1,8
Keskimääräinen vuosipalkka €	36 272			35 645	1,8

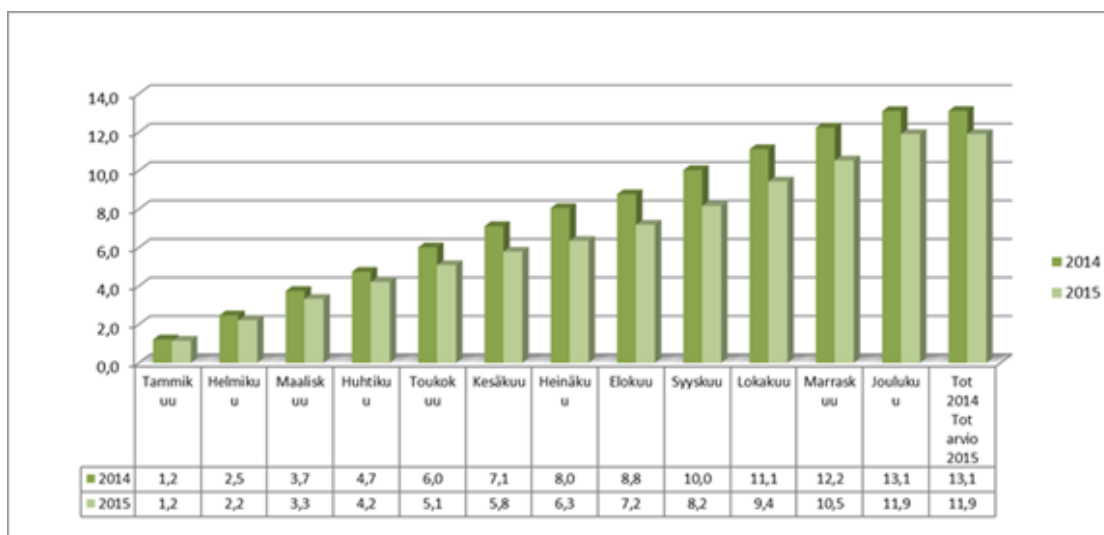
Operaatio Kattilankannessa sovittujen säästötavoitteiden osalta saavutettiin viimeiset neuvottelutulokset keväällä 2015. Kattilankannessakin huomioituissa sairauspoissaolojen vähentämisessä on onnistuttu erityisen hyvin. Syynä tähän on aktiivinen varhaisen tuen toimintamalli, yhteistyö työterveyshuollon kanssa sekä osatyökykyisten työjärjestelyt ja korvaavan työn käyttö. Tavoitteeksi on asetettu, että vuonna 2017 on 11 sairauspoissaolopäivää/ henkilö. Laskennassa käytetään kalenteripäiviä. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet henkilöä kohti 1,3 päivää vuodesta 2014 vuoteen 2015. Merkittävä muutos on tapahtunut pitkien yli 180 pv sairauspoissaoloissa, näiden päivien osuus on vähentynyt 652 sairauspoissaolopäivää vuosien 2013–2015 aikana.

KOKO HENKILÖSTÖN SAIRAUSPOISSAOLOT

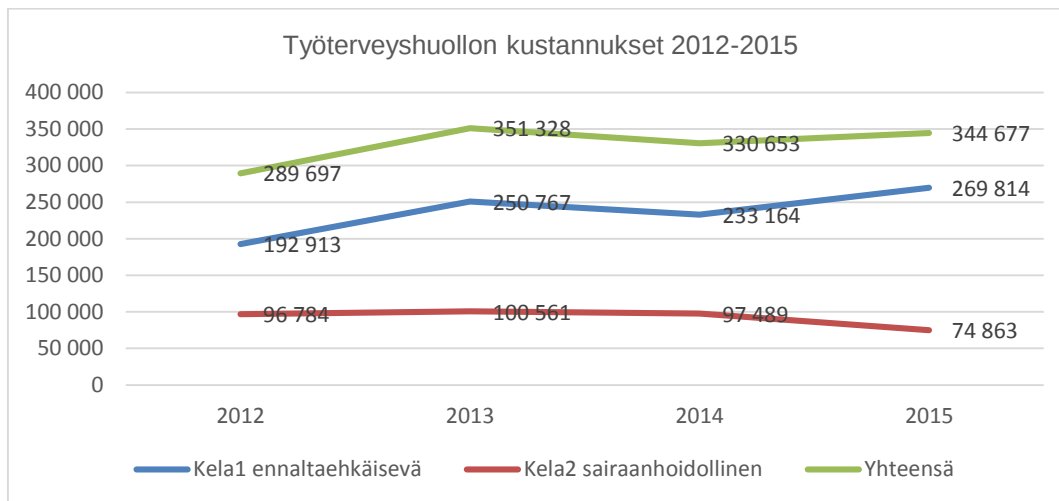
(kalenteripäiviä)

	2013	2014	2015
1-2 päivää	2 196	2 302	2 117
1-7 päivää	3 429	3 872	3 608
yli 7 päivää	8 959	9 245	7 814
yli 180 päivää	1 385	1 071	733
	15 969	16 490	14 272

Kumulatiiviset sairauspoissaolot pv/hlö 2014–2015

Sairauspoissaolojen ajalta maksetut palkkakustannukset vuonna 2015 olivat yhteensä 968 t€, vastaavaan aikaan 2014 yhteensä 1 286 t€. Tähän summaan on laskettu vain sairaana olleiden työntekijöiden palkkakulut. Työterveyshuollon ja henkilöstöpalveluiden tehostettu yhteistyö työterveysneuvotteluiden ja sairauspoissaolojen seurannassa on tuottanut tulosta. Työterveyshuollon kustannukset ovat nousseet, koska toimintoja on voitu toteuttaa suunnitelman mukaisesti ja panostukset ovat ennaltaehkäisyyn sekä työntekijöiden työkyvyn ylläpysymiseen ja työhön paluun ratkaisujen löytämiseen.

Työkyvyttömyyseläkkeelle jäämistä on pystytty myöhästyttämään löytämällä työntekijälle omassa työssään osatyökykyisyyden huomioivaa työtä tai hänelle paremmin soveltuvaa muuta työtä. Osatyökyvyttömyyseläkkeitä myönnettiin 20 kpl, (vuonna 2013 11 ja vuonna 2014 14 kpl). Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisessä on selvä laskeva trendi vuosien 2013–2015 aikana. Työnteon tukemisessa ja sairauspoissaoloilta työhönpaluussa on käytetty aktiivisesti Kelan osasairaspäiväraha -järjestelmää. Kevan tarjoamia ammatillisen kuntoutuksen työkokeiluja on suhteessa vähemmän, koska osasairaspäivärahalla työhönpaluu on ollut nopeammin käyttöönotettavissa oleva järjestelmä.

Työnantajan palkkaperusteisia eläkemaksuja maksettiin vuonna 2015 yhteensä 7 229 t€, mikä on 106 t€ enemmän kuin vuonna 2014. Eläkemenoperusteisten työnantajamaksujen kulut olivat 1 983 t€ (vuonna 2014 2 160 t€). Vuonna 2015 varhe-maksun kulu oli 201 t€, kun se vuonna 2014 oli 237 t€. Eläkemaksuista varhe-maksu on ainoa, johon työnantaja nykyisillä toimintamalleillaan (esim. osasairaspäiväraha, varhaisen tuen toimintamalli, aktiivinen työterveyshuoltoyhteistyö), hyvällä johtamisella ja esimiestyöllä voi vaikuttaa. Toisaalta vuotuiseen varhe-maksuun liittyy myös muita määrätymisperusteita (esim. olemme viimeinen kuntatyönantaja), joihin emme pysty vaikuttamaan omilla toimillemme ja emme siten täysin pysty ennakoimaan varhe-maksun suuruutta.

1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Sipoon kunnan tavoitteita uhkaavia riskejä on syksyllä 2013 kartoitettu hallintokunnittain. Kunnan johdoryhmä tunnisti, priorisoi ja laati tärkeimmille riskeille toimenpidesuunnitelman. Merkittäviksi riskeiksi tällöin tunnistettiin hallintokuntien välinen yhteistyö, raskas kulurakenne ja osaamisen vastaamattomuus tarpeisiin nähden. Edelleen vuoden 2015 suunnitelmassa riskeinä ja epävarmuustekijöinä tunnistettiin mm. henkilökunnan mukaan saaminen ja motivoiminen toiminnan kehittämiseen sekä johdon kyky viedä muutoksia läpi. Hallintatoimenpiteinä on määritelty mm. sopeuttamisohjelma, kustannusrakenteen läpinäkyvyys, osastojen välisen yhteistyön tiivistäminen sekä myytävien palveluiden markkinointi.

Vuonna 2014 onnistuttiin pysäyttämään nouseva kustannuskehitys. Vuonna 2015 kustannukset laskivat selkeästi edellisvuoden tasosta ja kulurakennetta pystyttiin parantamaan. Kustannuskehitykseen liittyvät riskit ovat pienentyneet.

Uudet itsehallintoalueet aloittavat näillä näkymin vuoden 2019 alussa ja osa kunnan henkilöstöstä tulee siirtymään toiseen organisaatioon. Valmistautuminen ja varautuminen, mm. kustannusrakenteen ennakoiva sopeuttaminen on selkeä haaste tulevalle suunnittelukaudelle.

Vuoden 2015 aikana työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi Sipoossa 11 %:lla ja uhkaa kasvaa vielä vuonna 2016. Erityisen huolestuttavaa on että nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys lisääntyivät suhteessa vielä nopeammin. Sipoon työttömyysaste on edelleen Uudenmaan alhaisin, mutta erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden kasvu uhkaa aiheuttaa syrjäytymistä ja nostaa toimeentulotuki- ja työmarkkinatukikustannuksia. Kunnan haasteena on siksi lisätä työllistämis- ja aktivointitoimia huomattavasti vuoden 2016 aikana.

Erikoissairaanhoidon kustannukset ovat satunnaisvaihtelusta johtuen aina epävarmuustekijä, vaikka pysyivät vuonna 2015 hyvin talousarviossa.

Turvapaikanhakijoiden määrän voimakas kasvu vuoden 2015 aikana aiheuttaa Sipoossakin painetta lisätä kotouttamistoimintaa vuonna 2016.

Kunnan säästötoimenpiteet, toiminnan kehittäminen sekä lainsäädännön kautta tulevat tehtävät vaikuttavat myös henkilöstön jaksamiseen. Kaikkien osaaminen ja työkyky eivät mahdollista mukautumista vaadittaviin muutoksiin ja tämä asettaa haasteita jaksamiselle. Kunnan kasvaessa tulevana vuotena tulee myös henkilöstön resurssointia ja mitoitusta tarkastella erityisellä huolellisuudella.

Rahoitus-, korko- ja luottoriskit eivät ole merkittäviä. Luottotappioiden määrä pysyi edellisvuoden korkeahkolla tasolla.

Vesiliikelaitokseen liittyvät riskit on kuvattu erikseen kohdassa 2.1.6 sivulla 81.

1.2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kuntalain mukaan valtuuston tehtävänä on päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kunnanhallituksen vastuulla on kuntalain mukaan sisäisen valvonnan järjestäminen.

Kunnanhallituksen on tilinpäätöksen yhteydessä annettava selvitys siitä, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa sekä riskienhallintaa on tarkoitus kehittää.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen Sipoossa

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Sisäisen valvonnan toimijat ja vastuut on kuvattu Sipoon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa. Päätösvalta on tarkemmin kuvattu hallintosäännössä, osastojen toimintasäännöissä sekä kunnanhallituksen ja valiokuntien päätöksissä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuus rakentuu hallinnon järjestämisestä, selkeistä johtamisvastuista, valvontatoimenpiteistä, raportoinnista, seurannasta ja arvioinnista. Tavoitteena on jatkuva, vuosittain kehittyvä prosessi toimintatapojen edistämiseksi. Arvioimme säännöllisesti asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kunnanjohtaja, johtavat viranhaltijat ja tulosalueiden ja yksiköiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön sekä säännöllisestä raportoinnista hallitukselle ja valiokunnille.

Päivittäistä toimintaa ohjaavat lisäksi toimenkuvien, tilausten ja laskujen hyväksymisvaltuuksien sekä varamiesmenettelyjen määrittelyt.

Talouden seuranta perustuu osaltaan toimivaan kuukausiraportointiin jota analysoidaan säännöllisesti sovittujen aikataulujen puitteissa. Analyysissä keskitytään poikkeamien seurantaan ja tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin.

Välitilinpäätösten ja tilinpäätösten yhteydessä tehdään kk-raportointia tarkempia analyysieja sovitusta kokonaisuuksista.

Sisäisen tarkastuksen rooli

Sisäinen tarkastus toimii kunnanjohtajan alaisuudessa ja raportoi kunnanjohtajalle sekä kunnanhallitukselle.

Sipoon kunnalla ei ole palveluksessaan erillistä sisäistä tarkastajaa. BDO Auditor Oy:n kanssa on tehty määräaikainen sopimus sisäisen tarkastuksen palveluiden tuottamisesta. Tämän sopimuksen päättymisaika on elokuu 2016, sopimukseen sisältyy optio yhdelle vuodelle. Sisäiselle tarkastukselle laaditaan vuosittain toimintasuunnitelma, joka koordinoidaan yhdessä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan, sisäisen tarkastusyhteisön, kunnanjohtajan sekä talous- ja hallintojohtajan kanssa muun muassa ulkoisen ja sisäisen tarkastuksen päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Sisäisen tarkastuksen toimesta aloitettiin tilikauden 2014 aikana kahden toimintakokonaisuuden arviointi ja varmistustehtävä. Sisäisten veloitusvelvoitteiden osalta raportti valmistui vuoden 2014 lopussa. Sisäisten veloitusvelvoitteiden prosesseja on yksinkertaistettu tilikauden 2015 aikana sekä lisäksi muutettu talousarvion valmistelua näiden veloitusvelvoitteiden osalta aiempaa selkeämmäksi. Jatkossa sisäisiä eriä pystytään seuraamaan aiempaa tarkemmin, varsinkin suhteessa talousarvioon. Laskutukseen liittyvä kokonaisselvitys ei aiheuttanut vielä toimintatapamuutoksia v 2015 aikana, analysointia jatketaan v 2016 puolella.

Valvonnan yhteydessä tehdyt havainnot vuonna 2015

Olennaisimmat huomiot

Ostotoimintaa tarkastettaessa havaittiin, ettei joillakin toimittajilla ollut kilpailutettua sopimusta. Tilanne korjataan vuoden 2016 aikana, mm. Tekniikka- ja ympäristöosastolla on lisätty kilpailutukseen ja hankintoihin liittyviä resursseja vuoden 2015 aikana.

Yllämainitun tarkastuksen yhteydessä sovittiin läpikäytävän kaikkien osastojen kilpailutustilanne. Tuloksena syntyi kaikkien osastojen osalta suunnitelma aikatauluksiineen tulevaisuudessa tehtävien kilpailutusten osalta. Myös hankintaohjeet tarkistetaan vuoden 2016 aikana.

Sivutoimiluvut ovat tähän asti olleet esimiesten hallinnoimia. Vuoden aikana käytäntöä muutettiin siten, että henkilöstöosasto koordinoi asiakokonaisuutta ja pitää rekisteriä kaikista sivutoimiluvuista ja ilmoituksista.

Riskit

Toiminnalliset riskit

Riskien ja vaarojen arviointi tehdään vuoden 2016 alussa uudestaan. Toimintatapoja ja ohjeistusta tarkennetaan edelleen vuoden 2016 aikana saatuja kokemuksia ja oppeja hyödyntäen. Rahoituksen riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja arvioitiin vuoden 2015 aikana. Vesihuoltolaitoksella on tehty riskikartoituksia sekä suunniteltu toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi.

Rahoitus- ja korkoriskit

Kunnan rahoitus- ja korkoriskien hallinnan tavoitteena on suojata kuntaa rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta. Lainanoton kustannuksiin ja niiden vaihteluihin vaikuttavat ensisijaisesti euroalueen yleinen korkotaso ja sen muutokset. Kustannuksiin vaikutetaan pääasiassa hallitsemalla velan korkoriskiasemaa sekä toteuttamalla kunnan lainanotto mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Kunnanhallitus on hyväksynyt toimintaohjeen johdannaisopimusten käytöstä Sipoon kunnan korko- ja velkasalkun hallinnassa.

Vahinkoriskit

Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Kunnan käyttämä vakuutusyhtiö on Folksam. Niiltä osin kuin kunnan vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne katetaan kyseisen tulosalueen määrärahasta. Vuoden 2015 aikana ei ole tapahtunut merkittäviä vahinkoja. Vahinkoriskejä on analysoitu vakuutuskilpailuttamisprosessin yhteydessä syksyllä 2015. Samanaikaisesti on tarkistettu vakuuttamisperiaatteita.

Oikeudenkäynnit ja hallinto-oikeusprosessit

Sipoon kunnalla on Helsingin hallinto-oikeudessa käsittelyssä kaksi valitusta, toinen liittyen Talman osayleiskaavaan ja toinen etuosto-oikeuden käyttöön. Helsingin hovioikeudessa on käsittelyssä valitus Taasjärvellä tapahtuneeseen kiinteistökauppaan liittyen. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on käsiteltyssä työsuhteen päättymisen etuihin liittyvä valitus.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kilpailutussuunnitelmaa on seurattu mm tarkastuslautakunnalle tehdyllä raportilla vuoden aikana.

Takausvastuita ei ole realisoitunut vuoden 2015 aikana.

Sopimustoiminta

Sopimukset on laadittava kunnan edut turvaten ja jokaiselle sopimukselle on nimettävä valvontavastuussa oleva taho. Sopimuksia koskevia sitovia ohjeita on sekä hankintaohjeissa, toimintasäännöissä että talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Sopimusrekisterin päivitystä on jatkettu tilivuoden aikana, mm kirjaamiskäytäntöjä on parannettu liittyen löydettävyyteen, voimassaoloon ja häilytyksiin.

Riskien hallinnassa korostamme sopimusten esivalmistelun merkitystä ennen varsinaisten sopimusten allekirjoitusta/hyväksymistä.

Sosiaali- ja terveysosasto on sovitun mukaisesti käynyt lukuisia valvonta- ja yhteistyöpalavereja sopimuskumppaneiden kanssa. Kuuma-kuntien kanssa on sovittu myös yhteistyöstä valvonnan osalta. Palveluntuottajien omavalvontasuunnitelmat, toimintakertomukset, tilinpäätökset ym. tarpeelliset asiakirjat ovat kunnan käytettävissä valvontaa suoritettaessa.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tuleva kehitys

Kunnanjohtaja on nimennyt riskienhallintatyöryhmän kehittämään ja koordinoimaan kunnan riskienhallintaa. Sipoon kunnanhallitus on vuonna 2012 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Kuntalakia on sen jälkeen muutettu ja sen mukaan valtuuston tehtävänä on nykyään päättää kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuustolle tuodaan vuoden 2016 aikana hyväksyttäväksi Sipoon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Erityisesti toiminnallisten riskien arviointia tullaan kehittämään ja liitetään arviointi tavanomaiseen valmistelutyöhön.

Osa osastojen toimintasäännöistä päivitettiin vuoden 2013 alusta. Tarkoituksena oli tarkistaa ja uusia tarpeellisilta osin kaikkien osastojen toimintasäännöt vuoden 2015 aikana. Työ on viivästynyt ja valmistuu v 2016 aikana. Kunnanhallitus on lisäksi asettanut komitean valmistelemaan hallintosääntömuutoksia. Hallintosääntöön tehdään tarpeelliset muutokset. Toimivaltuuksien selvittämistä jatketaan edelleen viranhaltijoiden osalta. Laskujen hyväksymisvaltuuksista tehdään erilliset yhteenvedot, erikseen kululaskuja ja investointilaskuja varten. Hyödynnetään myös uudessa ostolaskujen Rondo-käsittelyohjelmistossa olevaa mahdollisuutta määritellä yksittäisten henkilöiden euromääräisiä hyväksymisoikeuksia ja -rajoja.

Kunnan rakenne muuttuu oleellisesti vuoden 2016 alussa kun perustetut kiinteistöyhtiöt aloittavat toimintansa. Normaali kk-seuranta jatkuu kuitenkin edelleen ja seuraamme tuloksia tästä eteenpäin konsernitilillä. Tytäryhtiöt Tiltalti ja Jäähalliyhtiö ovat mukana vain vuoden lopulla tehtävässä konsernitilinpäätöksessä.

Vuonna 2014 julkaistun tietoturvan itseopiskelukurssin käyttöä jatkettiin. Tavoitteena oli saada kaikki tietotekniikkaa käyttävät henkilöt suorittamaan tämä kurssi. Tämän hetken arvio mukaan kurssin on käynyt työntekijöistä yli puolet.

Työturvallisuuteen liittyen vuoden 2015 aikana tavoitteena oli ottaa käyttöön helppokäyttöinen sähköinen läheltä piti -tilanteiden ilmoituslomake ja siten sekä helpottaa että tehostaa läheltä piti -ilmoitusten tekemistä. Sopivaa järjestelmää, joka olisi sopinut yhteen nykyisten ohjelmien kanssa, ei löytynyt. Läheltä piti -ilmoitusmenettely sovittiin otettavaksi huomioon lakisääteisen työtapaturmavakuutuksen kilpailutuksessa vuoden 2016 aikana.

Sisäisen tarkastuksen yhtenä painopistealueena vuonna 2016 tulee olemaan sopimushallinnan käytäntöjen tarkastaminen ja kehittäminen.

1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma

	2015	2014
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	27 657	19 658
Valmistus omaan käyttöön		101
Toimintakulut	-113 764	-114 463
Toimintakate	-86 107	-94 704
Verotulot	87 201	86 281
Valtionosuudet	14 572	15 640
Rahoitustuotot ja -kulut	169	-653
Vuosikate	15 836	6 564
Poistot ja arvonalentumiset	-8 312	-9 097
Tilikauden tulos	7 523	-2 532
Tilinpäätössiirrot	-6 014	1 239
Yli-/ (ali)jäämä	1 509	-1 293

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
	2015	2014
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	24,3	17,2
Vuosikate prosenttia poistoista	190,5	72,2
Vuosikate, €/asukas	816	345
Asukasmäärä	19 395	19 034

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 x Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

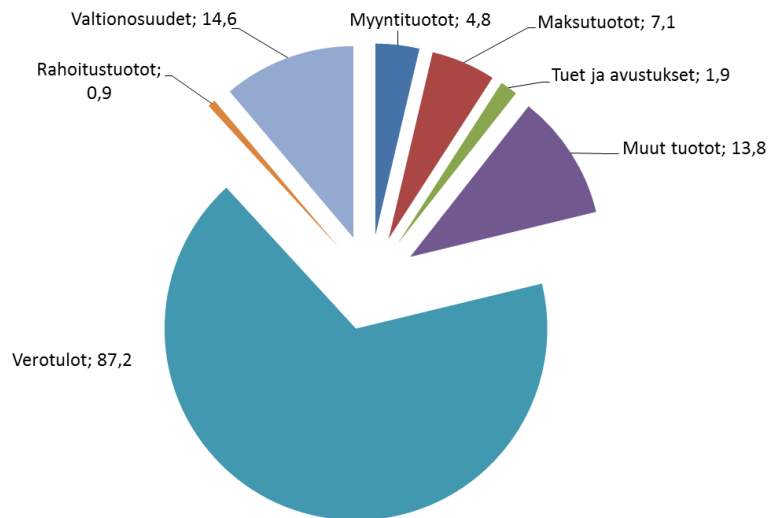
Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 x Vuosikate / Poistot

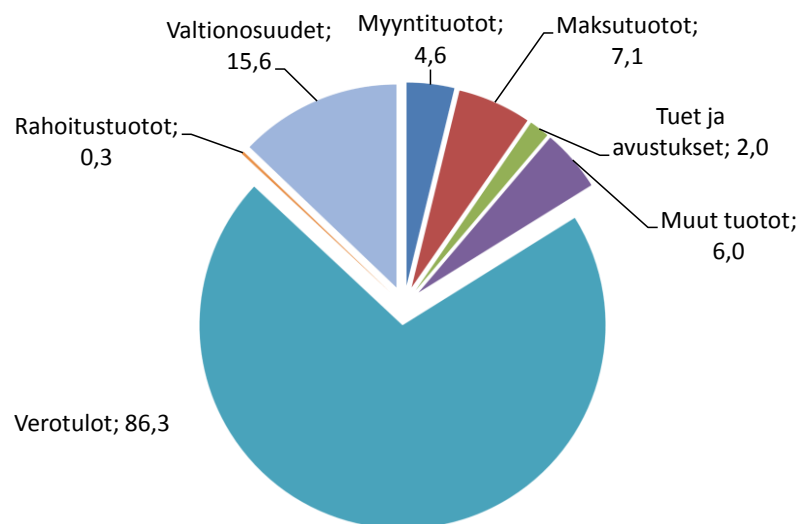
Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ns. ulkoiset erät, eli tuotot, jotka on saatu kunnan ulkopuolelta, ja kulut, jotka ovat syntyneet hankinnoista kunnan ulkopuolelta.

Sipoon kunnan **tuottojen** kokonaismäärä oli vuonna 2015 yhteensä 130,3 milj. euroa. Tuottojen määrä kasvoi edellisestä tilikaudesta 8,5 milj. euroa (+ 6,9 %). Toimintatuotot kasvoivat 7,9 milj. euroa (+40,7 %), valtionosuudet vähenivät 1,1 milj. euroa (-6,8 %). Kunnan merkittävimmät tulot, verotulot, lisääntyivät 86,3 milj. eurosta 87,2 milj. euroon (+1,1 %). Verotulojen kasvu johtui sekä yhteisöveron että kiinteistöveron lisäyksistä.

2015
Ulkoiset tuotot yhteensä 130,3 milj. euroa

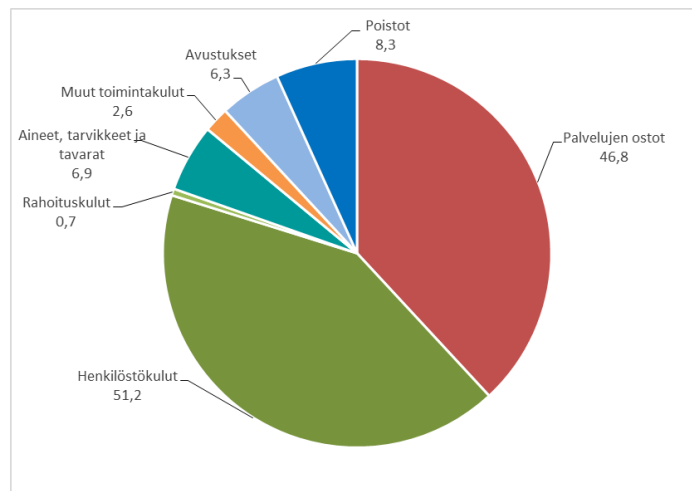
2014
Ulkoiset tuotot yhteensä 121,8 milj. euroa

Vuonna 2015 Sipoon kunnan **kulujen** kokonaismäärä oli 122,8 milj. euroa, ja se vähentyi edelliseen tilikauteen verrattuna 1,7 milj. euroa (1,4 %). Varsinaisten toimintakulujen lasku oli 0,8 milj. euroa (-0,7 %). Kuluista merkittävimmän erän muodostavat henkilöstökulut, joiden määrä vuonna 2015 oli yhteensä 51,2 milj. euroa (41,7 % kokonaiskuluista).

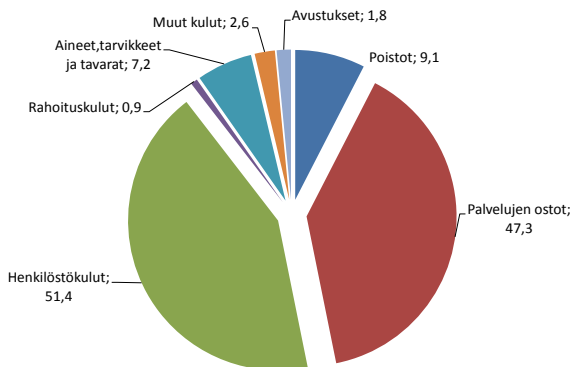
2015

Ulkoiset kulut yhteensä 122,8 milj. euroa

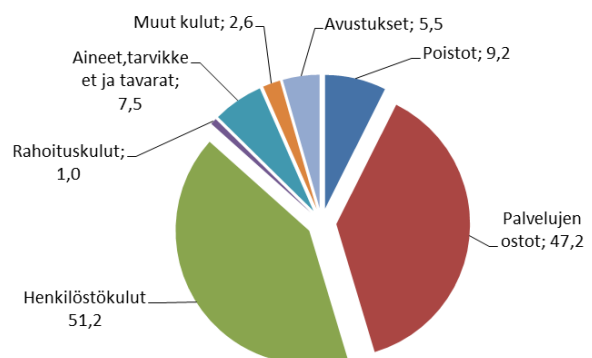
2014

Ulkoiset kulut yhteensä 124,4 milj. euroa

2013

Ulkoiset kulut yhteensä 124,2 milj. euroa

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä **toimintakate** kertoo, kuinka paljon varsinaisen toiminnan kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnissa negatiivinen. Toimintakate parani vuonna 2015 toimintakulujen pienentymisen ja toimintatuottojen lisäyksen vuoksi edelliseen tilikauteen verrattuna 8,6 milj. euroa (+9,1 %). Toimintatuotot kattoivat vuonna 2015 24,3 prosenttia toimintakuluista.

Vuosikate kuvaa kunnan kokonaistulorahoituksen riittävyyttä, siinä on toimintakatteen lisäksi otettu huomioon myös verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Vuosikate vuonna 2015 oli 15 8 milj. euroa, asukasta kohden laskettuna 816 euroa. Vuosikate parani 9,3 milj. euroa (+241,2 %) edelliseen tilikauteen verrattuna. Toimintakatteen paranemisen, lisääntyneiden maamyyntituottojen, verotulojen ja alhaisempien toimintakulujen ja rahoituskulujen vuoksi vuosikate toteutui budjetoitua parempana.

Tilikauden tulos kuvaa kaikkien tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen erotusta. Siinä on otettu huomioon myös pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden käyttöä kuvaavat poistot sekä satunnaiset erät, mutta ei tilinpäätössiirtoja. Tilikauden tulos on vuonna 2015 7,5 milj. euroa positiivinen, kun vastaava välitulot vuonna **2014** oli 2,5 milj. euroa negatiivinen. Tuloksen käsittelyerillä tarkoitetaan kirjanpidollisia eriä, joiden avulla voidaan vaikuttaa tietyin edellytyksin tuloksen jakautumiseen eri tilikausien välillä.

Tuloksenkäsittelyerien jälkeinen ylijäämä vuodelta 2015 muodostui 1,5 milj. euroksi, kun vuoden 2014 alijäämä oli 1,3 milj. euroa.

Uusien säännösten myötä kunnille on tullut velvollisuus kattaa olennaisia ja pitkäkestoisia alijäämiä, sellaisissa kuntayhtymissä missä kunta on jäsen. Sipoon kunta on tehnyt pakollisen varauksen Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän osalta josta menoja noin 21.000 euroa, sekä pakollisen varauksen Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nylandin osalta josta menoja noin 125.000 euroa.

Avainlukuseurantaan on tärkeäksi tunnusluvuksi otettu mukaan tuotot ja kustannukset per asukas. Toimintakustannukset € asukasta kohti ovat kehittyneet seuraavasti:

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma

	2015 1 000 €	2014 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	15 836	6 564
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-10 785	-3 209
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-16 696	-11 837
Rahoitusosuudet investointimenoihin	60	43
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	12 625	3 346
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 041	-5 093
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennys	1	1
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 799	-8 794
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 000	-489
Oman pääoman muutokset	-251	-31
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 056	11 104
Rahoituksen rahavirta	-2 993	1 792
Rahavarojen muutos	-1 953	-3 301
Rahavarat 31.12.	3 001	4 954
Rahavarat 1.1.	4 954	8 255

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2015	2014
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t.euroa	1 906	-3 029
Investointien tulorahoitus, %	95,2	55,7
Pääomamenojen tulorahoitus, %	62,3	31,9
Lainanhoitokate	1,7	0,8
Kassan riittävyys, pv	8	13

Investointien tulorahoitus

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv

= 365 x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

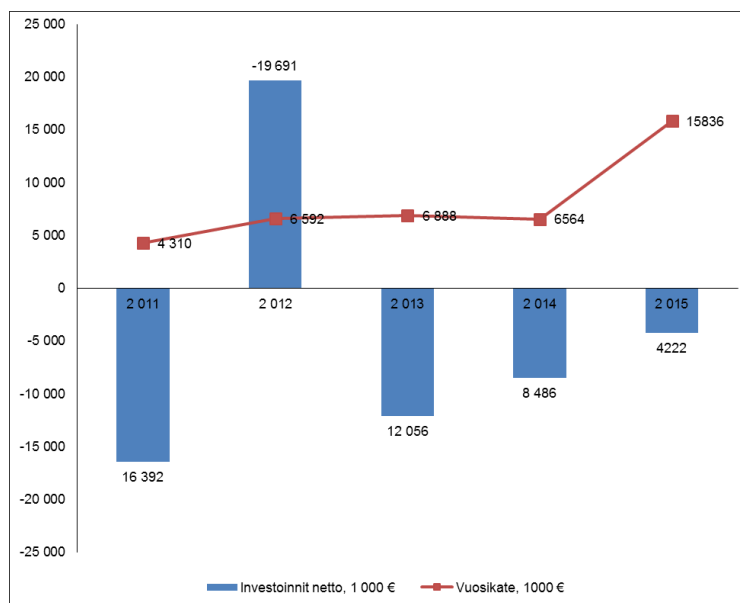
Rahoituslaskelman sisältö

Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki kunnan rahan lähteet ja käytöt. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin, eli sitä, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kunnan rahavarat tilikauden aikana. Tuloslaskelman tavoin rahoituslaskelma sisältää ainoastaan ulkoiset erät.

Toiminnan rahavirta kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Toiminnan rahavirran määrä oli +5,1 milj. euroa vuonna 2015. Rahoituslaskelman investointien rahavirta muodostuu investointimenoista, rahoitusosuuksista ja luovutustuloista. Bruttoinvestointimenojen määrä oli vuonna 2015 yhteensä 16,7 milj. euroa, mikä on 4,9 milj. euroa edellisen vuoden määrää suurempi.

Toiminnan rahavirran ja investointien rahavirran erotuksena laskettu välitulos oli tilikaudella 1,0 milj. euroa positiivinen. Vuonna 2014 vastaava määrä oli 5,1 milj. euroa negatiivinen.

Vuosikatteen ja nettoinvestointien kehitys 2011–2015

Rahoituksen rahavirta oli vuonna 2015 yhteensä -3,0 milj. euroa. Suuri ero edelliseen vuoteen johtui siitä, että pitkäaikaisia lainoja ei vuonna 2015 nostettu lainkaan. Pitkä- ja lyhytaikaisia lainoja lyhennettiin yhteensä 8,8 milj. euroa.

Kunnalla oli kassavaroja vuoden alussa 5 milj. euroa ja lopussa 3,0 milj. euroa. Maksuvalmius on ollut hyvä koko tilikauden ajan. Käyttämättömiä, valmiiksi neuvoteltuja luottolimiittejä oli vuoden lopussa 13 milj. euroa.

1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase ja sen tunnusluvut

	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	178 551	171 883
Aineettomat hyödykkeet	255	169
Aineelliset hyödykkeet	163 920	157 155
Sijoitukset	14 376	14 559
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	293	321
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 697	10 868
Vaihto-omaisuus	41	81
Saamiset	4 655	5 833
Rahoitusomaisuusarvopaperit	0	121
Rahat ja pankkisaamiset	3 001	4 833
VASTAAVAA YHTEENSÄ	186 541	183 072
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	61 147	59 889
Peruspääoma	51 986	51 986
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 652	9 196
Tilikauden yli-/alijäämä	1 509	-1 293
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	49 782	43 768
PAKOLLISET VARAUKSET	258	70
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	293	321
VIERAS PÄÄOMA	75 061	79 024
Pitkäaikainen	38 492	45 152
Lyhytaikainen	36 569	33 872
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	186 541	183 072

TASEEN TUNNUSLUVUT	31.12.2015	31.12.2014
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, 1000 €	9 161	7 903
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, €/asukas	472	415
Omavaraisuusaste, %	63,4	60,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, -%	49,1	55,0
Lainakanta 31.12., milj. €	38,7	43,5
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 997	2 286
Lainasaamiset, 1000 €	3,5	4,9
Asukasmäärä	19 395	19 037

Kertynyt yli-/alijäämä

= Yli-/alijäämä aikaisemmilta tilikausilta ja tilikauden Yli-/alijäämä

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja Vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Rahoitusvarallisuus euroa/asukas

= $(\text{Saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) - (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Asukasmäärä}$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainakanta 31.12.

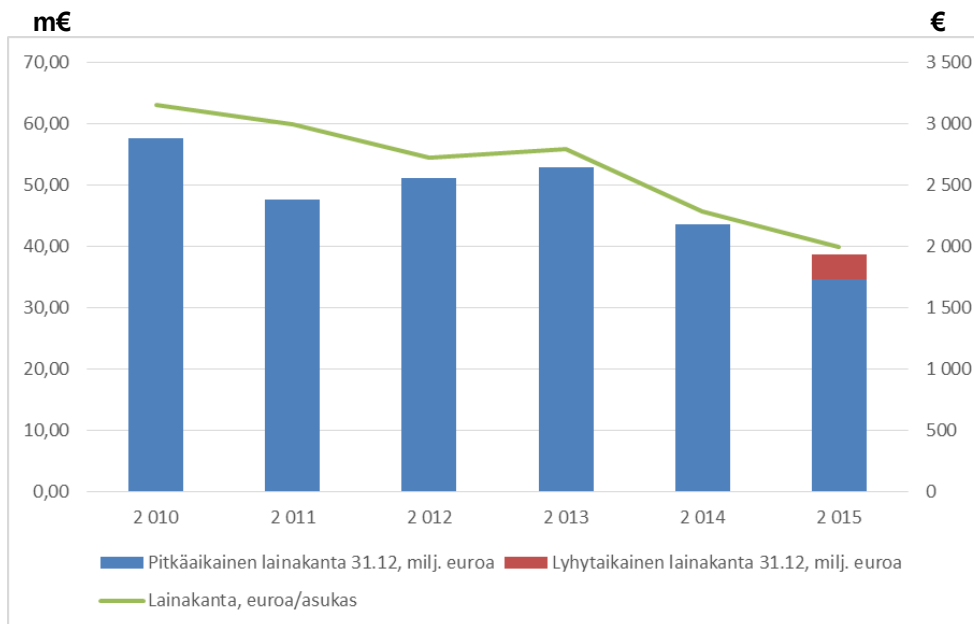
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Liittymismaksut ja muut velat)

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt Joukkovelkakirjalainasaamiset ja Muut lainasaamiset

Taseen omavaraisuusaste parani hieman 60,6 %:sta 63,5 %:iin ja velkaantuneisuus laski 6 prosenttiyksikköä. Kunnan pitkäaikaisten lainojen määrä oli vuodenvaihteessa 34,7 milj. euroa.

Lainakannan kehitys 2010–2015

1.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa muut taseyksiköt on yhdistetty rivi riviltä. Kunnan kokonaismenot vuonna 2015 olivat 139,9 milj. euroa ja kokonaistulot 135,9 milj. euroa. Kokonaistulot alittivat kokonaismenot 4,0 milj. euroa. Koska rahoituslaskelman ulkopuoliset muut maksuvalmiuden muutokset olivat 2,05 milj. euroa, muodostui rahavarojen vähennykseksi 1,95 milj. euroa.

TULOT	2015 1 000 €	2014 1 000 €
Toiminta		
Toimintatuotot	27 657	19 658
Verotulot	87 201	86 281
Valtionosuudet	14 572	15 640
Korkotuotot	0	1
Muut rahoitustuotot	860	235
Satunnaiset tuotot		
Tulorahoituksen korjauserät		
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-10 785	-3 209
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	60	43
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	12 625	3 346
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	1	1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	4 000	-489
Oman pääoman lisäykset	-251	-31
Kokonaistulot yhteensä	135 941	121 476
MENOT	1000 €	1000 €
Toiminta		
Toimintakulut	-113 764	-114 463
- Valmistus omaan käyttöön		101
Korkokulut	-673	-883
Muut rahoituskulut	-17	-5
Satunnaiset kulut		
Investoinnit		
Investointimenot	-16 696	-11 837
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 799	-8 794
Kokonaismenot yhteensä	-139 949	-135 882

Kokonaistulojen ja kokonaismenojen -laskelma on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että kokonaistulojen ja -menojen erotus 4,0 milj. euroa on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman Muut maksuvalmiuden muutokset ja Rahavarojen muutos -erien itseisarvojen summa, silloin kun mainitut erät rahoituslaskelmassa ovat erimerkkiset ja itseisarvojen erotus, kun ne ovat rahoituslaskelmassa samanmerkkiset.

Rahoituslaskelmassa:

Muut maksuvalmiuden muutokset itseisarvoltaan	2,05 milj. euroa
Rahavarojen muutos itseisarvoltaan	1,95 milj. euroa
Summa	4,0 milj. euroa

1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kunnan konsernitilinpäätös laaditaan kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä niiden kuntayhtymien, joissa kunta on jäsenenä, tilinpäätösten yhdistelmänä. Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdistellään lisäksi konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Sipoon kunnan konserniin kuului vuoden 2015 lopussa kaksi tytäryhteisöä, jotka yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen. Voimassa olevien määräysten mukaisesti kunta laati täydellisen konsernitilinpäätöksen.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	<i>Yhdistelty (kpl)</i>	<i>Ei yhdistelty (kpl)</i>
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Kuntayhtymät	9	
Osakkuusyhteisöt	5	2
Muut omistusyhteisyyshyhteisöt		1
Yhteensä	16	3

Sipoon kunnan konsernirakenne 2015, omistusosuus

	Kunnan omistus- osuus, %	2015 Tulos ennen tilinpäätös- siirtoja, €	2015 Tulos ennen tilinpäätös- siirtoja, 1 000 €	2014 Tulos ennen tilinpäätös- siirtoja, 1 000 €	Oma pääoma, €	Oma pääoma, 1 000 €	Kunnan konserni- investoinnit, 1 000 €
Tytäryhteisöt							
Asunto Oy Sipoon Tilitaltti - Bostads Ab Sibbo Gransångaren	100,00	-45 511,27	-45,5	15,1	185 196,9	185,2	
Oy Sipoon Jäähalli - Sibbo Ishall Ab	51,60	33 685,39	33,7	20,7	547 711,7	547,7	
Osakkuus- ja muut omistusyhteisyyshyhteisöt	%						
Asunto Oy Sipoon Mäntykangas - Bostads Ab Sibbo Tallmo	50,00	1 266,13	1,3	0,0	313 721,6	313,7	
Bostads Ab Sibbo Vintergröna - Sipoon Talvikki Asunto Oy	29,60	3 786,30	3,8	1,8	164 409,5	164,4	
Bostads Ab Sato-Talma Asunto Oy	23,80	463,77	0,5	0,0	1 110 709,7	1 110,7	
Kiinteistö Oy Söderkulla Tallbacka Fastighets Ab	33,51	32 846,78	32,8	187,3	150 087,2	150,1	
Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy	25,60	745 107,61	745,1	652,4	5 208 842,9	5 208,8	
Kuntayhtymät	%						
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	1,32	53 451 359,87	53 451,4	5 901,0	453 409 378,4	453 409,4	
Eteva kuntayhtymä	0,80	2 388 250,68	2 388,3	1 086,7	14 084 269,9	14 084,3	
Kärkulla samkommun	4,37	995 997,11	996,0	-742,3	10 928 742,8	10 928,7	
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	7,16	-422 473,37	-422,5	363,8	16 869 340,1	16 869,3	22,7
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	4,45	2 428 616,78	2 428,6	2 658,2	27 205 752,0	27 205,8	
Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland	16,33	-775 048,23	-775,0	-247,7	8 221 679,1	8 221,7	51,0
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	1,60	21 139 435,75	21 139,4	4 950,7	69 347 153,1	69 347,2	
Uudenmaan liitto	1,19	180 873,23	180,9	44,6	1 823 908,5	1 823,9	
Tuusulan seudun vesilaitos	15,70	284 533,29	284,5	299,6	16 677 321,9	16 677,3	

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus ja selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kuntalain sekä kunnanvaltuuston vahvistamien konserniohjeiden mukaan konsernia johtaa ja ohjaa kunnanhallitus. Kunnanjohtaja vastaa operatiivisesta johtamisesta.

Kunnanhallitus valvoo, että yhteisöt noudattavat kunnan tavoitteiden ja tarkoitusten mukaisia ohjeituksia. Nämä toteuttavat saamaansa tehtävää ja niiden tavoitteena on hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja taloudellisesti kunnanjohtajan alaisuudessa.

Konsernivalvonnasta vastaa kunnan johto, johon kuuluvat kuntalain mukaan kunnanhallitus ja kunnanjohtaja sekä muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

Kuntalain 14 §:n mukaan kunnanvaltuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Lisäksi valtuusto päättää kuntakonsernin strategisista tavoitteista, jotka ohjaavat konsernin johtoa sekä tytäryhteisöjä.

Sipoon valtuusto päättää kunnan omistajapoliittisista linjauksista ja konserniohjeista.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Tavoitteena on, että tytäryhtiöiden lisäksi myös kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä konserniohjauksen periaatteita noudatetaan. Vastaavaa periaatetta noudatetaan myös esim. naapurikuntien liikelaitoksissa, joiden tuloksesta olemme osaltamme vastuussa.

Konserniohjeiden mukaan merkittäviä toimenpiteitä koskevista kannanotoista päättää kunnanhallitus. Tytäryhteisöjen hallinnossa toimivien tulee noudattaa konsernijohtoon antamia ohjeita, jotka voidaan yksilöidä valtakirjalla tai pöytäkirjanotteella tai erillisellä päätöksellä.

Valvontavastuuhenkilö huolehtii siitä, että omistajan kannanotot toimitetaan tytäryhteisöille ja että kannanotot tehdään konserniohjeissa säädetyllä tavalla.

Tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallitusten edustajille pidettiin keväällä koulutustilaisuus, jossa käytiin läpi omistajaohjaukseen liittyviä periaatteita. Vastaava tilaisuus on tarkoitus pitää myöhemmin myös asunto-osakeyhtiöiden hallitusten jäsenille. Konserniohjeet päivitetään vuoden 2016 aikana ja niissä käsitellään myös tavoitteiden asetantaa.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Konsernin tytäryhteisöt voidaan katsoa lähinnä operatiivisiksi tytäryhteisöiksi. Tilikauden aikana ei tytäryhtiöiden (omistus yli 50 %) toiminnassa ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Jäähalliyhtiön tulos vastasi talousarviota. As Oy Tiltaltin ylisuuri kassatilanne normalisoitiin vuoden aikana, tästä johtui tappiollinen tulos.

Tytäryhteisöjen toimintaa ja taloutta seurattiin tilikauden aikana ja yhteisöt raportoivat toiminnastaan ja taloudestaan ao. kunnan osastoille ja Talouspalvelut-yksikköön.

Omistajapoliittisia linjauksia on kunnanhallituksen käsityksen mukaan noudatettu tilikauden aikana.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja niitä seurataan ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty. Konserniyhteisöllä tulee olla hallituksen hyväksymät riskienhallintaohjeet. Rahoitusriskien hallinnan osalta tulee olla erillisiä rahoitusriskien hallintaa koskevia ohjeita. Kunnanhallituksen käsityksen mukaan tytäryhteisöjen riskienhallinta on toteutettu asianmukaisesti. Merkittäviä riskejä ei toteutunut tilikauden aikana.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto nro 113, kuntayhtymän alijäämän kirjaamisesta jäsenkunnan kirjanpidossa

Kuntalain 56 §:n mukaan jäsenkunnat vastaavat perussopimuksen mukaisesti kuntayhtymän sellaisen menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi. Edellä mainittuun säännökseen perustuva rahoitusriski saattaa realisoitua jäsenkunnan erotessa kuntayhtymästä, kuntayhtymän purkamis-

sessä tai kuntayhtymän tehtävän lakkauttamisessa tai siirtämisessä jäsenkunnalle tai toiselle kuntayhtymälle. Jäsenkunnan tulee kirjata kirjanpitoonsa osuus kuntayhtymään kertyneestä alijäämästä pakollisena varauksena, mikäli kuntayhtymän alijäämää ei todennäköisesti saada lähitulevaisuudessa kate-
tuksi.

Edellä mainittujen säännösten myötä kunnille on tullut velvollisuus kattaa olennaisia ja pitkäkestoisia alijäämiä, sellaisissa kuntayhtymissä missä kunta on jäsen. Sipoon kunta on tehnyt pakollisen varauksen Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän osalta josta menoja noin 21 000 euroa, sekä pakollisen varauksen Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nylandin osalta josta menoja noin 125 000 euroa. Tämän lisäksi kunta on sopimukseen perustuen tehnyt pakollisen varauksen Kuninkaantien terveysaseman osalta 55 000 euron edestä, josta tulosvaikutteinen osa oli 15 000 euroa.

1.6.3 **Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut**

Konsernin tilikauden tuloksen muodostuminen

Konsernin toimintatuotot olivat 74,5 milj. euroa. Toimintatuotoista kunnan osuus oli 27,6 milj. euroa ja ulkopuolisten osuus 47,4 milj. euroa. Ulkopuolisten osuudesta kaksi suurinta oli HUS 27,7 milj. euroa sekä HSL 9,9 milj. euroa. Toimintatuottojen kasvu oli konsernin osalta 10,4 milj. euroa, joka tuli suurimmalta osin kunnan omasta toiminnasta. Toimintatuottojen kasvun osalta ulkopuolisten keskinäisissä osuuksissa ei ollut merkittävää vaihtelua.

Konsernin toimintakulut olivat 156,9 milj. euroa. Toimintakuluista kunnan osuus oli 113,7 milj. euroa ja ulkopuolisten osuus 43,7 milj. euroa. Ulkopuolisten osuudesta kaksi suurinta oli HUS 25,3 milj. euroa sekä HSL 9,4 milj. euroa. Toimintakulujen kasvu oli konsernin osalta 0,9 milj. euroa, mutta kaikki lisäys johtui ulkopuolisista. Toimintakulujen kasvun osalta ulkopuolisten keskinäisissä osuuksissa ei ollut merkittävää vaihtelua.

Konsernin toimintakate oli -82,2 milj. euroa. Tästä ulkopuolisten osuus paransi katetta 3,6 milj. eurolla. Kokonaisuudessaan ulkopuolisten vaikutus konserniin oli kuitenkin paljon pienempi, koska ulkopuolisten omat poistot vähensivät loppupäässä toimintakatteen vaikutusta. Poistojen jälkeen ulkopuolisten ylijäämää lisäävä vaikutus konserniin oli noin 1,0 milj. euroa.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2 015	2014
	1000 €	1000 €
Toimintatuotot	74 481	64 093
Valmistus omaan käyttöön	0	101
Toimintakulut	-156 879	-156 071
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	160	160
Toimintakate	-82 238	-91 717
Verotulot	87 202	86 280
Valtionosuudet	14 572	15 640
Rahoitustuotot ja -kulut	-54	-888
Korkotuotot	16	18
Muut rahoitustuotot	866	245
Korkokulut	-751	-979
Muut rahoituskulut	-185	-172
Vuosikate	19 483	9 315
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 673	-11 420
 Tilikauden tulos	 8 782	 -2 105
 Tilinpäätössiirrot	 76	 -84
Vähemmistöosuudet	14	3
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 872	-2 186

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	47,6	41,2
Vuosikate/Poistot, %	182,5	81,6
Vuosikate, euroa/asukas	1 005	489
Asukasmäärä	19 395	19 037

Konsernin toiminnan rahoitus

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 5 milj. euroa isommat kuin vuotta aiemmin. Tämä johtui pääosin kunnan omasta toiminnasta. Ulkopuolisten investointitahti pysyi miltei samalla tasolla kuin vuonna 2014. Investointien omahankintamenosta 64 % katettiin tulo-rahoituksella. Konsernin korolliset velat vähenivät 4,4 milj. euroa. Eniten konsernivelkaa vähensi kunta, jonka osuus vähennyksestä oli 4,7 milj. euroa.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2 015	2 014
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	19 483	9 188
Tulo-rahoituksen korjauserät	-11 065	-3 095
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-19 811	-14 857
Rahoitusosuudet investointimenoihin	77	87
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	12 693	3 391
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 376	-5 285
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1	-1
Antolainasaamisten vähennykset	4	9
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	845	394
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-444	-9 309
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 808	-559
Oman pääoman muutokset	-229	43
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 735	11 629
Rahoituksen rahavirta	-2 897	2 205
Rahavarojen muutos	-1 521	-3 080
Rahavarat 31.12., 1 000 €	7 074	8 595
Rahavarat 1.1., 1 000 €	8 595	11 675

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2 015	2 014
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	539	-2 603
Investointien tulo-rahoitus, %	98,7	62,2
Lainanhoitokate	15,7	0,8
Kassan riittävyys, pv	14	17

Konsernin rahoitusasema ja sen muutokset

Konsernin lainakanta vuoden päättyessä oli 45,3 milj. euroa (51,6 milj. euroa v. 2014). Vähennys oli 6,3 milj. euroa. Konsernin lainat asukasta kohden olivat 2 336 euroa (2 663 euroa v. 2014). Kuntayhtymien osuus lainakannasta oli 11,3 %, tytäryhteisöjen osuus 3,8 % ja emoyhteisön, eli kunnan osuus, oli 84,8 %. Konsernin koko vieraan pääoman määrä vuoden lopussa oli 99,5 milj. euroa. Vähennystä edellisvuoteen oli 3,5 milj. euroa. Konsernin omavaraisuusaste ei ole merkittävästi muuttunut edellisvuodesta ollen 59 % (57 % v. 2014). Konsernin käyttötuloista tarvittaisiin 51,3 % konsernin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Konsernitaseen loppusumma 31.12.2015 oli 210,5 milj. euroa, lisäystä edellisvuodesta 5,0 milj. euroa eli +2,4 %.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	31.12.2015 (1 000 €)	31.12.2014 (1 000 €)
PYSYVÄT VASTAAVAT	195 158	188 765
Aineettomat hyödykkeet	2 286	2 156
Aineelliset hyödykkeet	186 095	178 657
Sijoitukset	6 776	7 952
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	420	430
VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 957	17 301
Vaihto-omaisuus	444	518
Saamiset	7 501	8 188
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahoitusarvopaperit	102	754
Rahat ja pankkisaamiset	6 910	7 841
VASTAAVAA YHTEENSÄ	210 536	206 496
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	118 257	110 939
Peruspääoma	51 986	51 986
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	2 910	2 301
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	54 488	58 838
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 872	-2 186
VÄHEMMISTÖOSUUDET	300	254
PAKOLLISET VARAUKSET	971	826
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	422	435
VIERAS PÄÄOMA	90 586	94 041
Pitkäaikainen	45 361	51 628
Lyhytaikainen	45 225	42 414
YHTEENSÄ	210 536	206 496

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	31.12.2015	31.12.2014
Omavaraisuusaste, %	59,6	57,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	44,5	49,1
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, 1000 €	63 360	56 652
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	3 267	2 976
Konsernin lainat, €/asukas	2 336	2 665
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	45 306	50 729
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	4	6
Kunnan asukasmäärä	19 395	19 037

1.7 KUNNANHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä tarvittaessa esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen vapaaehtoisia varauksia ja rahastosiirtoja. Kunnan tilikauden tulos on 7 523 444,31 euroa ylijäämäinen. Tulos poikkeaa positiivisesti vuoden 2015 talousarvion laadinnan yhteydessä ennakoitusta.

Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

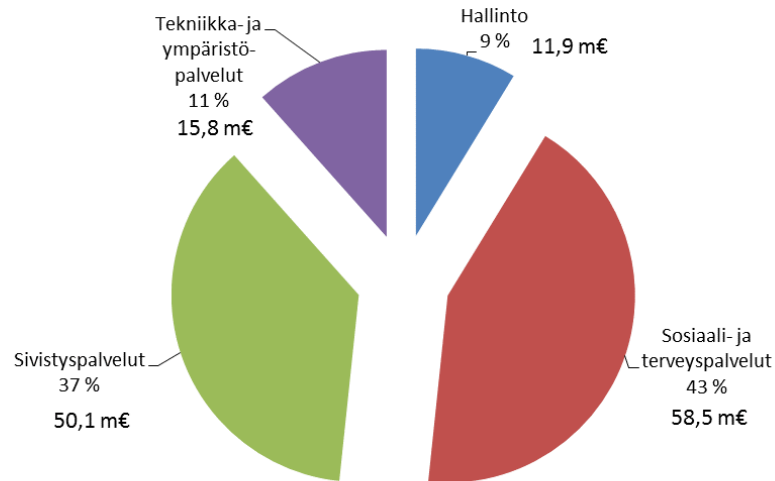
- muodostetaan 6 850 000 euron investointivaraus Nikkilän Sydän -hankkeen rahoittamiseen
- muodostetaan 650 000 euron investointivaraus Keravalla Maantie 148 parantamishankeen rahoittamiseen
- tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 1 485 589,91 euroa
- tuloutetaan uusien kaava-alueiden kunnallistekniikan rakentamista varten tehdystä investointivarauksesta, 1 876 706,33 euroa, ja tehdään kohteeseen liittyvä poistoerolisäys, 1 876 706,33 euroa
- kirjataan loput 1 509 034,22 euroa taseeseen tilikauden ylijäämäksi.

Kunnanhallitus toteaa, että kunnan taseessa ei esiinny aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä alijäämiä, jotka kuntalain 110 §:n mukaan tulisi kattaa.

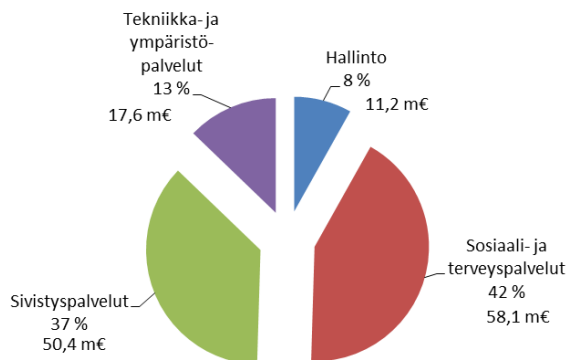
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Ulkoisten ja sisäisten kulujen jakautuminen toimialoittain vuosina 2015 ja 2014

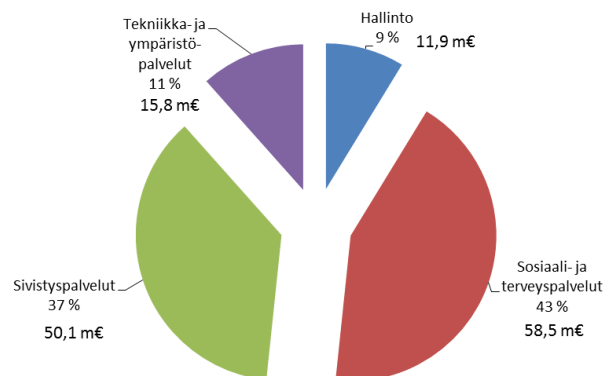
2015

2014

2013

2.1 KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Taulukoiden lukuohje

Talousarvio 2015	= Alkuperäinen talousarvio
TA-muutos 2015	= Valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
TA + muutos	= Alkuperäinen talousarvio + valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
Toteuma 2015	= Tilinpäätös
Tot-%	= Toteuma-% muutettuun talousarvioon
Poikkeama	= Tilinpäätösarvojen ero muutettuun talousarvioon
Tot. 2014	= Edellisen vuoden tilinpäätös
Muutos-% 14/15	= Muutos edellisestä vuodesta

	1)	TA	TA +	Toteuma		2)		
1 000 €	Talousarvio 2015	muutos 2015	Muutos 2015	2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	130		130	118	90,5	-12	190	-38,2
Toimintamenot	-2 124		-2 124	-1 589	74,8	535	-2 502	-36,5
Toimintakate	-1 994		-1 994	-1 471	73,8	523	-2 312	-36,4
Suunnitelmapoistot							-1 539	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	16,5		16,5	13,3	80,4	-3,2	13,3	

1) Tulot ovat plusmerkkisiä ja menot miinusmerkkisiä

2) Poikkeama-sarake = Toteuma - Talousarvio + Muutos	Tuottojen	ylitys alitus	+
			-
	Kulujen	ylitys alitus	-
			+
	Määrien	ylitys alitus	+
			-

Toiminnan kuvaus

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tavoitteet ja seuranta

Talousarviovuoden tavoitteet ja niiden seuranta

Tunnusluvut

Sitovat talousarvioon otetut määrätavoitteet ja niiden toteutuminen sekä mahdollisia muita tunnus-lukuja perusteluiksi ja informaatioksi aikaisemmilta vuosilta.

Perustelu poikkeamalle

Toteumatietojen lisäksi selvitetään valtuuston asettamien tavoitteiden ja toteutuneen toiminnan merkittävimpien erojen syyt sekä määrärahan ylitykset ja tuloarvion alitukset.

Arvio tulevasta kehityksestä

sekä mahdollisesti tilikauden aikana ja sen jälkeen tapahtuvat toimintaa koskevat olennaiset asiat (esim. lainsäädännön muutokset).

Lisäksi toimialoitain

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Lyhyt kuvaus vuoden 2015 merkittävimmistä tapahtumista toimialan kaikkien sektoreiden toiminnassa.

2.1.1 Keskusvaalilautakunta

VASTUUALUE: VAALIT

VASTUUHENKILÖ: Kunnansihteeri

Taloudellinen tulos

	1)					2)		
1 000 €	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	28		28	29	104,9	1	28	5,7
Toimintamenot	-72		-72	-27	37,0	45	-26	3,2
Toimintakate	-44		-44	3	-6,2	47	2	37,4

Eduskuntavaalit toimitettiin vuonna 2015.

Talousarviossa kunta varautui mahdolliseen kansanäänestykseen koskien kuntaliitoksia. Kansanäänestystä ei ole järjestetty koska valtuusto päätti 4.3.2015, että Sipoon kunta vetäytyy sekä Keski-Uudenmaan kuntarakenneselvityksestä että Itä-Uudenmaan kuntarakenneselvityksestä. Valtuusto hylkäsi myös esityksen Espoon, Helsingin, Kauniaisten, Sipoon ja Vantaan yhdistämisestä uudeksi kunaksi.

Oikeusministeriö korvaa kunnalle valtiollisten vaalien kustannukset. Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa valtion maksama korvaus oli 2 euroa/äänioikeutettu.

2.1.2 Tarkastuslautakunta

VASTUUALUE: TILINTARKASTUS

VASTUUHENKILÖ: Lautakunnan puheenjohtaja

Taloudellinen tulos

	1)					2)		
1 000 €	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot								
Toimintamenot	-45,0		-45	-39	87,2	6	-39	1,5
Toimintakate	-45,0		-45	-39	87,2	6	-39	1,5
Tarkastuspäiviä	35		35	42	118,6	7	41	1,2

Toiminnalliset tavoitteet vuodeksi 2015

Tarkastuslautakunta on kuntalain mukaisesti valmistellut hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat valtuustolle sekä arvioinut valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunta on arvioinut toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kunnanvaltuustolle annetussa arviointikertomuksessa.

Tarkastuslautakunta on toimintavuonna 2015 kokoontunut 10 kertaa. Arviointitehtävänsä toteuttamiseksi lautakunta on kuullut kokouksissaan viranhaltijoita. Lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman toteutumista.

2.1.3 Kunnanhallitus

VASTUUALUE: YLEISHALLINTO JA KUNNAN JOHTO

VASTUUHENKIÖ: Kunnanjohtaja

Taloudellinen tulos

1 000 €	1) Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	16 373		16 373	22 361	136,6	5 988	15 332	45,8
Toimintamenot	-11 978		-11 978	-11 821	98,7	157	-11 035	7,1
Toimintakate	4 395		4 395	10 540	239,8	6 145	4 297	145,3
Suunnitelmapoistot				-26			-2	1 195,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	67,8		67,8	65,9	97,1	-1,9	65,0	1,3

Toiminta-ajatus

Kunnanjohtaja johtaa kunnan organisaatiota valtuuston ja kunnanhallituksen vahvistamien ohjeiden mukaisesti.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Toimintatulojen suuri ero talousarvioon verrattaessa johtui pääosin myyntivoitoista. Pitkään vireillä ollut valitus maanmyyntipäätöksestä ratkaistiin vuoden aikana. Näinollen kunta pystyi saattamaan loppuun Kiinteistö Oy Sipoon Pt-Logistiikkakeskus kanssa tehdyn maakaupan. Kauppasumma oli 8,0 milj. euroa.

Kulupuolella talousarvio alittui 0,3 milj. eurolla henkilöstökuluissa.

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2015

Strateginen / Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	
<i>Asiakaslähtöiset, hyvinvointia ja terveyttä edistävät kunta- ja palvelut / Itseoppivan asiantuntija-organisaation tavoitetila (vaihe 3)</i>	<i>Jokaisen osaston jokainen yksikkö määrittelee vuoden 2020 tavoitetilan, joka selkeästi lisää toiminnan tuottavuutta ja asiakaslähtöisyyttä.</i>	<i>Jokaisen osaston jokaisella yksiköllä on määritelty kunnan johtoryhmän mielestä uskottava tavoitetila.</i>	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Tavoitetilat on määritelty ja käsitelty johtoryhmässä.		
<i>Jatkuva parantaminen / Kehityspolku tavoitetilaan</i>	<i>Jokaisen osaston jokainen yksikkö suunnittelee kehityspolun tavoitetilan saavuttamiseksi sekä päättää ensimmäisestä askeleesta tavoitetilan saavuttamiseksi.</i>	<i>Jokaisen osaston jokaisella yksiköllä on vähintään yksi projekti käynnistettynä.</i>	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Projektit on käynnistetty.		

Talouden kattilankansiperiaate / vaihe 1: valtuuston linjausten mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen	Kuntaorganisaatio toteuttaa valtuuston linjausten mukaiset toimenpiteet.	Kuntaorganisaatio on toteuttanut valtuuston linjauksen mukaiset euromääräiset tavoitteet vuodeksi 2015.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Euromääräiset tulos-, investointi- ja rahoitustavoitteet ovat toteutuneet. Kattilankannen toteuma-% vuodelta 2015 on n. 81 %.		
Talouden kattilankansiperiaate / vaihe 2: päätöksen valmistelu ja toteuttaminen	Kuntaorganisaatio vie päätöksen tekoon Operaatio Kattilankannen toisen vaiheen ehdotukset sekä toteuttaa päätökset valtuuston euromääräisen linjauksen mukaisesti.	Kuntaorganisaatio on toteuttanut valtuuston linjauksen mukaiset euromääräiset tavoitteet vuodeksi 2015.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Tavoitteet ovat toteutuneet.		
Nostokurkia Sipooseen	Investointiohjelman mukainen väestönkasvu.	Sipoon väestömäärä 31.12.2015 vähintään 19 500	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Toteutunut asukasluku oli 19 399.		

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA TILIKAUDEN AIKANA

Tulosityksikkö: Kunnanhallituksen johto

VASTUUHENKILÖ: Kunnanjohtaja

Taloudellinen tulos

	1) Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
1 000 €								
Toimintatulot	13 327		13 327	19 084	143,2	5 757	11 995	59,1
Toimintamenot	-1 034		-1 034	-1 082	104,6	-48	-1 038	4,2
Toimintakate	12 293		12 293	18 003	146,4	5 710	10 957	64,3
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	1,0		1,0	1,0	100,0		1,0	

Tulosyksikkö: Talous- ja hallintokeskus

VASTUUHENKILÖ: Talous- ja hallintojohtaja

Taloudellinen tulos

1 000 €	1) Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	2 635		2 635	2 691	102,1	56	2 823	-4,7
Toimintamenot	-6 048		-6 048	-6 211	102,7	-163	-6 130	1,3
Toimintakate	-3 413		-3 413	-3 520	103,1	-107	-3 306	6,5
Suunnitelmapoistot				-20				
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	46,5		46,5	45,9	98,8	-0,6	44,9	2,3
IT-toiminta								
Toimintatulot	2315		2 315	2 381	102,8	66	2 463	-3,3
Toimintamenot	-2257		-2 257	-2 513	111,3	-256	-2 468	1,8
Toimintakate	58,3		58	-132	-226,2	-190	-5	2 342,6

Toiminta-ajatus

Talous- ja hallintokeskus tukee valtuustoa, kunnanhallitusta ja kuntalaisille palveluja tuottavia osastoja näiden tehtävissä. Talous- ja hallintokeskus tuottaa toimisto-, taloushallinto-, henkilöstöhallinto- ja it-palveluja ja vastaa kunnan hallintoa ja taloudenhoitoa koskevista yhteisistä linjauksista ja ohjauksesta. Lisäksi keskus vastaa kuntalaisille, yrityksille ja viranomaisille suunnatusta ulkoisesta viestinnästä ja kunnan ulkoisten asiakkaiden yhteisestä asiakaspalvelusta.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Keskuksen yksiköistä budjetoitua parempaan toimintakatteeseen pääsivät Talouspalvelut, Hallintopalvelut ja Asiakaspalvelu. Sekä IT-palvelut että Henkilöstöpalvelut sen sijaan jäivät tavoitteestaan. Kokonaisuudessaan talousarvion mukaiset kustannukset ylittyivät noin 0,1 milj. eurolla, samoin toimintakate oli noin 0,1 milj. euroa tavoitetta alempi.

Sekä Talouspalveluissa että Henkilöstöpalveluissa päätettiin ottaa käyttöön olevien toiminnanohjausjärjestelmien tuoreet versioon käyttöön. Talouspalveluissa toteutus tapahtui loppuvuoden aikana, henkilöstöhallinnossa toteutus aloitettiin vuoden 2015 puolella ja viedään loppuun alkupuolella 2016. Tavoitteena on helpottaa esimiesten tehtävää sekä talousseurannassa että henkilöstön ohjaamisessa. Talouspalvelut otti lisäksi käyttöön vuoden aikana lainakannan seuranta- ja raportointiohjelmiston. Perintää tehostettiin ulkoistamalla osa prosessista Intrum Justitiale.

Vuoden 2014 lopussa toteutettua IT:n organisaation muutettua toimintatapaa sovellettiin vuoden aikana; tietohallinnossa keskitytään ohjelmistojen ja ratkaisujen kehittämiseen, IT:n tekninen puoli puolestaan keskittyy laitteisiin ja verkkoihin. Vuoden loppupuolella tehtiin päätös vahvistaa IT-organisaatiota palkkaamalla uusi IT-päällikkö.

IT:n kokonaisinvestoinnit olivat yhteensä 0,2 milj. euroa budjetin ollessa 0,3 milj. euroa. Investoinnit koostuivat sekä laite- että järjestelmähankinnoista.

Mm. seuraavia järjestelmiä uusittiin toimintavuoden aikana:

- Kanta-liittyminen, Mediatri-järjestelmän liittäminen kansalliseen Kantaan (potilasarkisto)
- MediMobi, kotihoidon mobiilikirjaukset potilastietojärjestelmään
- Medinet + ajanvaraus, versiopäivitys ja käyttö laajennettu
- Granlund Manager, Tilapalvelujen käyttämä hallintasovellus rakennuksien ylläpitoa varten
- Postiviidakko, Kulttuuripalvelujen käyttämä roskapostittaja
- Edison, Koulupuolen oppimisympäristö

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2015

Strateginen / Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	
Asiakaslähtöiset, hyvinvointia ja terveyttä edistävät kunta- ja palvelut / Itseoppivan asiantuntija-organisaation tavoitetila (vaihe 3)	Jokainen yksikkö määrittelee vuoden 2020 tavoitetilan, joka selkeästi lisää toiminnan tuottavuutta ja asiakaslähtöisyyttä.	Jokaisella yksiköllä on määritelty kunnan johtoryhmän mielestä uskottava tavoitetila.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Tavoitetila on määritelty ja kuvattu jokaiselle yksikölle.		
Jatkuva parantaminen / Kehityspolku tavoitetilaan	Tavoitetila määritellään ja kehityssuunnitelma kohti itseoppivaa asiantuntijaorganisaatiota valmistuu 30.6.2015 mennessä ja toteutus aloitetaan ennen 31.8.2015.	Jokaisella yksiköllä on vähintään yksi projekti käynnistettynä.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Kaikki yksiköt ovat käynnistäneet vähintään yhden projektin per kesäkuun 2015 loppu.		
Talouden kattilankansiperiaate / vaihe 1: valtuuston linjausten mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen	Toteutetaan valtuuston 8.9.2014 hyväksymät talouden ja hallinnon toimenpide-ehdotukset.	Tehostamistoimenpiteiden yhteisvaikutus on vähintään 0,26 milj. euroa.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Kattilankannen tehostamistoimenpiteiden vaikutus on arvioitu noin 0,1 milj. euroksi.		
Talouden kattilankansiperiaate / vaihe 2: päätösten valmistelu ja toteuttaminen	Valmistellaan lisäehdotukset toiseen vaiheeseen ennen 31.3.2015 ja toteutetaan vuoteen 2015 vaikuttavat päätökset ennen 31.12.2015 ja päätetään vuosina 2016 ja 2017 toteutettavista toimenpiteistä.	Ovatko ehdotukset ja päätökset toteutuneet? Kuntaorganisaatio on toteuttanut valtuuston linjauksen mukaiset euromääräiset tavoitteet vuodeksi 2015.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Kunnan euromääräiset tavoitteet 2015 ovat toteutuneet. Vakuutusten kilpailutus käynnistettiin tilikauden aikana ja saatetaan loppuun vuoden 2016 ensimmäisellä vuosipuoliskolla.		

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Vuoden 2016 aikana Talouspalvelut omalta osaltaan edesauttaa kunnan digitalisoitumista mm. luomalla lisää edellytyksiä etätyöskentelyyn ja digipalveluiden saatavuuteen 24/7-periaatteella. Tämä tapahtuu mm. Skype-kokousten sekä webinaaritekniikan avulla, jolloin koulutus on käytännössä koko ajan saatavissa.

Talouden ja henkilöstötoiminnan ohjaus paranee uusien käyttöönotettavien ohjelmistoversioiden myötä. Asiakaspalvelussa painopiste on koko kunnan osalta uuden konseptin luominen ja käyttöönotto muiden osastojen kanssa yhteistyössä. Hallintopalveluissa tavoitteena on kokonaan uusi asianhallinnan toimintamalli.

IT-kustannukset nousevat jonkin verran digiprojektien ja automatisoinnin myötä, toisaalta säästöt kohdistuvat muille osastoille ja yksiköille. IT-yksikkö on tehnyt uuden puhelinsopimuksen Soneran kanssa

vuonna 2015; tämän sopimuksen kautta tuleva vuotuinen säästö noin 70.000 euroa kohdistuu pääasiallisesti osastoille, ei Tahalle.

Kokonaiskustannukset nousevat jonkin verran johtuen lisääntyvästä panostuksesta IT-järjestelmien kehittämiseen ja digitalisointiin.

Tulosityksikkö: Kehitys- ja kaavoituskeskus

VASTUUHENKILÖ: Kehitysjohtaja

Taloudellinen tulos

	1) Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
1 000 €								
Toimintatulot	411		411	586	142,6	175	514	14,0
Toimintamenot	-4 896		-4 896	-4 529	92,5	367	-3 867	17,1
Toimintakate	-4 485		-4 485	-3 943	87,9	542	-3 353	17,6
Suunnitelmapoistot				-6			-2	175,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	20,3		20,3	18,9	93,3	-1,4	19,1	-0,8

Toiminta-ajatus

Kehitys- ja kaavoituskeskus toimii suoraan kunnan johdon alaisuudessa maankäytön ja liikenteen suunnittelu-yksikkönä. Keskukseen tehtäviin kuuluvat myös maapolitiikan hoito, kiinteistönmuodostus ja mittaus- ja paikkatietotehtävät sekä elinkeinopolitiikkaa ja matkailua koskevat asiat. Keskus seuraa aktiivisesti toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja pystyy reagoimaan niihin tehokkaasti.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Vuoden 2015 osalta tavoitteet toteutuivat ja osittain ylittyivät.

Asemakaavamuutoksia vahvistui neljä kappaletta; Erottaja, Kalliomäki, Kartanonrinteen EN-tontit ja SR-raudan kortteli. Ko. kaavoissa on rakennusoikeutta 36 400 k-m². Uusia asemakaavoja lainvoimais-
tui kaksi kappaletta; Pähkinälehdon laajennus sekä Jokilaakson asemakaava, 95 222 k-m².

Strategisista osayleiskaavoista Talman osayleiskaava hyväksyttiin valtuustossa. Pohjois-Paippisten kyläosayleiskaavan laadinta alkoi. Kaavoitusprosessia on nopeutettu. Osa kaavoista viedään nähtäville ehdotuksena, nähtävillä oloa on lyhennetty. Kaavoituskatsaus ja kuulutukset ovat vain sähköisessä muodossa.

Sähköisiä palveluja kehitettiin. Sähköisiä karttapalveluja monipuolistettiin, mm. asemakaavatiedot ja suojelu-alueet löytyvät sähköisestä karttapalvelusta. Suurin osa kaavapalautteesta tulee sähköisenä, suurin osa toki sähköpostilla.

Maanluovutuksesta kunta sai tuloja noin 12,2 miljoonaa euroa. Suurin osa ko. summasta oli Bastukärin tontista saatu lunastuskorvaus 8 miljoonaa euroa. Muutoin tontteja myytiin Taasjärven, Pähkinälehdon ja Kartanonrinteen alueilla. Tonttien markkinointiin panostettiin lisää mm. laatimalla sähköiset Jokilaakson markkinointisivut ja järjestämällä tonttien markkinointitilaisuuksia

Maata hankittiin strategisesti tärkeitä alueilta noin 52 hehtaaria. Maanhankintaan meni noin 2,7 miljoonaa euroa.

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2015

Strateginen / Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	
Asiakaslähtöiset, hyvinvointia ja terveyttä edistävät kuntopalvelut	Verkko-osallistumista kehitetään osana kaavoitusprosessia ja karttapalvelua.	Verkon kautta tulleiden ehdotusten osuus kaikista esityksistä	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Mielenpitojen ja muistutusten jättäminen on mahdollista sähköpostitse. Verkko-osallistumistyökaluja, esim. karttakyselyt ja verkkokeskustelut, käytetään tarpeen mukaan kaavaprojekteissa. Noin 60 % kaavoituksen palautteesta tulee sähköisenä. Tavoite täyttyy.		
Jatkuva parantaminen	Kaavoitusprosessia sujuvoitetaan.	Prosessikuvaus valmis	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Prosessikuvaus on valmis. Tavoite täyttyy.		
Talouden kattilankansiperiaate, 1. ja 2. vaihe	Kaavoitusta ja tontinmyyntiä tehostetaan prosesseja kehittämällä.	Tontinmyyntitulot 5 milj. euroa	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Kaavoitusprosessia on nopeutettu. Syksyllä järjestettiin tonttien markkinointitilaisuus. Tontinmyyntitulot olivat vuonna 2016 12,2 miljoonaa euroa. Tavoite täyttyy.		
Nostokurkia Sipooseen	Strategisia alueita kaavoitetaan tehokkaasti.	Vuonna 2015 hyväksyttäviä asemakaavoja 100 000 k-m ² . Yksi kyläosayleiskaava on hyväksytty ja yhden uuden kyläosayleiskaavan laadinta on aloitettu.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Valtuustossa on hyväksytty viisi asemakaavaa, yhteensä noin 130 000 k-m ² . Immersbyn osayleiskaava ei valmistu vuoden loppuun mennessä. Pohjois-Paippisten osayleiskaavan laadinta on aloitettu. Tavoite ei toteudu Immersbyn osayleiskaavan osalta, muutoin tavoite toteutuu.		

Tunnusluvut
Määrätavoitteet

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Asemakaavoja, uudet alueet, k-m ²	1,5 ha	64 000	95 222
Asemakaavamuutoksia, k-m ²	4 kpl	20 500	36 400
Kyläosayleiskaavoja, kpl	1	1	0
Strategisia osayleiskaavoja, kpl	0	1	1
Tonttien myyntipäätöksiä, kpl	48	20	21
Maanhankinta, ha	89	30	51
Maanmyynti, ha	7,5	5	48

Huom! 2014 tilinpäätöksen tunnusluvut olivat hehtaareja taikka kappaleita, eivätkä siis vertailukelpoisia

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Vuonna 2015 saatiin hankittua lisää raakamaata ja asemakaavoja pystytään laatimaan kunnan omistamille maille. Maanostoneuvotteluja jatketaan etenkin Söderkullassa ja Talmassa.

Tonttimyyntiin panostetaan edelleen. Rakennusliikkeille ja sijoittajille järjestetään tilaisuuksia. Omakotitonttien myynnissä otetaan käyttöön sähköinen varausjärjestelmä. Asumiseen tarkoitettuja tontteja myydään/vuokrataan lähinnä Jokilaakson, Kartanonrinteen, Taasjärven ja Pähkinälehdon alueilla. Yritystontteja tulee myyntiin Hiekkamäentien ja Boxin alueille.

Yleiskaavoituksessa jatketaan Pohjois-Paippisten osayleiskaavan laadintaa. Kaavan tavoitteena on löytää uusia keinoja kylä-alueiden tiivistämiseen. Tavoitteena on myös saada strateginen Sibbesborgin osayleiskaava valtuustoon hyväksyttäväksi.

Toteutetaan nettipohjaisena asukaskyselynä rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnin joukkoistaminen eli tietoa kerätään myös asukkailta.

Asemakaavoituksessa painopiste on elinkeinoja tukevassa kaavoituksessa. Boxin ja Hiekkamäentien asemakaavat on tarkoitus saada valtuustoon hyväksyttäväksi. Asuinalueiden kaavoissa otetaan huomioon myös elinkeinoelämän tarpeet. Asemakaavoja laaditaan kaikkiin taajamiin.

Sipoo on tiivistä mukana HSL:ssä sekä yhteistyöverkoissa. Kehitys- ja kaavoituskeskuksen edustajat toimivat neljän KUUMA- yhteistyöryhmän puheenjohtajana.

Raideliikenteen osalta kunta toimii aktiivisesti Nikkilä–Kerava -radan avaamiseksi henkilöliikenteelle, mm. kaavoittamalla Nikkilään ja Talmaan asuinalueita. Sipoo, ELY-keskus ja HSL laativat Sipoonlahden eritasoliittymän aluevaraussuunnitelmaa, jossa tutkitaan mm. liityntäpysäkkien, bussipysäkkien ja kaupallisten toimintojen sijoittumista liittymän alueella sekä liittymäjärjestelyjen parantamista.

Yrittäjien kanssa jatketaan yhteistyötä mm. elinkeinotoimikunnassa. Panostetaan markkinointiin ja matkailuun.

2.1.4 Sosiaali- ja terveysvaliokunta

VASTUUALUE: SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO

VASTUUHENKILÖ: Sosiaali- ja terveystoimintajohtaja

Taloudellinen tulos

1 000 €	1) Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	8 805		8 805	9 035	102,6	230	9 012	0,2
Toimintamenot	-58 890		-58 890	-58 513	99,4	377	-58 137	0,6
Toimintakate	-50 085		-50 085	-49 478	98,8	607	-49 125	0,7
Suunnitelmapoistot	-300		-300	-71	23,6	229	-108	-34,8
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	319,1		319,1	321,5	100,7	2,4	328,0	-2,0

Toiminta-ajatus

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan tehtävänä on yhdessä muiden hallintokuntien kanssa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ja väestöryhmien välisten terveyserojen kaventaminen.

Tehtävä toteutetaan suunnitelmallisella vaikuttamisella hyvinvoinnin ja terveyden taustoihin, kuten elintapoihin, elinoloihin ja ympäristöön sekä palvelujen toimivuuteen ja saatavuuteen.

Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat vaikuttavia ja kustannustehokkaita. Palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti asiakkaan valinnanvapautta ja osallisuutta lisäten yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa teknologian ja sähköisen asioinnin mahdollisuuksia hyödyntäen.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Tiukasta talousarviosta huolimatta Sosiaali- ja terveysosasto onnistui toteuttamaan valtuuston osastolle linjaamat säästöt ja tehostamistoimenpiteet. Suunniteltujen säästöjen lisäksi sosiaali- ja terveysosasto alitti talousarvion vajaalla 0,6 milj. eurolla, tästä säästöstä runsaat 0,2 milj. euroa syntyi erikoissairaanhoidosta.

Osaston toimintatuotot ylittyivät runsaalla 0,2 milj. eurolla ja toimintakulut alittuivat runsaalla 0,3 milj. eurolla, toimintakatteen ollessa 98,8 %.

Tulosityksiköiden tunnusluvut saadaan Kuntaliiton Keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannukset vuonna 2015 raportista, joka valmistuu kesäkuun 2016 alussa. Vuoden 2014 kustannusvertailussa Sipoon sosiaali- ja terveystoimen ikävakioidut kokonaiskustannukset (euroa/asukas) olivat 19 vertailukunnan pienimmät.

Jokaiselle Sosiaali- ja terveysosaston tulosityksiköllä on kunnan johtoryhmän hyväksymä vuoden 2020 tavoittele ja jokaisella tulosityksiköllä on useita kehityshankkeita meneillään.

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2015

Strateginen / Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	
Asiakaslähtöiset, hyvinvointia ja terveyttä edistävät kunta- ja palvelut / Itseoppivan asiantuntija-organisaation tavoitetila (vaihe 3)	Henkilöstö määrittelee yhteistyössä kuntalaisten kanssa palveluvalikoimansa tavoitetilan ottaen huomioon myös yhteistyöverkoston tarpeet.	Kaikki yksiköt ovat määritelleet ydintehtävänsä hyödyntäen kokemusasiantuntijoita, asiakasraateja tai kuntalaistilaisuuksia.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Kaikissa yksiköissä on määritelty ydintehtävät yhdessä asiakasedustajien kanssa hyödyntäen mm. kokemusasiantuntijoita, asiakasraateja, kuntalaistilaisuuksia tai asiakaskyselyjä. Tavoite toteutui.		
Jatkuva parantaminen / Kehityspolku tavoitetilaan	Hyödynnetään nopeasti ja kustannustehokkaasti toteutettavia, esimerkiksi sähköisiä, asiakaslähtöisiä palveluratkaisuja.	Jokaisessa elämäntilanteessa on otettu käyttöön vähintään yksi uusi sähköinen tai toiminnallinen ratkaisu.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Sähköisiä Induktioliesi-hankkeita ja uusia palveluratkaisuja on kunnan johtoryhmässä hyväksytty Sosiaali- ja terveysosastolta 13. Hankkeet jakautuvat tasaisesti elämäntilanteiden kesken. Tavoite toteutui.		
Talouden kattilankansiperiaate / vaihe 1: valtuuston linjausten mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen	Syksyn 2014 päätökset ja säästöt 240 000 euroa toteutuvat koko vuoden 2015 ajan.	630 000 euroa	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Suunnitellut talousarvioon sisältyvät säästöt ovat toteutuneet ja mahdollistaneet tiukassa talousarviossa pysymisen. Kattilankansi- ja Induktioliesi-operaatioiden tuoma uusi ajattelu-tapa on juurtunut organisaatioon tuoden jopa suunniteltua suuremmat säästöt. Tavoite toteutui.		
Talouden kattilankansiperiaate / vaihe 2: päätöksenteon valmistelu ja toteuttaminen	Valmistellaan ja toteutetaan suunnitteilla olevat Operaatio Kattilankannen toisen vaiheen toimenpiteet, joista merkittävimpinä pitkäaikaistyöttömien aktivointi ja vammaispalveluiden sekä asumispalveluiden tarkastelu. Kerätään uusia kattilankansi-ideoita. Valmistellaan ideat mahdollisimman nopeasti toimeenpantaviksi.	Kaikki kunnan yksiköt osallistuvat pitkäaikaistyöttömien aktivointiin, 320 000 euroa.	

	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Kaikki kunnan osastot ovat osallistuneet pitkäaikaistyöttömien aktivointiin. Säästöä on syntynyt työmarkkinatuen kantaosuuksissa, toimeentulotuksessa ja joissain määrin vähentyneessä sosiaali- terveyspalveluiden käytössä arviolta yhteensä vähintään 400 000 euroa. Samanaikaisesti työttömyyden noin 11 %:n kasvu ja pitkäaikaistyöttömyyden noin 29 %:n kasvu ovat lisänneet kustannuksia, joten säästöt eivät suoraan näy tilinpäätösluvuissa. Tavoite toteutui.	
--	--	---

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA TILIKAUDEN AIKANA

Taloudellista haastetta lisäsi mm. se, että vanhusten asumispalveluiden kilpailutuksen ja kehitysvammapalveluita tuottavien kuntayhtymien kustannukset ja hinnankorotukset vuodelle 2015 selvisivät vasta talousarvion hyväksymisen jälkeen. Näiden kustannuksia lisäävä vaikutus vuositasolla oli runsaat 0,4 milj. euroa, eivätkä ne sisältyneet talousarvioon. Vammaispalvelut ylittivät 0,4 milj. eurolla, mutta vastaavat säästöt aikaansaatii muualla.

Tulosityksikkö: Hallinto ja talous

VASTUUHENKILÖ: Sosiaali- ja terveysjohtaja

Taloudellinen tulos

	1)					2)		
1 000 €	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot				325		5	304	6,9
Toimintamenot	-971		-971	-833	85,8	138	-821	1,5
Toimintakate	-651		-651	-508	78,1	143	-517	-1,6
Suunnitelmapoistot								
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	9,4		9,4	10,0	106,5	0,6	9,9	0,8

Toiminta-ajatus

Kehittää, seurata ja arvioida sosiaali- ja terveyspalveluita, jotta ne mahdollisimman hyvin vastaavat kuntalaisten muuttuvia tarpeita. Johtaa toimintaa ennakoivasti tietoon perustuen ja huolehtia palveluiden vaikuttavuudesta ja kustannustehokkuudesta.

Tukea maahanmuuttajien yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta ja kotoutumista sekä edistää ja kehittää monialaista yhteistyötä.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Hallinnon ja talouden talousarvio alittui siten, että toimintakate oli 78 %.

Sosiaali- ja terveysosaston tulosityksiköiden henkilöstö toteutti sitoutuneesti valtuuston syksyllä 2014 linjaamat Operaatio Kattilankannen toimenpiteet ja säästöt, kehitti aktiivisesti Operaatio Induktiolieden hankkeita kaikissa elämäntilanteissa ja osallistui innostuneesti Forum Sibben kehittämistyöhön.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015 *
Ikävakioitunut sosiaali- ja terveystoimen toimintakulut, euroa/asukas	3 015	3 158	
*luvut saadaan vasta kesäkuussa 2016			

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Sosiaali- ja terveysosaston Hallinto ja talous -yksikkö osallistuu aktiivisesti kunnan osastojen välisen yhteistyön kehittämiseen ja toimintojen keskittämiseen kunnan hallinto- ja talouspalveluille asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kotouttamistyö on vuoden 2016 alusta siirtynyt työikäisten palveluihin.

Tulosityksikkö: Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen sekä lapsiperheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

VASTUUHENKILÖ: Palvelujohtaja

Taloudellinen tulos

	1) Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
1 000 €								
Toimintatulot	40		40	110	274,0	70	102	7,4
Toimintamenot	-4 398		-4 398	-3 977	90,4	421	-3 993	-0,4
Toimintakate	-4 358		-4 358	-3 868	88,8	490	-3 891	-0,6
Suunnitelmapoistot								
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	34,0		34,0	38,3	112,7	4,3	34,3	11,8

Toiminta-ajatus

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden toiminta-ajatuksena on edistää kunnan lasten, nuorten ja lapsiperheiden terveyttä ja hyvinvointia tarjoten oikea-aikaisia ja vaikuttavia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja painottaen ennaltaehkäisyä ja varhaista tukea.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Tulosityksikkö alitti talousarvion vajaalla 0,5 milj. eurolla. Suurin säästö syntyi ostopalvelukustannusten vähenemisestä. Lastensuojelu- ja perhetyölle osoitetut lisäresurssit ovat vahvistaneet varhaisen tuen perhetyön palveluja ja erottaneet entistä selkeämmin ennaltaehkäisevän työn lastensuojelun korjaavasta- ja sijaishuoltopainotteista työstä. Kun perhetyön resurssit aikaisemmin valuivat noin 75 prosent-

tisesti lastensuojelupalveluiden vahvistamiseen, on nyt ollut mahdollista tarjota perheitä varhaisemmassa vaiheessa auttavia palveluja. Lastensuojelussa on taas voitu keskittyä aktiiviseen muutostyöskentelyyn ja kuntoutukseen lastensuojeluasiakkaiden kanssa ja näin ostopalvelut ovat vähentyneet.

Vuosi 2015 oli väritynyt useista eri lakimuutoksista, kuten esim. sosiaalihuoltolaki, perhehoitolaki ja vuoden 1.1.2016 alusta voimaan astunut isyyslaki. Lisäksi lastensuojelulain viimeisimmät muutokset tulivat voimaan vuoden 2015 aikana.

Sosiaalihuoltolaki muutti merkittävästi työskentelyä asiakasprosesseissa. Asiakkaiden palvelutarpeen arviointia tehdään nyt laajasti Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden sisällä. 1.1.2016 voimaan astunut isyyslaki on vaatinut asiakasprosessien uudelleen järjestelyjä neuvolatyössä, johon siirtyi aikaisemmin lastenvalvontaan kuuluvia työtehtäviä.

Induktioliesiprojektina toteutetut neuvolan ryhmätarkastukset koskettivat 5 kk:n ikäisiä vauvoja ja esikouluikäisiä lapsia. Vauvojen ryhmämuotoisesta tarkastuksesta on saatu hyvää asiakaspalautetta ja toimintatapa on lisännyt asiakkaiden omaehtoista verkostoitumista. Yhteistyö kouluterveydenhoidon ja varhaiskasvatuksen välillä on lisääntynyt esikouluikäisten ryhmätarkastusten vuoksi.

Lasten vanhemmille tarkoitettuja voimaannuttavia- ja ennaltaehkäiseviä ryhmiä on tarjottu Nikkilässä ja Söderkullassa yhteistyössä Mannerheimin lastensuojeluliiton kanssa.

Vuoden 2015 aikana 42 sipoolaista lasta- ja nuorta on ollut sijoitettuna sijaishuollon palveluihin. Vuoden 2015 lopussa luku oli 15, vastaavasti vuonna 2014 sijoitettuja lapsia oli 46 ja vuoden lopussa 25 eli 10 enemmän kuin vuonna 2015.

Perhehoidon kehittämistyö jatkui ja Perhehoidon toimintaohje laadittiin yhteistyössä Itä-Uudenmaan kuntien kanssa.

Asiakasraatitilaisuus ja laaja asiakastytyväisyyskysely toteutettiin syksyllä 2015. LNP:n asiakkaat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä palveluihinsa, erityisesti neuvolapalveluihin. Kouluterveydenhuollon palveluista toivottiin asiakasraatitilaisuudessa laajempia koko perhettä huomioivaa työskentelyä ja konkreettisempia työkaluja seurannan ja kontrollin tilalle.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015*
Lastensuojelun ikävakioidut kustannukset, euroa/asukas	87	90	
Kodin ulkopuolelle sijoitettavat 0–17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	0,98	0,47	0,90

*ikävakioituneet kustannukset saadaan kesäkuussa 2016

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden tilastot eivät jatkossa ole verrattavissa edellisen vuoden tilastoihin uuden sosiaalihuoltolain myötä tulleiden toiminnallisten muutosten vuoksi. Lastensuojeluasiakkuuden kriteerit ovat muuttuneet mikä tulee näkymään tilastoissa asiakaslukumäärien vähentymisenä. Aikaisemmin asiakkaaksi laskettiin ne lapset, joiden perheen tilannetta selvitettiin, eli asiakkuus alkoi heti tulleen ls-ilmoituksen jälkeen. Nyt asiakkaaksi lasketaan vain ne asiakkaat, joilla todetaan lastensuojelun tarvetta laajan tilanneselvityksen jälkeen

Myös lastensuojeluilmoitusten lukumäärä tulee pienenemään. Yhä useampi yhteydenotto, joka aikaisemmin kirjattiin lastensuojeluilmoitukseksi, kirjataan nyt sosiaalihuoltolain mukaiseksi yhteydenotoksi. Myös sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto johtaa tilanteen selvitykseen (= palvelutarpeen arviointiin).

Lapsiperheiden kotipalvelupalvelun kysynnän ennakoidaan kasvavan tietoisuuden lisääntyessä perheiden parissa.

Yksin maahan saapuneiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden, tukeminen, asuttaminen ja kotouttaminen edellyttävät resurssien lisäämistä.

Omaishoidontuen lakisääteisten vapaiden järjestämiseen valmistellaan palvelusetelivaihtoehtoon käyttöönottoa.

Tulosyksikkö: Työikäisen väestön toimintaedellytysten vahvistaminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

VASTUUHENKILÖ: Johtava lääkäri

Taloudellinen tulos

1 000 €	1) Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	2 505		2 505	2 506	100,0	1	2 394	4,7
Toimintamenot	-34 655		-34 655	-34 638	100,0	17	-34 326	0,9
Toimintakate	-32 150		-32 150	-32 132	99,9	18	-31 932	0,6
Suunnitelmapoistot				-26		-26	-37	-28,8
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	113,0		113,0	111,1	98,3	-2,0	115,6	-3,9
Erikoissairaanhoito								
Toimintatulot				2		2	1	
Toimintamenot	-20 344		-20 344	-20 097	98,8	246	-19 832	1,3
Toimintakate	-20 344		-20 344	-20 096	98,8	248	-19 831	1,3

Toiminta-ajatus

Työikäisten palveluiden toiminta-ajatuksena on edistää aikuisten, työiässä olevien kuntalaisten, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä sekä ennaltaehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä. Kuntalaisten omat voimavarat aktivoidaan osallistamalla potilaat oman terveytensä hoitoon ja tukemalla kuntalaisia ja heidän perheitään oman elämänsä hallinnassa. Palveluissa painotetaan moniammatillista työotetta ja ennaltaehkäisyä. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti, joustavasti ja vaikuttavasti.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Työikäisten palveluiden talousarvio toteutui vuonna 2015 suunnitellusti, vaikka yhteiskunnan yleinen tilanne aiheutti palvelujärjestelmälle monenlaista haastetta.

Erikoissairaanhoidon kustannukset alittivat talousarvion 0,2 milj. eurolla, siitä huolimatta, että talousarvion oli varattu noin 0,4 milj. euroa vähemmän kuin HUS:n palvelusuunnitelmassa.

Avosairaanhoidon vastaanotoilla ja suun terveydenhuollossa oli jo vuonna 2014 todettu, että useampana vuonna oli vahingossa maksettu henkilökohtaisia lisiä vähemmän kuin mitä lääkärisopimus olisi edellyttänyt. Tämä tilanne jouduttiin korjaamaan takautuvasti vuoden 2015 aikana, mikä johti kummankin yksikön talousarvion ylittymiseen. Avosairaanhoidon talousarvion ylittymiseen vaikutti myös ilta- ja viikonloppupäivystyksen kasvaneet kustannukset, päivistysvastuun siirryttyä Porvoon sairaalalle. Vuonna 2014 kasvaneet avosairaanhoidon ei-kiireellisen lääkäriajan odotusajat eivät kasvaneet enää vuoden 2015 aikana, mutta eivät myöskään lyhentyneet merkittävästi. Hoitaja-aikojen ja kiireellisten lääkäriaikojen saatavuus pysyi hyvänä. Suun terveydenhuollon asiakasmäärä lisääntyi voimakkaasti vuoden 2015 aikana, minkä takia odotusaika hammaslääkärin vastaanotolle piteni.

Sipoon työttömyysluvut olivat vuonna 2015 Uudenmaan alhaisimmat, mutta työttömyys kasvoi vuoden aikana Sipoossakin voimakkaasti (kasvu noin 11 %) ja pitkäaikaistyöttömyys vielä enemmän (kasvu noin 29 %). Lisääntynyt työttömyys yhdessä vuoden alussa voimaan tulleen työmarkkinatukimuutoksen kanssa nosti merkittävästi työmarkkinatuen kustannuksia. Pitkäaikaistyöttömien aktivointitoimenpiteillä pystyttiin osittain rajoittamaan työmarkkinatuesta ja toimeentulotuesta johtuvien kustannusten nousua, mutta silti työttömyyden kasvu aiheutti talousarvion ylityksen aikuissosiaalityössä.

Euroopan pakolaistilanne vaikutti Sipoonkin tilanteeseen. Kuntaan perustettiin vuoden aikana yksi alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskus ja kahta lisää suunniteltiin. Yhteistyö vastaanotto-keskuksen ja kunnan yksiköiden välillä oli aktiivista ja myös monet vapaaehtoiset kuntalaiset osallistuvat turvapaikanhakijoiden vastaanottamiseen.

Yhteisenä tavoitteena ikääntyneiden palvelujen kanssa on ollut vähentää ympärivuorokautisen hoidon tarvetta ja lisätä kotiin tarjottavia palveluita. Tästä johtuen lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden ja avosairaanhoidon hoitotarvikejakelun kustannukset ovat nousseet, mutta odotettavissa olevat säästöt laitos- ja palveluasumisessa ylittävät nämä kustannuslisäykset moninkertaisesti. Kuntoutuspalveluissa painopistettä alettiin vuonna 2015 siirtää kotona pärjäämisen tukemisen suuntaan.

Vuonna 2015 työikäisten palveluissa jatkettiin edellisenä vuonna aloitettujen kattilankansiprojektien toteuttamista hyvin tuloksin. Lisäksi aloitettiin monta resurssia säästävää ja samalla palveluja parantavaa induktioliesihanketta, joista osa saatiin toteutettua jo vuoden aikana.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015 *
Perusterveydenhuollon ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	608	643	
Erikoissairaanhoidon ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	1 164	1 211	
Toimeentuloturvan ja työllistämisen ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	99	89	

*ikävakioidut luvut saadaan kesäkuussa 2016

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Erikoissairaanhoidon kustannuksia pyritään jatkossakin pitämään kurissa mm. oman henkilökuntamme koulutuksella ja hyvillä konsultaatiomahdollisuuksilla.

Sosiaali- ja terveystalouden kokonaistarve ja kysyntä Sipoon kunnassa on jo useamman vuoden kasvanut ja tulee edelleen kasvamaan. Tähän vaikuttaa mm. kunnan väestön kasvu, valinnanvapauden myötä Sipoon palveluiden piiriin hakeutuneet ulkokuntalaiset, työttömyyden vaikutukset hyvinvointiin ja palvelutarpeeseen sekä ihmisten taipumus huonoina aikoina hakeutua julkisten palveluiden piiriin. Väestön ja asiakkaiden hyvinvointia tukemalla sekä ryhmätoimintaa ja digitaalisia palveluja kehittämällä on toki jossain määrin mahdollista hidastaa palveluiden tarpeen kasvua, mutta tarpeen arvioidaan silti kasvavan. Siksi esim. lääkäriaikojen ja hammaslääkäriaikojen saatavuuden parantaminen, tai edes pitäminen ennallaan, tulee vaatimaan lisäresursseja jo lähitulevaisuudessa.

Työttömyys ja erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys aiheuttavat lähivuosina tarpeen lisätä aktivointitoimia huomattavasti, syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja liitännäisongelmien vähentämiseksi.

Perustoimeentulotuen siirtyminen Kelalle vuonna 2017 aiheuttaa suuren muutoksen aikuissosiaalityölle ja mahdollistaa painopisteen siirtämisen aktivoivan ja valmentavan sosiaalityön suuntaan.

Sipoossa sijaitsevien turvapaikkahakijoiden vastaanottokeskusten asukkaista moni saanee turvapaikan tai oleskeluluvan vuoden 2016 aikana ja ainakin osa heistä saanee kuntapaikan Sipoosta. Tällöin kunnalle syntyy tarve järjestää asuntoja, kotoutumispalveluja ja mahdollisia tukipalveluita.

Lääkinnällisessä kuntoutuksessa on tulevaisuudessa järkevä panostaa yhä enemmän kotiin annettavaan ja kotona pärjäämistä tukevaan kuntoutukseen. Tämäkin vaatii lähitulevaisuudessa henkilökuntalisäystä, osittain lisäys on mahdollista saada hoitopaikkoja vähentämällä.

Tulosityksikkö: Ikäihmisten hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistäminen

VASTUUHENKILÖ: Ikääntyneiden palvelujohtaja

Taloudellinen tulos

	1)	TA	TA +		2)			
1 000 €	Talousarvio 2015	muutos 2015	Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	2 349		2 349	2 374	101,0	25	2 506	-5,3
Toimintamenot	-15 353		-15 353	-15 675	102,1	-322	-15 620	0,4
Toimintakate	-13 004		-13 004	-13 302	102,3	-298	-13 114	1,4
Suunnitelmapoistot				-27		-27	-45	-39,1
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	128,7		128,7	127,3	98,9	-1,4	131,8	-3,4

Toiminta-ajatus

Neuvoa, tarjota ja tuottaa ikääntyneiden ja vammaisten kuntalaisten yksilöllisiin tarpeisiin monipuolisia ja vaikuttavia palveluita hyvän ja omannäköisen elämän tueksi. Palveluiden toimintaperiaatteina ovat ikäihmisen osallisuus häntä itseään koskeissa asioissa sekä omien voimavarojen hyödyntäminen.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Kaikki ikääntyneiden palveluiden työyksiköt alittivat budjettinsa. Tämä siitä huolimatta, että ostopalveluiden (=ikäihmisten tehostettu palveluasuminen) vuoden 2015 hinnat saatiin kilpailutuksen takia vasta talousarvion hyväksymisen jälkeen ja näin ollen talousarviosta puuttui 195 000 euroa. Alitus saavutettiin siten, että ostopalvelupaikkoja pystyttiin vähentämään ja omaa toimintaa edelleen tehostamaan.

Myös kotihoito alitti talousarvion 150 000 eurolla.

Vammaispalvelun talousarvio ylittyi noin 400 000 euroa. Vammaispalveluiden talousarviosta puuttui runsaat 200 000 euroa jo lähtökohtaisesti, koska kuntayhtymien hinnankorotusesitykset saatiin vasta kunnan talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Tämän lisäksi kuljetuspalvelun asiakkuudet lisääntyivät viime vuoden aikana 11 asiakkaalla. Myös henkilökohtaisten avustajien käyttö lisääntyi. Uutena lakisääteisenä palveluna haastavissa asiakastilanteissa aloitettiin palveluasuminen kotona.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015*
Vanhuspalveluiden ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	699	731	
Vammaisten ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	221	232	

*ikävakioidut luvut saadaan kesäkuussa 2016

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Valmistaudutaan vuonna 2016 palvelusetelin käyttöönottoon.

Kotihoidon mobiilijärjestelmään lisätään vuonna 2016 Toiminnanohjausjärjestelmä. Myös muita teknologisia ratkaisuja tutkitaan.

Kehitysvammaisia työllistetään kuntaan ja sipoolaisiin yrityksiin.

Green Care -ideologiaa syvennetään yksikössä.

Ikäihmisille suunnattu avoin päivätoimintaa arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa.

Kuntoutuksen painopistettä siirretään kotikuntoutukseen.

Kotona asuvien muistisairaiden asiakkaiden määrän lisääntyessä tulee kotihoiton lääkäriresursseja ja muistivastaanottoa vahvistaa.

Vähennetään Sateenkaari-osaston laitospaikkoja ja lisätään kuntoutuspaikkoja.

Yksityinen kehitysvammaisten asumisyksikkö valmistuu vuonna 2017 Taasjärven Pähkinälehtoon.

Iloisen Mielen Puisto ikäihmisille valmistuu vuonna 2017 Nikkilään.

Tulosityksikkö: Ruokapalvelut

VASTUUHENKILÖ: Ruokapalvelupäällikkö

Taloudellinen tulos

1 000 €	1) Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	3 591		3 591	3 721	103,6	130	3 706	0,4
Toimintamenot	-3 513		-3 513	-3 389	96,5	124	-3 377	0,4
Toimintakate	78		78	332		254	157	110,6
Suunnitelmapoistot				-17		-17	-26	-35,7
Henkilöstö 31.12. Työpanos laskennallisina virkoina, htv	34,0		34,0	34,8	102,5	0,8	36,4	-4,3

Toiminta-ajatus

Ruokapalvelujen tehtävänä on tukea eri hallintokuntien ydintehtävän onnistumista tuottamalla ruokapalveluita Sivistysosastolle sekä Sosiaali- ja terveysosastolle. Tavoitteena ja lähtökohtana on tuottaa laadukkaita ateriapalveluita kaikille asiakasryhmille. Ruokapalvelut palvelee asiakkaita kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Ruoan tulee olla maukasta ja laadukasta. Ruokapalvelut edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia noudattamalla eri asiakasryhmien ravintosuosituksia ja ohjaamalla terveellisten valintojen tekemiseen arjessa.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Palkka- ja elintarvikekustannukset laskivat edelleen vuoteen 2014 verrattuna Kattilankannen säästötoimenpiteiden johdosta. Myös suoritteiden, eli tilattujen ja valmistettujen aterioiden määrät, laskivat edelleen sivistystoimessa sekä sosiaali- ja terveystoimessa. Päiväkeskus on valmistanut osittain itse aterioita, joten tilatut ruoka-annokset ovat hieman vähentyneet, myös suomenkielinen koulutusyksikkö on tilannut vähemmän aterioita vuoden aikana.

Talman koulun keittiö muutettiin jakelukeittiöksi 1.8.2015 alkaen, mikä vaikutti alenevasti ruokapalvelujen palkkakustannuksiin

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
<u>Määrätavoitteet</u>			
Suoritteet (aterioiden lukumäärä/v)	1 048 891	1 085 000	1 040 420
Valmistuskeittiöt, kpl	7	7	6
<u>Laatutavoitteet</u>			
Ruokien lämpötilat ovat hygieniamääräysten mukaiset:			
kuuma ruoka yli +65°, % annoksista	100	100	100
kylmä ruoka alle +8°, % annoksista	98	100	100
<u>Taloudellisuustavoitteet</u>			
Kustannus/suorite, keskiarvo tuotetuille aterioille, euroa *	3,22	3,27	3,26
Koululounaan sis veloitus hinta, euroa	2,99	2,96	2,96
Päiväkotilounaan sis veloitus hinta, euroa	2,65	2,62	2,62

* käyttötalousmenot jaettuna koko yksikön suoritemäärällä.

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Tehtyjen keittiöselvitysten perusteella valtuusto päätti keskittää ruoanvalmistuksen kolmeen valmistuskeittiöön, joista Lukkarin koulun keittiö siirtyy Cook and Chill -toimintamalliin ensimmäiseksi. Tarkoitus on muuttaa samaan malliin myöhemmin myös Nikkilän koulukeskuksen keittiötoiminta. Lukkarin keittiö valmistaa myös Etelä-Sipoon alueen päiväkotien ja koulujen ateriat, joten ostopalveluista luovutaan kun Etelä-Sipoon jakelukeittiöt on saneerattu kuumennuskeittiöiksi.

Cook and Chill -malliin siirtyminen nostaa elintarvikekustannuksia, palkkakustannuksia kuumennuskeittiössä sekä laitteiden hankintakustannuksia ja huoltokustannuksia verrattuna jakelukeittiöihin.

Säästöä syntyy investoinneista, kun uutta valmistuskeittiötä ei tarvitse rakentaa ja kun aterioiden ostopalveluista voidaan luopua.

2.1.5 Sivistysvaliokunta

VASTUUALUE: KOULUTUS, VARHAISKASVATUS JA VAPAA-AJANTOIMINTA

VASTUUHENKIÖ: Sivistysjohtaja

Taloudellinen tulos

1 000 €	1) Talous-arvio	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	4 454		4 454	5 028	112,9	574	4 716	6,6
Toimintamenot	-49 977		-49 977	-50 114	100,3	-137	-50 410	-0,6
Toimintakate	-45 523		-45 523	-45 086	99,0	437	-45 693	-1,3
Suunnitelmapoistot				-400		-400	-516	-22,6
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	644,4		644,4	584,3	90,7	-60,1	599,4	-2,5

TA 2015 HTV-luvun budjetoinnissa tapahtui virhe, oikea luku lähellä 600.

Toiminta-ajatus

Sivistysosasto tarjoaa monipuolisia ja korkeatasoisia eri kohderyhmien saavutettavissa olevia varhaiskasvatus-, koulutus-, kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluita omina palveluina, ostopalveluina tai tuettuina toimintoina. Kuntalainen voi olla itse mukana vaikuttamassa palveluita suunniteltaessa. Lasten ja nuorten kasvun, kehityksen, oppimisen ja viihtymisen kautta annamme eväät hyvään elämään.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2015

Strateginen / Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	
<i>Asiakaslähtöiset, hyvinvointia ja terveyttä edistävät kunta-palvelut / Itseoppivan asian-tuntija-organisaation tavoite-tila (vaihe 3)</i>	<i>Tulosityksiköiden konkreettiset tavoitteet on määriteltä ja ne toteutuvat.</i>	<i>Vuoden 2015 tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti.</i>	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Sivistystoimen palveluverkkoselvitys on tehty kevään 2015 aikana. Valiokunnan ja jaostojen seminaarit on pidetty kesäkuussa.		
<i>Jatkuva parantaminen / Kehityspolku tavoitetilaan</i>	<i>Sivistysosaston jokaisella tulosityksiköllä tulee olla vähintään yksi käynnistynyt projekti kohti määriteltä tavoitetta.</i>	<i>Vähintään neljä määriteltä kehityspolkua</i>	

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA TILIKAUDEN AIKANA

Tilakysymykset ovat myös vuoden 2015 aikana olleet haaste. Huonokuntoisia tiloja on edelleen ja korvaavien tilojen löytäminen on toisinaan haasteellista. Sivistysosaston palveluverkkosuunnitelma valmistui 2015 aikana ja palveluverkkoa kehitetään kaikilla sivistyksen toimialoilla tulevaisuudessa.

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmatyö jatkui 2015 aikana ja on hyväksynnässä 2016 kevään aikana, jotta se voitaisiin ottaa käyttöön 1.8.2016 lähtien.

Varhaiskasvatuksessa päätettiin ottaa käyttöön palveluseteli 1.8.2016. Valmistelutyöt ja päätökset tehtiin pääosin syksyn aikana ja ns. Sääntökirja hyväksyttiin 2016 alussa.

Sivistysosaston palvelujen ja toimintojen järjestämisessä on ripeästi valmisteltu Sipooseen sijoitettujen pakolaisten opetus. Syksyllä päätettiin aloittaa kahden opetusryhmän valmistavaa opetusta 7.1.2016 lähtien.

Kansalaisopiston ja lukioiden järjestämislupien uudistamisprosessi ei edennyt valtion ratkaisujen johdosta.

Sivistysosasto on edelleen mukana nuorisotakuun toteutumisen edistämistyössä ns. Ohjaamo-hankkeessa sekä Kuntakokeilu-hankkeessa yhteistyössä KUUMA-kuntien kanssa.

Sivistysosaston organisaatiomuutos tuli voimaan 2015 alussa ja organisaatiota on edelleen kehitetty erinäisillä sisäisillä siirroilla ja tehtävienkuvien muutoksilla.

Vuoden 2015 aikana toteutettiin myös Operaatio Kattilankannen vaatimia toimenpiteitä sekä uusina kehittämistoimenpiteinä käynnistettiin koko kuntaa koskevaa Induktioliesihanke.

Vuoden 2015 aikana käynnistettiin muun muassa seuraavat digitalisointiin liittyvät projektit: päivähoiton kirjausjärjestelmän mobiilisovellus, Söderkullan kirjastosta omatoimikirjasto, opetuksen Edison-järjestelmä, Bring your own device -pilotointi joissakin kouluissa, kansalaisopiston kurssipalautte ja kurssitoive verkkopohjaisena sekä liikuntapaikkojen ja -salien varausjärjestelmän parantaminen.

Sivistystoimi saavutti toimialalle asetetut tavoitteet, mikä merkitsee, että sivistystoimen vuoden 2015 tulos pysyi annetun kehyksen puitteissa.

Toiminnassa vuoden aikana tapahtuneet muutokset on esitetty tarkemmin jäljempänä kunkin yksikön kohdalla.

Tulosityksikkö: Hallintopalvelut

VASTUUHENKILÖ: Sivistysjohtaja

Taloudellinen tulos

	1)	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015		2)	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
1 000 €	Talous-arvio			Toteuma	Tot-%		
Toimintatulot				37		37	
Toimintamenot	-617		-617	-622	100,7	-5	16,3
Toimintakate	-617		-617	-585	94,8	32	9,4
Suunnitelmapoistot						-1	
Henkilöstö 31.12.							
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	9,5		9,5	6,6	69,4	-2,9	-1,2

Toiminta-ajatus

Sivistysosaston Hallintopalvelut-yksikkö on palveluorganisaatio. Yksikkö palvelee sekä ulkoisia että sisäisiä asiakkaita proaktiivisella asenteella.

Yksikkö hoitaa keskitetysti hallinto- ja toimistopalvelut, kuten palvelutoiminnan tukipalvelut, hankintapalvelut, tilasto- ja suunnittelupalvelut, maksuliikenteen, laskutuksen, rekrytointeihin liittyvän valmistelun, oppilasrekisterin ja oppilaskuljetukset, sekä valmistelee ja toimeenpanee sivistysvaliokunnan, vapaa-ajanjaoston, suomen- ja ruotsinkielisten koulutusjaostojen päätökset. Tavoitteena on luoda laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluita, joissa lähtökohtana on asiakaslähtöinen palvelutulosyksiköiden palvelutasomäärittelyjen mukaan. Toimintaa ohjaavat erilaiset säädökset päivähoitosta, opetustoimesta, liikunta- ja nuorisotoimesta, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta, hankintatoimesta ja hallintomenetelystä.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Vuosi 2015 menot pysyivät budjetoidussa eikä poikkeamia tullut. Hallintopalvelut-yksiköstä on vuoden aikana siirretty 50 % yhdestä sihteeriresurssista Talous- ja hallinto-osastolle/rekrytointipalveluihin. Syksyllä 2015 siirrettiin kaksi sihteeria koulutuspalveluihin ja yksi sihteerä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin. Tavoitteena on kirkastaa sihteerien tehtäväkuviota ja luoda tiimit yksiköille, joilla kaikilla on omat sihteerinsä. Hallintopalveluista siirretään 2015 aikana vielä toinen sihteerä Talous- ja hallinto-osastolle. Budjettimuutosta ei ole tehty 2015 aikana vaan se toteutetaan 1.1.2016 alkaen TAE 2016 -päätöksen mukaisesti.

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Organisaatiomuutosten kautta luodaan toimintamalli, jossa eri yksiköt tulisivat tulevaisuudessa itsenäisemmin valmistelevaan ja toimeenpanemaan sivistysvaliokunnan, vapaa-ajanjaoston, suomen- ja ruotsinkielisten koulutusjaostojen päätökset.

Hallintopalvelut-yksiköstä on myös vahtimestaritoimintouudistuksen myötä siirretty Tekniikka- ja ympäristöosastolle vahtimestareita, jotka ovat olleet eri palkkaprosenttiosuuksilla hallintopalveluiden alaisuudessa. Tämä tarkoittaa, että 1.1.2016 hallintopalveluissa on kolmen henkilötyövuoden resurssi ja 1.8.2016 lähtien kaksi.

Tulosyksikkö: Varhaiskasvatuspalvelut

VASTUUHENKILÖ: Varhaiskasvatuspäällikkö

Taloudellinen tulos

	1)	TA	TA +			2)		
1 000 €	Talousarvio 2015	muutos 2015	Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	2 015		2 015	2 079	103,2	64	2 044	1,7
Toimintamenot	-16 352		-16 352	-16 154	98,8	198	-16 402	-1,5
Toimintakate	-14 337		-14 337	-14 075	98,2	262	-14 358	-2,0
Suunnitelmapoistot				-5		-5	-7	-28,6
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	262,4		262,4	229,9	87,6	-32,5	236,2	-2,7

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuspalvelut-tulosyksikkö tarjoaa sekä lakisääteistä, laadukasta ja monipuolista päivähoitoa ja esiopetusta että avointa leikki- ja kerhotoimintaa. Vanhemmat saavat valita joko suomen- tai ruotsinkielisen päivähoiton mahdollisuuksien mukaan. Myös varhaiserityiskasvatuksen ja päivähoiton perheytyön avulla luodaan kattavat palvelut alle kouluikäisten lasten perheille. Palveluvalikkoa laajentavat kotihoito ja yksityisen hoidon tuet ja kuntalisät. Toiminnan tarkoituksena on turvata lasten hyvinvointi tarjoamalla laadukasta varhaiskasvatusta sipoolaislapsille.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Varhaiskasvatuspalveluiden sitovat tavoitteet saavutettiin toimintavuonna 2015; varajohtajajärjestelmä otettiin käyttöön ja sähköisten järjestelmien uusiminen käynnistettiin.

Varhaiskasvatuspalveluiden vuosi 2015 pysyi talousarviossa ja oli jonkin verran ylijäämäinen. Päivähoitomaksuja tuli ennakoitua enemmän syyslukukaudella, vaikka maksuissa ei tapahtunut muutoksia. Muutos johtuu normaalista vaihtelusta lasten päivähoitotarpeessa sekä päivähoidon piirissä olevien perheiden tulotasossa.

Menopuolella henkilöstömenoissa säästettiin noin 70 000 euroa, joka vastaa kahden lastenhoitajan vuosipalkkaa. Henkilöstökulusäästöt johtuvat pääsääntöisesti edellisen vuoden päiväkotikiinteistöjen sulkeamisesta; työntekijöitä pystyttiin sijoittamaan vakituisille paikoille aiottua nopeamassa aikataulussa.

Palvelujen ostoissa tuli säästöä ruokakustannuksissa 60 000 euroa, ostopalvelupäiväkotien maksuissa 60 000 euroa sekä kuljetusmaksuissa 30 000 euroa. Ruokakustannusten säästö johtuneen suuremmasta määrästä perheitä, jotka olivat valinneet osaviikkoisen päivähoidon lapselleen ja tällöin lapset eivät ole paikalla syömässä kaikkia aterioita. Samoin päiväkodeissa on pyritty yhä tehokkaampaan ennakoiwaan ilmoittamiseen peruuntuvista aterioista. Kuljetusmaksujen säästöt johtuvat esikoulukuljetuksen periaatteisiin tehdyistä muutoksista. Uudet periaatteet ovat vähentäneet tilausajoja ja siten myös kuljetusmaksuja.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
0-6-vuotiaat	1 674	1 770	1 635
esikoululaisia	269	267	238
alle 3-vuotiaiden määrä	619	674	572
3-6-vuotiaiden määrä	1 055	1 096	1 063
Päivähoito: käyttökustannukset, euroa/kaikki 0-6-v.	8 610	8 675	8 808
Esiopetus: käyttökustannukset, euroa/esikoululainen	7 086	4 892*	7 390
Alle 3-vuotiaiden määrä/1 000 asukasta	33	35	29
3-6-vuotiaiden määrä/1 000 asukasta	56	56	55
Kunnallinen päivähoito, käyttökustannukset, euroa/0-6-v.	7 300	6 308	6 267
Ostopalvelupäivähoito, käyttökustannukset, euroa/0-6-v. **	874	915	951

Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset.

*Talousarvioluku ei ole vertailukelpoinen tilinpäätösluvun kanssa, koska henkilöstökulujen ja palveluiden ostojen osalta esiopetus on kirjattu talousarviossa eri toiminnolla

**sekä kunnallisen että ostopalvelupäivähoidon osalta ko. toiminnon käyttökulut on jaettu koko Sipoon kunnan 0–6-vuotiaiden määrällä, eivätkä luvut siten ole vertailukelpoisia keskenään.

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

- Päivähoidon tarve lisääntyy edelleen Sipoossa. Into-asukasohjelman perusteella ennustetaan päivähoitopalveluluja käyttävien lasten määrän nousevan Etelä-Sipoossa noin 14 lapsella/vuosi ja Nikkilässä noin 10 lapsella/vuosi. Kunnassa lisätään päivähoitotarjontaa esim. lisäämällä yksityistä päivähoitoa palvelusetelillä. Uusi Nikkilän Sydämen päiväkotito on suunniteltu valmistuvaksi tammi-kuussa 2019.
- Talman päiväkotito suljettiin kesällä 2015, ja korvaava varhaiskasvatus järjestetään Talmassa yksityisen palveluntuottajan toimesta palvelusetelillä 1.8.2016 alkaen.
- Varhaiskasvatusta kehitetään koulutusten ja projektien avulla. Yhteistyötä Helsingin yliopiston Orientaatio-projektin kanssa jatketaan, samoin kunnan omien kasvatuskumppanuuskoulutusten järjestämistä.

- Esiopetussuunnitelmatyö saatetaan loppuun yhdessä Koulutuspalveluiden kanssa vuonna 2016.
- Tulevan uuden valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukainen kuntatason suunnitelma aloitetaan vuoden 2016 aikana.
- Ostopalvelupäiväkotien sopimukset päättyvät 31.7.2016 ja kaikille ostopalvelupäiväkodeille käytetään yksi optiovuosi. Kuluvan vuoden aikana mietitään toiminnan järjestäminen 31.7.2017 jälkeen.
- Uusi varhaiskasvatuslaki astui voimaan 1.8.2015, varhaiskasvatuslain toista vaihetta odotetaan vuoden 2016 aikana.
 - Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia.
 - Yli 3-vuotiaiden lasten ja kasvattajien välinen suhdeluku muuttuu 1/7->1/8. Sipoossa on päätetty, että ei oteta käyttöön suhdeluvun muutosta (paitsi varhaiskasvatuspäällikön erityisellä päätöksellä esim. jotta sisarukset saadaan samaan päiväkotiin)
 - Subjektiivisen päivähoito-oikeuden muutos siten, että jokaisella lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta 20 h/viikko. Lain käyttöönotto päätetään Sipoon osalta keväällä 2016.
 - Päivähoitomaksujen korkeimman maksuluokan korotusehdotus käsittelyssä hallituksessa, tulee tiedoksi kuntatasolle keväällä 2016.

Tulosityksikkö: Koulutuspalvelut

Suomenkieliset Koulutuspalvelut
VASTUUHENKILÖ: Sivistysjohtaja

Ruotsinkieliset koulutuspalvelut
VASTUUHENKILÖ: Opetuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Tulosityksikön tarkoituksena on antaa kuntalaisille korkeatasoista opetusta molemmille kieliryhmille kouluissa, joissa on osaavat opettajat, ylläpitää viihtyisiä ja turvallisia kouluja, tarjota mahdollisuuksia ammatilliseen koulutukseen myös rinnakkain lukiokoulutuksen kanssa ja vahvistaa nuorten tulevaisuudensuoraa. Toisin sanoen lapsille, nuorille ja aikuisille tarjotaan eväät hyvään elämään. Toimintaa tarjotaan sekä keskeisesti sijaitsevilla alueilla että kylissä ja pyritään siten vaikuttamaan monipuolisen yhdyskunnan rakentamiseen.

Taloudellinen tulos

	1)					2)		
1 000 €	Talous-arvio	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	1 782		1 782	2 231	125,2	449	2 023	10,3
Toimintamenot	-27 143		-27 143	-27 590	101,6	-447	-27 727	-0,5
Toimintakate	-25 361		-25 361	-25 358	100,0	3	-25 704	-1,3
Suunnitelmapoistot				-152		-152	-245	-38,1
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	316,5		316,5	303,2	95,8	-13,3	307,2	-1,3

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Talous

Taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet suunnitelmien mukaisesti. Erot talousarvioon vuodelle 2015 ovat syntyneet pääosin ennakoitua suurimmilla kotikuntakorvauksilla (n. 100 000 €) sekä opetus- ja kulttuuriministeriöltä saaduilla budjetoitua suuremmilla avustuksilla (96 000 € ryhmien pienentämisen avustus sekä myös osittain hankkeet *Perusopetuksen laadun kehittäminen* ja *Erytisopetuksen laadun kehittäminen* 150 000 € vuosille 2015–2016). Myös aamu- ja iltapäivätoiminnan osallistumismaksut ovat ylittäneet budjetoidun noin 50 000 eurolla. Vastaavasti vakituisten henkilöstön palkkamenot ovat ylittyneet noin 100 000 eurolla ja sijaisten palkkamenot noin 200 000 eurolla. Sijaisten palkkamenojen suuruus on epävarmaa kirjaamiskäytäntöjen takia. Kirjaamiskäytäntöä on palkkahallinnon kanssa tutkittu ja elokuusta lähtien yhtenäistetty, jotta menot kohdistuisivat oikein.

Ylimääräisenä kustannuseränä keväällä 2015 oli Talman koulun kuljetusmenot, jotka johtuivat koulun osittaisesta evakuoimisesta Gesterby skolaan (n. 40 000 €).

Jäsenyhteisöjen vaikutus koulutuspalveluiden tilinpäätökseen

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä on muutettu 1.5.2015 voimaan tullessa uudessa kuntalaissa (410/2015). Muun muassa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu kuntayhtymiin, kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu ja konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa.

Alijäämän kattamista koskevien säännösten tiukentuminen ja laajentaminen konsernitason tunnuslukuihin sekä kattamisvelvollisuuden ulottaminen kuntayhtymiin korostaa tilinpäätöksen oikeiden ja riittävien tietojen merkitystä. Tätä korostaa myös kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto kuntayhtymän alijäämän kirjaamisesta jäsenkunnan kirjanpitoon (110/2015).

Tästä syystä Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän (IUKKY/Amisto) ja Samkommunen för yrkesutbildning i Östnylandin (Inveon) alijäämät, yhteensä noin 150 000, euroa rasittavat koulutuspalvelujen muuten positiivista toimintakatetta.

Toiminnalliset tavoitteet

Sitovien tavoitteiden mukaisesti BYOD-hanke (bring-your-own-device) toteutettiin neljällä pilottikoululla suunnitelmien mukaisesti. Hanketta jatketaan vuoden 2016 aikana tavoitteiden mukaisesti.

Opetussuunnitelma 2016 -kehittämiprojekteja on toteutettu osittain vuoden 2015 aikana, osittain vuoden 2016 aikana. Tilaisuuksia on järjestetty luottamushenkilöille, opettajille ja huoltajille. Tavoite on ennusteen mukainen.

Opetuksen pedagoginen ICT-strategia valmistuu syksyllä ja otetaan käyttöön lukuvuonna 2016–2017 uuden opetussuunnitelman yhteydessä.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Perusopetus:			
käyttökustannukset, euroa/oppilas 20.9.	10 101	9 892	9 975
oppilasmäärä/1 000 asukasta	127	125	127
tunteja/oppilas 20.9.	1,74	1,7	1,78
Lukio:			
käyttökustannukset, euroa/opiskelija	9 816	9 529	9 430
oppilasmäärä/1 000 asukasta	18	17	17
kursseja/lukio-opiskelija 20.9.	1,86	n. 1,53	1,49

investointiluvut bruttolukuja

**Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset.

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Oppilasmäärät kasvavat vuoden 2016 aikana, erityisesti Etelä-Sipoossa. Vuoden 2015 lopussa ja vuoden 2016 alussa kuntaan on tullut pakolaisia, joille kunnalla on velvollisuus järjestää perusopetusta. Tähän ei ole vuoden 2016 talousarviossa varattu määrärahaa. Valtio on kuitenkin muuttanut valtionosuusjärjestelmää siten, että näiden valmistavasta opetuksesta maksetaan korvaus, joka pääsääntöisesti kattaa menot, mutta valtionosuudet maksetaan kunnalle takautuvasti, joten tämä tulee rasittamaan vuoden 2016 talousarviota noin 500 000 eurolla. Opetustiloja ryhmille on haastavaa löytää kevätlukukaudelle, mutta syksystä vapautuu Sipoonjoen koulun sekä Kungsvägens koulujen tilat heidän siirtyessä uuteen Nikkilän Sydämen sivistyskeskukseen.

Sipoolla on ollut sopimus Keravan kaupungin kanssa ns. EHA-opetuksen järjestämisestä (vammaisopetus). Sopimus on irtisanottu -31.7.2016. Keväällä 2016 on löydettävä uusi yhteistyökumppani, koska kunnan oma opetustoimella ei ole tällä hetkellä valmiuksia järjestää EHA-opetusta itse. Ylimenovaiheen aikana (valtionosuusmaksatusten viiveiden takia) tämä voi johtaa lisäkustannuksiin opetustoimelle.

Uudet opetussuunnitelmat sekä perusopetuksessa että lukiokoulutuksessa vaativat resursseja, sekä henkilöstökoulutukseen että oppimisympäristöihin ja opiskelumateriaaleihin.

Nikkilän Sydämen sivistyskeskus otetaan käyttöön 1.8.2016. Kevään aikana tullaan Tekniikka- ja ympäristöosaston kanssa selvittämään, mitä tehdään vapautuvilla tiloilla. Tavoitteena on, että opetuspalvelujen tilankäyttö olisi optimaalisesti mitoitettu.

Sipoonlahden koulun laajennus on suunnitteluvaiheessa (arkkitehtikilpailu) ja Nikkilän Sydämen II laajennusta valmistellaan (tarveselvitysvaiheessa) keväällä 2016.

Tulosityksikkö: Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

VASTUUHENKILÖ: Kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö

Taloudellinen tulos

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen tuotot ylittivät arviot varsinkin nuorisopalvelujen osalta. Päätös tuesta, joka kohdentuu etsivään nuorisotyöhön, tuli vasta keväällä ja tuki maksuun kesällä 2015. Menoarviossa pysyttiin hyvin. Vuoden aikana toteutettiin kunnan säästöohjelmaan liittyvät tavoitteet. Leuto talvi säästi varsinkin liikuntapalvelujen menoja. Kansalaisopiston kurssisihteeri huolehti osittain syksyn aikana myös HSL-myyntistä. Palkan jakautuminen Kaavoitus- ja kehittämissyksikön sekä kansalaisopiston välillä toteutui vasta vuoden 2016 alusta. Palkkakustannukset yhteisestä liikunnanohjaajasta ovat kokonaisuudessaan talousarviossa edelleen Koulutuspalveluilla, vaikka menot on merkitty Kansalaisopistolle ja Liikuntapalveluille.

1 000 €	1) Talous-arvio	TA muutos 2015	TA + Muutos	Toteuma	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	657		657	681	103,7	24	649	5,1
Toimintamenot	-5 865		-5 865	-5 749	98,0	116	-5 746	0,0
Toimintakate	-5 208		-5 208	-5 068	97,3	140	-5 098	-0,6
Suunnitelmapoistot				-243		-243	-263	-7,6
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	56		56,0	44,7	79,9	-11,3	49,4	-9,5

Toiminta-ajatus

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yksikköön kuuluvat vuoden 2015 alusta kansalaisopisto, kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut.

Yksikön toiminnan kautta kuntalainen voi kehittää itseään, lisätä osaamistaan, edistää hyvinvointiaan ja kokea yhteenkuuluvuutta.

Kuntalaisten toiveet palveluiden kehittämiseksi otetaan huomioon ja tavoitteena on hyvä yhteistyö kunnassa toimivien yhdistysten ja muiden tahojen kanssa.

Tilat, tapahtumat ja toiminta mahdollistavat eri-ikäisten kuntalaisten kohtaamisia. Viihtyisä ympäristö ja mahdollisuus aktiiviseen elämäntapaan ja elinikäiseen oppimiseen lisäävät hyvinvointia ja kunnan vetovoimaisuutta.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Kulttuuri- ja vapa-aikapalvelut -yksikkö on toteuttanut tavoitteet suunnitelmien mukaisesti, sekä talousarvion sitovat tavoitteet että yksikköjen omat, tarkemmat tavoitteet.

Kirjaston lainausmäärät ovat laskeneet. Mikäli omatoimikirjasto olisi avautunut suunnitelmien mukaisesti jo syyskuussa, olisivat lainausten määrät pysyneet arvion mukaan edellisen vuoden tasolla. Kirjaston kävijämäärät ovat sen sijaan lisääntyneet huomattavasti. Kansalaisopiston opetustuntimäärää on supistettu, jotta on voitu pysyä tiukassa talousraamissa.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Liikunnan ja ulkoilun käyttökustannukset, euroa/asukas	128	116	117
Liikuntatoimen avustukset, euroa/asukas	13	12	13
Nuorisotoimen käyttökustannukset, euroa/asukas	25	33	34
Nuorisotoimen avustukset, euroa/asukas	2,58	2,41	2,46
Kulttuuripalvelut:			
Kulttuuritoimen avustukset, euroa/asukas	2,41	1,28	2,53
Kirjasto:			
Lainausten määrä, kpl/asukas	15,79	15,5	15
Käyttökustannukset, euroa/asukas	79	83	81
Kansalaisopisto:			
Käyttökustannukset, euroa/asukas	50	44	46
Opetustunteja/asukas	0,54	0,56	0,51

*investointiluvut bruttolukuja

**Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset.

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen tavoitteena on vuosien 2016–2017 aikana saada yhdistysavustusten hakuprosessi helpommaksi sekä yhdistyksille että liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalveluille. Tämä voidaan toteuttaa ottamalla käyttöön soveltuva sähköinen avustushaku- ja tilavarauskäytäntö. Paikallisia yhdistyksiä kuullaan laadittaessa päivitettyjä avustusperiaatteita.

Turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten kotouttaminen vaatii tiloja ja resursseja. Paikallinen malli kotouttamiselle tulee luoda yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden kanssa. Erityistä huolta herättää oppivelvollisuusiän ylittäneet.

Kirjaston käyttöjärjestelmä uusitaan yhdessä muiden kimppakirjastojen (Porvoo, Askola, Pornainen) kanssa 2016. Pääkirjaston katto uusitaan vuosina 2016–2017 ja mikäli investointirahaa jää yli, parannetaan rakennuksen tavoitettavuutta uusimalla sisään tulon piharakenteita. Pääkirjastorakennus on jo yli 30 vuotta vanha. Kirjaston palvelukonsepti on tänä aikana muuttunut ja olisi aiheellista tehdä korjauksia myös sisätiloihin, jotta asiakkaat jatkossakin viihtyisivät. Merkkejä on siitä, että kirjaston kävijämäärät ja kirjaston verkkopalvelujen käyttö lisääntyvät merkittävästi. Tavoitteena on jatkaa aktiivista yhteistyötä koulujen kanssa, tapahtumatuotantoa sekä löytää keinoja lainausten vähenemisen pysäyttämiseksi.

Topeliussalin kulttuuritapahtumatuotantoa pidetään yllä ja vuonna 2016 laaditaan suunnitelma siitä, miten ja millä aikavälillä valo- ja äänikalusto saadaan päivitettyä.

Kulttuuripalvelut toteuttaa vuoden 2015 lopulla hyväksyttyä Nikkilän taideohjelmaa ja jatkaa työtä kulttuurisuunnittelua Nikkilässä eli Kulttuurikäytävähankkeen parissa yhteistyössä kunnan muiden toimialojen kanssa.

Nuorisopalvelut haluaa, viitaten Sivistysosaston palveluverkkosuunnitelmaan, että nuorisotoiminnalle löytyisi tilat lähempänä koulukeskusta, esim. Wessmansalista. Vaihtoehtoisesti on esitetty Nikkilän nuorisotalon peruskorjausta. Etsivä nuorisotyö ja työ nuorten turvapaikanhakijoiden parissa kaipaavat resursseja Nuorisopalveluille.

Kansalaisopiston opetustuntimäärät ovat viime vuosina laskeneet huolestuttavan paljon. Opetustuntimäärä tulisi saada palautettua 2013 tasoon, eli yli 10 000 opetustuntia/lukuvuosi.

2.1.6 Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta

VASTUUALUE: TEKNIikka JA YMPÄRISTÖ

VASTUUHENKILO: Tekninen johtaja

Taloudellinen tulos

	1)					2)		
1 000 €	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	13 403		13 403	13 722	102,4	319	13 527	1,4
Toimintamenot	-17 668		-17 668	-15 768	89,2	1 900	-17 605	-10,4
Toimintakate	-4 265		-4 265	-2 046	48,0	2 219	-4 078	-49,8
Suunnitelmapoistot	-4 985		-4 985	-7 816		-2 831	-8 445	-7,5
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	145,0		145,0	118,3	81,6	-26,7	121,8	-2,9

Toiminta-ajatus

Osasto tarjoaa kuntalaisille viihtyisän, turvallisen ja toimivan elinympäristön rakennuttamalla ja ylläpitämällä Sipoon kunnallistekniikkaa ja toimitiloja sekä ohjaamalla ja valvomalla kunnassa tapahtuvaa rakentamista sekä koordinoimalla ja toteuttamalla kunnan investoinnit.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

TEKYn tuloksen analyysi

Tekniikka- ja ympäristöosaston (TEKY) toimintakate oli 2,2 milj. euroa parempi kuin talousarvio. Talousarvon toimintamenot 17,7 milj. euroa alittuivat noin 1,9 milj. eurolla ja toimintatulot ylittyivät noin 0,3 milj. eurolla. Kulujen suhteellinen alenema budjettiin nähden oli 10,7 prosenttia. Tekniikka- ja ympäristöosasto sisältää vesihuollon kuten myös budjetti vuodelle 2015.

Tekniikka ja ympäristöosaston kirjanpitoon ei enää vuonna 2016 kuulu vesihuolto, vaan sen kirjanpito on eriytetty omaksi erilliseksi kirjanpidoksi ja käsitellään talousarvion 2016 liitteenä erikseen. Vesihuollon toimintakate toteutui lähes budjetin mukaisena.

Ilman vesihuoltoa TEKYN toimintakate oli yli 2,1 milj. euroa parempi kuin talousarvio. TEKYN talousarvion toimintamenot 15,7 milj. euroa alittuivat 1,8 milj. eurolla ja talousarvion toimintatulot noin 9,9 milj. euroa ylittyivät 0,3 milj. eurolla.

Toimintamenojen pieneneminen ja toimintatuottojen kasvu

Tekniikka- ja ympäristöosaston toimintatapaa on uudistettu suunnitelmallisesti yhteisöllisen oppimisen keinoin vuosien 2013–2015 aikana. Organisaation toimintatapaa on kehitetty yhdessä yksiköiden ja muiden osastojen kanssa paremmin työtä tukevaksi. Samalla prosessit ja työ tulokselliseen johtamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota. Keskeisiä teemoja on toistemme arvostaminen ja yhdessä tekeminen.

Osa toimintamenojen pienenemisestä, noin puolet, aiheutui osaston ja erityisesti yksiköiden paremmasta, yhteen hiileen puhaltaavammasta ja vuorovaikutteisemmasta johtamisesta, sisäisen laskennan uudistamisesta ja talousseurannasta sekä henkilöstökulujen alittumisesta. Toinen puoli toimintamenojen alittumisesta aiheutui leudosta talvesta ja muutokseen keskittymisestä. Leuto talvi pienensi sekä infra-toimintojen että kiinteistöjen käyttökustannuksia yhteensä noin 0,8 milj. euroa. Siitä noin 0,3 milj. euroa kohdistuu Katu- ja viheralueet-yksikköön ja 0,5 milj. euroa Toimitilat-yksikköön.

Rakennus- ja ympäristövaliokunnan osalta toimintakate toteutui talousarvion mukaisesti siten, että Ympäristönsuojelu-yksikkö alitti talousarvion ja Rakennusvalvonta ylitti vastaavalla summalla talousarvion. Toimintamenot alittivat talousarvon yhteensä noin 0,1 milj. eurolla ja vastaavasti Rakennusvalvonnan toimintotuotot alittivat talousarvon 0,1 milj. eurolla. Loput muutoksista tapahtuivat teknisen valiokunnan osuudella.

Tavoitteiden analyysi

Sipoon kunnan uusi tavoite siirtyä kohti itseoppivaa asiantuntijaorganisaatiota on luonnollinen jatke TEKYn vuonna 2013 käynnistettyä kehittämistyötä. ICT:n hyväksi käyttäminen on keskeinen osa Tekniikka- ja ympäristöosaston työkalupakkia.

Talousarviovuonna 2015 TEKYssä eri yksiköissä on ollut käynnissä kaikki talousarviossa mainitut kymmenen ICT-pohjaista kehittämisprojektia. Kaikista kehittämisprojekteista on laadittu projektisuunnitelmat. Useat projektit jakautuvat eri vaiheisiin. Kehittämisprojektissa on saavutettu projektisuunnitelmassa asetetut tavoitteet ja useimmissa niistä kehittämistyö jatkuu myös vuodelle 2016 ajan. Kehittämisprojektit ovat keskeinen osa osaston kehittämistä ja kustannusten hallintaa.

Osastolla oli yhteensä viisi käyttötalouteen liittyvää tavoitetta. Kaikki sitovat tavoitteet saavutettiin.

TEKYn osallistuminen koko kunnan kehittämiseen

TEKYn osalta kehittämistyö yhdessä muiden osastojen ja niiden yksiköiden kanssa on ollut vuonna 2015 suuressa roolissa. Keskeisimmät kehittämisprojektit, joissa TEKYn rooli on ollut merkittävä, ovat:

- Sivistyksen palveluverkkosuunnitelma, kevät 2015
- Keittiöselvitys, kevät 2015
- Talousarvion tavoitteiden asetanta -prosessin läpivienti talousarvioraamin laadinnan yhteydessä, kevät 2015
- Sipoon vesihuollon liikelaitostaminen, kesä ja syksy 2015
- Sivistyksen varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttöönottoselvitys, kesä ja syksy 2015
- Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen, syksy 2015
- Hankintaprosessin kehittäminen TEKYn ja edelleen koko kunnan sovellettavaksi, syksy 2015
- Bubbis, Sipoon yritystalo, toiminnan käynnistäminen yhdessä elinkeinoasiamiehen kanssa, kesä ja syksy 2015

Lisäksi TEKY on osallistunut vuoden 2015 aikana aktiivisesti Induktioliesi- ja Forum Sibbe -projekteihin.

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2015

Strateginen / Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	
<i>Asiakaslähtöiset, hyvinvointia ja terveyttä edistävät kunta- ja palvelut / Itseoppivan asiantuntija-organisaation tavoitetila (vaihe 3)</i>	1. Virtuaalisen Sipoo-talon toiminta käynnistetään ulkoisten asiakkaiden osalta.	1. Asiakas on saanut tilan kyseisen toiminnan kautta.	
	2. Kiinteistöjen ylläpidon toiminnanohjausjärjestelmän huoltokirjaosio otetaan käyttöön.	2. Huoltokirja on raportoitavissa.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Sipoo-talon toiminta käynnistyi syksyllä ja huoltokirja on otettu käyttöön. Tavoite on saavutettu.		
<i>Jatkuva parantaminen</i>	<i>Jokainen tulosityksikkö suunnittelee kehityspolun tavoitetilan saavuttamiseksi sekä päättää ensimmäisestä askeleesta tavoitetilan saavuttamiseksi.</i>	<i>Jokaisella tulosityksiköllä on vähintään yksi käynnistetty projekti.</i>	

	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Tavoite on saavutettu.		
Talouden kattilankansiperiaate / vaihe 1: valtuuston linjausten mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen	Vuoden 2015 talousarviossa pysytään toimintamenojen ja toimintatulojen osalta.	Tulot > = 13 403 000 euroa Menot < = 17 819 000 euroa	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Tavoite on saavutettu.		
Talouden kattilankansiperiaate / vaihe 2: päätöksen teon valmistelu ja toteuttaminen	Vaiheen 2 toimenpiteet viedään päätettäväksi asianomaiseen päätöselimeen.	Päätöksenteko	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Tavoite on saavutettu.		
Nostokurkia Sipooseen	10 vuoden investointiohjelma päivitetään ja investointisuunnitelma laaditaan.	Investointiohjelma ja -suunnitelma on laadittu osana talousarvioprosessia.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Tavoite on saavutettu..		

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA TILIKAUDEN AIKANA

Tekniikka- ja ympäristöosaston työntekeä, tuloksellisuutta ja yhdessä tekemistä on uudistettu suunnitelmallisesti yhteisöllisen oppimisen keinoin. Osaston kokonaiskehittäminen aloitettiin vuoden 2013 alussa ja sen käytäntöön vientiä on jatkettu koko vuoden 2015 ajan. Organisaation uudistumisessa on painotettu toimintatapaa ja johtamista. Toimintatapa pohjautuu ensisijaisesti prosessiajatteluun ja työntekeä tulevaan vastuualueiden määrittelyyn, jossa keskeisenä päämääränä on suunnitelmallinen ja ennakoiva toiminta ja yhdessä tekeminen. Toimintatavan muutoksissa korostuu funktionaalisessa organisaatiossa tehtävien muuttaminen yksiköitä tai tehtäviä palveleviksi toiminnoiksi työn sujuvuutta ja yhdessä tekemistä sekä toisten arvostamista korostaen.

TEKYn muuttuminen kohti yhdessä tekevää, tuloksekasta asiantuntijaorganisaatiota on ollut nopea. Toimintaa kehittäessään on esiintynyt piilomuutosvastarintaa ja TEKYstä onkin esitetty epäilyksiä mm. toiminnan oikeasta suunnasta, väärinkäytöksistä, laiminlyönneistä jne. Ilmiö on nimetty ns. näkymättömäksi voimaksi. Epäilyksiin on reagoitu lisäämällä entisestään avoimuutta sekä tekemällä selvityksiä ja vaikutusten arviointeja epäilyistä aiheista. Kaikki epäilykset on avoimin selvityksin ja vaikutusten ennakoarviointien perusteella kumottu. Tämä on kuitenkin kuormittanut TEKYn henkilöstöä voimakkaasti niin henkisesti kuin fyysisesti erityisesti vuonna 2015.

Arjen toiminnan ja sen toimintatavan ja johtamisen kehittämisen ohessa yksiköt ovat vienneet läpi myös useita erillisiä kehittämishankkeita. Keskeisimmät kehittämishankkeet on luetteloitu ohessa: Investointiohjelman työkalun edelleen kehittäminen, Sipoo-talo, Rakennusvalvonnan sähköinen lupasiointi, Rakennus- ja huoneistorekisterin kehittäminen, Rekisterin luominen haja-asutusalueiden kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä, Katu- ja puistorekisterin luominen, Kiinteistöjen ylläpidon toiminnanohjausjärjestelmä, Kiinteistöautomaatiojärjestelmien toiminnan ja käyttöliittymien yhtenäistäminen sekä Lukituksen, kulunvalvonnan ja turvajärjestelmien toiminnan ja käyttöliittymien yhtenäistäminen.

Arvio tulevasta kehityksestä

Tulevina vuosina on erityisen tärkeää hallita kasvu eri näkökulmista sekä kokonaisuutena että tehtävit-
tään ja hankkeittain. Toinen tulevien vuosien haaste on Sipoon väkiluvun kasvun lisäämän toimintaym-
päristöön muutokseen reagointi ja asiakkaiden tarpeiden tiedostaminen.

Tulevat kasvun vuodet

Keskeisin TEKYn ja Sipoon kunnan pärjäämisen edellytys on tulevien kasvun vuosien kasvun hallinta. Vuonna 2015 kasvu oli 360 asukasta eli suhteellisesti 1,9 prosenttia. Tulevina vuosina kasvuvauhti ennustetaan lisääntyvän, lähivuosina jopa tuplaantuvan. Kasvussa keskeistä on kasvuun liittyvien toi-
menpiteiden ennakointi, hyvä suunnittelu ja tarkoituksenmukainen toteuttaminen.

Kasvuun liittyvä hallinta liittyy yhdyskunnan kehittämisen kokonaisprosessin hallintaan. Kasvun koko-
naisprosessi käsittää kaavoittamisen, infran toteuttamisen, tontinmyynnin, rakennusluvan myöntämi-
sen, palveluiden (koulu, päiväkotit jne.) kapasiteetin lisäämisen. Lisäksi kasvun yhteydessä eri tehtä-
vien kuten opetus, ylläpito jne. toiminta tulee turvata ja niitä tulee kehittää entistä sujuvimiksi ja pa-
remmin asukasta palveleviksi.

Kasvun kokonaisprosessin sujuva ja kustannustehokas hallinta on tulevaisuudessa Sipoon kunnalle
"ydintärkeää" talouden ja palveluiden tasapainon ylläpitämiseksi. Sipoon onnistumien edellyttää onnis-
tumista kasvun edellyttämissä palveluiden turvaamisessa ja investointi- ja käyttötalouden hallinnassa.
Tämä edellyttää hyvää yhdessä tekemisen kulttuuria. Jatkossa on tärkeää toimia tiiviissä yhteistyössä
kaavoituksen, sivistyksen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa hallinnollisista rajoista riippumatta.

Toimintaympäristön muutoksiin reagointi

TEKY on kehittänyt omaa toimintaansa yhdessä muiden kanssa tasaisesti. Toiminnan suunnittelu ja
uudet toimintatavat sekä ICT:n hyödyntäminen korostuvat kasvun jatkuessa ja kiihtyessä. Toimin-
nassa tulee varautua yllätyksiin, kasvunopeuden vaihteluihin ja asiakaskyselyiden lisääntymiseen.
Tämä luo TEKYssä erityisiä vaatimuksia investointien suunnitteluun, rakennusvalvonnan lupaproses-
siin sekä infran ja kiinteistöpalveluiden kehittämiseen.

Tulosityksikkö: Kehittäminen ja tuki

VASTUUHENKILÖ: Hallintosihteeri

Taloudellinen tulos

	1)					2)		
1 000 €	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	30		30	39	128,6	9	37	2,9
Toimintamenot	-2 782		-2 782	-2 644	95,1	138	-2 490	6,2
Toimintakate	-2 752		-2 752	-2 606	94,7	146	-2 453	6,2
Suunnitelmapoistot				-3			-3	3,6
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	7,0		7,0	8,9	126,4	1,9	5,2	69,5

Toiminta-ajatus

Kehittäminen ja tuki -yksikkö vastaa tekniikka- ja ympäristöosaston kehittämistyön koordinoinnista ja
osaston toimintaan liittyvistä tukipalveluista. Osaston yhteiset kehittämisprojektit, hallinnon järjestämi-
nen sekä kunnan lyhytaikaisesta tilavuokrauksesta ja teknisestä tapahtumajärjestämisestä vastaava
Sipoo-talo muodostavat yksikön toiminnan ytimen. Yksikkö järjestää teknisen valiokunnan palvelun ja
pelastustoimintaan varatut määrärahat sisältyvät yksikön määrärahaan.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Yksikön rooli osaston tukipalvelujen järjestäjänä ja kehittämistyön organisaattorina on vahvistunut ja selkiytynyt vuoden 2015 aikana, mikä on ollut osaltaan tukemassa osaston ja sen substanssiyksiköiden positiivista kehitystä. Muun muassa osaston laskutuksesta ja sihteeripalveluista vastaavan tukipalvelutiimin muodostaminen on tuonut toimintaan joustavuutta ja parantanut sisäistä tiedonkulkua. Kehittämistyön edellytyksiä on vahvistettu palkkaamalla yksikköön syyskuun alussa määräaikainen suunnittelija vuoden ajaksi.

Lyhytaikaisesta tilavuokrauksesta ja teknisestä tapahtumajärjestämisestä vastaavan Sipoo-talo -toiminnon arjen työ ja tilajärjestäjien toiminnan puitteet on saatu kuntoon. Tilavuokrauksen digitaalisen portaalin rakennustyö on jatkunut ja julkaisu sekä käyttöönotto on ajoitettu vuoden 2016 ensimmäiselle puoliskolle.

Pelastustoimen menot ovat pysyneet odotetulla, talousarvion mukaisella tasolla. Pelastustoimesta vastaa Itä-Uudenmaan pelastuslaitos.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Pelastustoimi, käyttökustannukset, euroa/asukas*	116	112	105

*Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset.

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Kasvu ja sen hallinta muodostavat keskeisen viitekehyksen tulevien vuosien toiminnalle paitsi kunnan niin myös Tekniikka- ja ympäristöosaston toiminnalle. Kasvun hallinta edellyttää onnistunutta toiminnan suunnittelua ja orgaanista strategiaproessia, jotka tukevat substanssiyksiköiden toimia. Kunnan kunnianhimoinen kasvustrategia ja digitalisaatioon pohjaava uudistuminen vaativat kunnan kehittämis-toiminnan ja osastojen työn yhteensovittamista, mikä on osastossa Kehittäminen ja tuki -yksikön vastuulla. Kehittämis- ja suunnitteluprosessien ohella myös arjen työn tulee sujua ja yksikön tukipalvelutiimin toimintaa tullaan kehittämään entistä tiiviimmän yhteistyön ja verkostomaisen hallinnan suuntaan.

Sipoo-talon toimintaedellytykset parantuvat merkittävästi, kun sähköiseen tilavaraukseen räätälöity portaali saadaan käyttöön kevään 2016 aikana. Samalla päästään parantamaan Sipoo-talon palveluprosessia ja saavutetaan projektille alun perin asetetut toiminnalliset tavoitteet.

Sekä yksikön että koko Tekniikka- ja ympäristöosaston toiminta perustuu vahvaan yhteistyöhön ja organisaatorajat ylittävään, yleiseen etuun tähtäävään työtapaan. Tämän mallin vahvistaminen entisestään on edellytys positiivisen kehityksen jatkumiselle. Samalla kontaktit ja yhteistyö organisaation ulkopuolelle kaipaavat vahvistusta ja tavoitteena on hakea oppia ja uusia ideoita muista organisaatioista niin Suomesta kuin maailmalta.

Laadukkaan sisäisen ja ulkoisen asiakaspalvelun sekä viestinnän rooli korostuu entisestään. Viestinnän kehittäminen ja koordinointi ovat yksikön vastuulla. Moni osaston prosesseista ja projekteista edellyttää poikkihallinnollista osaamista sekä kokonaisvaltaista näkemystä toimintaympäristöstä ja sen toimijoista. Tässä yksiköllä on entisestään vahvistuva tehtävä osaston substanssiyksiköiden ja ydintoiminnan tukemisessa.

Tulosyksikkö: Rakennusvalvonta

VASTUUHENKILÖ: Rakennusvalvontapäällikkö

Taloudellinen tulos

1 000 €	1) Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	622		622	525	84,4	-97	958	-45,2
Toimintamenot	-807		-807	-776	96,1	31	-776	-0,1
Toimintakate	-185		-185	-250	135,3	-65	182	-237,6
Suunnitelmapoistot				-7				
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	11,0		11,0	10,4	94,5	-0,6	9,6	8,4

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonta toimii Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaisena rakennusvalvontaviranomaisena.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on tuottaa terveellistä, turvallista rakentamista ja hyvää kuntakuva sekä viihtyisää elinympäristöä. Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluvat myös rakentamisen ohjaus, neuvonta, valvonta sekä rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittely. Rakennusvalvonta huolehtii rakentamismääräysten noudattamisesta ja kaavoituksen toteutumisesta sekä valvoo myös rakennettua ympäristöä.

Rakennusvalvonnan toimintaa ohjaavat mm. maankäyttö- ja rakennuslaki, maankäyttö- ja rakennusasetus, Sipoon kunnan rakennusjärjestys, Suomen rakentamismääräyskokoelma sekä kaavat ja niiden määräykset.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Lupapiste.fi, sähköinen asiointijärjestelmä, on rakennusvalvonnassa aktiivisesti käytössä: sen pilottivaihe on päättynyt. Rakennusluvut, toimenpideluvat, purkamisluvut sekä poikkeamispäätökset ja suunnittelutarveratkaisut voidaan hakea Lupapisteen kautta; sähköisten hakemusten määrä kasvaa tasaisesti. Lisäksi sähköisen arkistoinnin osalta rakennusvalvonta on lähtenyt pilottiin mukaan.

Rakennus- ja huoneistorekisterin laadun parantaminen on edennyt massakorjausten jälkeen yksittäisten kiinteistökohtaisten korjausten myötä. Koulutusta, yhtenäistämistä ja yhteistyötä on tehty virheiden välttämiseksi tulevaisuuden rekisterin osalta.

Rakennusjärjestyksen uudistaminen on lähtenyt liikkeelle lähtökohtien määrittelyllä ja tavoitteiden asettamisella; projektille on valittu työryhmä ja ohjausryhmä. Alustava luonnos rakennusjärjestyksestä on työn alla.

Tunnuslukuista on todettavissa rakennuslupamäärän kasvaneen selkeästi edellisestä vuodesta. Vuodelle 2014 osunut poikkeuksellisen suuri määrä luvitettuja kerrostaloja näkyy vuonna 2015 historiallisen suurena valmistuneina ja käyttöön otettuina asuntojen määränä (333 kpl). Käsittelyjen poikkeamispäätös- ja suunnittelutarveratkaisuhakemusten sekä niihin liittyvien lausuntojen määrä on kaksinkertaistunut edelliseen vuoteen nähden. Käsittelyajat ovat teoreettisia eivätkä kuvaa erityisen hyvin todellisuutta johtuen lupahakemusten puutteellisuudesta (eivät jätettäessä käsittelykelpoisia) sekä Lupapisteen päätösten myöhäisestä kirjautumisesta ohjelmaan.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Rakennusvalvonnan käyttökustannukset, euroa/asukas	41	42	36
Myönnettyjä rakennuslupia	255	450	322
Myönnettyjä toimenpidelupia	129	80	109
Poikkeamispäätöksiä, suunnittelutarveratkaisuja ja lausuntoja	49	100	96
Rakennuslupien käsittelyaika 80 %:n osalta, kk	1,8	2	1,9
Poikkeamispäätösten ja suunnittelutarveratkaisujen keskimääräinen käsittelyaika 80 %:n osalta, kk	5,5	3,5	9

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Nousevat rakennuslupamäärät sekä asemakaava-alueella että haja-asutusalueella antavat viitteitä kasvun vuosista; erityisesti Söderkullan taajama-alue kehittyy nopeasti sijaintinsa ja laajenevan asemakaavoituksen avulla. Nikkilässä Jokilaakson asemakaavan kautta myös päätaajama tulee kokemaan kasvun vuosia. Erillispientalorakentamista tehokkaampi rakentaminen kerros-, rivi- ja luhtitalojen osalta mahdollistuu taajama-alueiden keskeisten alueiden asemakaavoituksen myötä.

Sähköistä asiointia kasvatetaan houkuttelemalla yhä laajempi joukko käyttämään Lupapistettä; lopullisena tavoitteena on päästä eroon kokonaan paperisista hakemuksista ja aloittaa vähitellen paperisten hakemusten syöttäminen järjestelmään. Vanhan paperiarkiston skannausta jatketaan - tavoitteena aineiston sähköisyys, mikä keventää sekä viranomaisten työtä että palvelee paremmin rakennusvalvonnan asiakkaita.

Edelleen laadunparannusprosessia läpikäyvä rakennus- ja huoneistorekisteri vastaanottaa pysyvän rakennustunnuksen. Vireille tulleen Pohjois-Paippisten osayleiskaavoituksen yhteydessä muodostetaan pilotti siitä, millä tavalla rekisteristä puuttuvia rakennuksia saadaan järjestelmään.

Yhteistyössä ohjaus- ja työryhmän kanssa laaditaan luonnos uudistuvasta rakennusjärjestyksestä: vuonna 2017 hyväksyttävästä rakennusjärjestyksestä saadaan uudistuva ja ketterä työväline rakennusvalvonalle..

Tulosyksikkö: Ympäristönsuojelu

VASTUUHENKILÖ: Ympäristönsuojelupäällikkö

Taloudellinen tulos

	1)					2)		
1 000 €	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	15		15	16	107,7	1	21	-21,8
Toimintamenot	-498		-498	-436	87,5	62	-453	-3,8
Toimintakate	-483		-483	-420	86,9	63	-432	-2,9
Suunnitelmapoistot								
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	8,0		8,0	5,0	62,4	-3,0	5,5	-9,6

Toiminta-ajatus

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii rakennus- ja ympäristövaliokunta. Ympäristönsuojeluyksikkö vastaa kunnassa alan valvonnasta, ohjauksesta ja neuvonnasta sekä huolehtii siitä, että ympäristönsuojelusta annettua lainsäädäntöä ja määräyksiä noudatetaan. Yksikkö valmistelee ympäristönsuojelua koskevat lupahakemukset kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltäviksi. Yksikön määrärahaan sisältyvät myös alueellisesti hoidetun maaseutuhallinnon tehtäviä varten varatut määrärahat.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Lupapiste.fi -pilotti on käynnistynyt ympäristönsuojelun osalta. Yksikkö on ollut aktiivisesti mukana sähköisen asioinnin edistämässä.

Yksikön toimesta on laadittu ns. jätevesirekisteri (projekti rekisterin luomiseksi kiinteistöistä, joita jätevesiasetus koskee). Projekti on edennyt odotetun mukaisesti ja rekisteri on viimeistelyä vaille valmis.

Ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen on toteutettu omana työnään luonnosvaiheeseen. Työn loppuunsaattaminen on viivästynyt johtuen luottamushenkilöiden toiveista työn etenemisen toteuttamisesta.

Yksiköllä on ollut vilkas vuosi lausuntojen osalta. Lausuntoja on annettu noin tuplasti enemmän kuin edellisenä vuotena.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Myönnettäviä lupia kpl	15	11	11
Lausunnot kpl	49	45	98
Ympäristötoimen käyttökustannukset, euroa/asukas*	20	21	19

*Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset.

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Asiakaspalvelun sujuvoittamiseksi yksikkö on osallistunut sähköisen lupa-asioinnin (Lupapis-te.fi) kehittämiseen ympäristönsuojelun osalta. Yksikkö on ottanut käyttöön palvelun ja ensimmäiset luvat ovat käsittelyssä. Vuoden 2016 aikana odotetaan sähköisen lupa-asioinnin lisääntyvän.

Alkuvuodesta 2016 päivitettävä valvontasuunnitelma otetaan käyttöön ja niin ikään alkuvuonna päivitettävä ympäristönsuojelulain taksan mukaista valvontamaksua aletaan periä. Maksullisten valvontakohteiden vähäisyyden vuoksi tällä on kuitenkin vähäinen vaikutus yksikön tuloihin.

Myös maa-aineslain mukainen taksa kaipaa päivitystä ja se tullaan tekemään loppuvuodesta 2016. Laajasta maa-ainestenottohankkeesta tehdään vuoden aikana päätös, mistä seuraa suhteellisesti huomattavasti suuremmat tulot kuin edellisenä vuotena.

Vesistöjen seuranta- ja kunnostushankkeet jatkuvat vuonna 2016 ainakin Taasjärvellä, Savijärvellä ja Sipoonjoella.

Yksi ympäristönsuojelutarkastaja on jäämässä äitiyslomalle alkuvuodesta, joten suurimman osan vuodesta virkaa hoitaa sijainen.

Tulosityksikkö: Katu- ja viheralueet

VASTUUHENKILÖ: Kuntatekniikan päällikkö

Taloudellinen tulos

	1)					2)		
1 000 €	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	130		130	118	90,5	-12	190	-38,2
Toimintamenot	-2 124		-2 124	-1 586	74,7	538	-2 502	-36,6
Toimintakate	-1 994		-1 994	-1 468	73,6	526	-2 312	-36,5
Suunnitelmapoistot				-1 327			-1 539	-13,8
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	16,5		16,5	14,8	89,6	-1,7	13,3	11,5

Toiminta-ajatus

Tulosityksikkö huolehtii katujen, puistojen ja muiden kunnan yleisten alueiden rakentamisesta ja kunnossapidosta. Lisäksi yksikkö huolehtii kunnan metsien hoidosta sekä jätelain, romuajoneuvolain ja yksityisistä teistä annetun lain mukaisten kunnan tehtävien hoidosta.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Katu- ja viheralueet -yksikön toimesta on laadittu katu- ja puistorekisterit. Näiden avulla pystytään kohdistamaan kunnan omaisuuden hallintaa koskevia kunnossapito- ja peruskorjaustöitä hallitusti. Rekisterit ovat edenneet odotetun mukaisesti ja hyödyt niistä saadaan osin jo vuoden 2016 työtehtäviä päätehtäessä. Täyden hyödyn saavuttamiseksi tulee rekistereitä päivittää jatkossa vuosittain.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Liikenneväylät			
käyttökustannukset, euroa/asukas*, josta	174	139	116
– poistot, euroa/asukas	65	68	54
Puistot ja yleiset alueet			
käyttökustannukset, euroa/asukas*, josta	22	21	19
– poistot euroa/asukas	8	7	7

* Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset.

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Katu- ja viheralueet -yksikön taloudellinen tulos käyttötalouden osalta alittui noin 0,5 milj. eurolla vuoden 2015 talousarvion mukaisesta tasosta. Alituksia ilmeni suhteellisen tasaisesti kaikissa kuluryhmissä. Henkilöstön osalta alitus johtui edelleen koko yksikköä koskevasta henkilöstövajeesta koskien rakennuttajainsinöörin ja puistotyöntekijän poissaoloa. Myös aineita, tarvikkeita ja tavaroita koskevat kulut sekä muut toimintakulut alittivat talousarvion johtuen mm. säiden puolesta erittäin helposta vuodesta.

Suurena muutoksena yksikön käyttötaloudessa aikaisimpiin vuosiin verrattuna on investointitöiden kulojen kirjaaminen ELY-keskuksen hallinnoimissa kohteissa investoinneiksi. Näiden töiden osalta on siirrytty kustannusten kohdistamisesta yksikön käyttötaloudslukujen sijaan sovittuihin investointikohteisiin. Tämä on muuttanut yksikön käyttötaloudsluvut realistisemmalle tasolle.

Kustannustason hillitseminen jatkossa tapahtuu mm. oman toiminnan tehostamisella katujen ja puistojen elinkaariajattelun myötä. Tämä tapahtuu vuonna 2015 kehitettyjen katu- ja puistorekisterien myötä,

jolloin saadaan näiltä osin koko kunnan omaisuudesta yhtäpitävä tieto. Näitä rekistereitä luonnollisesti täydennetään vuosittain.

Kustannustason kasvua hillitsevät myös suoritettujen energian säästötoimet. Näiden säästötoimien aikaansaamiseksi on tehty elohopeapolttimoiden vaihtotöitä energiaystävällisempiin LED-valaisimiin omien katujen varsilta. Tämä työ on saatu päätökseen. ELY-keskuksen hallinnoimilla teillä keskustelut ELY-keskuksen kanssa ovat kesken, eikä aiottua vaihtotyötä ole vielä päästy aloittamaan.

Tulosityksikkö: Vesilaitos

VASTUUHENKILÖ: Vesihuoltopäällikkö

Vesihuoltolaitoksen on toimintakertomuksessaan esitettävä selvitys vesihuoltolaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista vesihuoltolaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Vesihuoltopäällikön katsaus

Sipoon vesihuoltolaitos toimi laskennallisesti eriytettynä yksikkönä Sipoon kunnan Tekniikka- ja ympäristöosastossa. Sipoon vesihuoltolaitos tuottaa jakelualueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille Sipoon vesihuoltolaitos toimittaa heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, minkä Sipoon vesihuoltolaitos hankkii sopimuksen mukaisesti Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymältä. Jätevedet Sipoon vesihuoltolaitos johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän verkostoon Pohjois- ja Keski-Sipoon osalta ja HSY-verkostoon Etelä-Sipoon ja Söderkullan osalta.

Vuoden 2015 toimintaa leimasi yleisesti tiukentunut taloustilanne. Vesihuoltolaitoksen talous on viime vuosina ollut voimakkaasti tappiollinen eivätkä tulosityksikön tuotot ole kattaneet käyttökustannusten, poistojen (pääomakustannukset) ja rahoituskustannusten yhteen laskettua summaa. Talouden tasapainottamiseksi vesihuoltolaitos korotti 1.1.2015 alkaen taksojaan 10 %. Sipoon vesihuoltolaitoksen pääomakustannukset peruspääomasta vuonna 2015 olivat 178 700 euroa.

Vesihuollon investoinnit jakautuvat asemakaava-alueiden laajennusinvestointeihin, peruskorjauskohteisiin ja asemakaava-alueiden ulkopuolisten alueiden laajennusinvestointeihin. Toimintavuoden merkittävimmin asemakaava-alueiden ulkopuolisia toiminta-alueen laajentamisen investointikohteita olivat mm. Antbacka I, Gesterby sekä Vaahteramäen siirtoviemäriin pumppaamon saneeraus. Toimintavuoden aikana vesihuollon toimintavarmuutta lisättiin uusimalla vesihuoltoverkostoa suunnitelmallisesti mm. Asematiellä ja Itäisellä Suursuontielle. Yhteistyössä Katu- ja viheralue-yksikön kanssa toteutettiin Hiekkamäentien kunnallistekniikka sekä jatkettiin Jokilaakson kaava-alueen suunnittelua sekä urakan valmistelua.

Sipoon vesihuoltolaitoksen tiedottamisen kehittämistä jatkettiin ja valmiutta kriisitilannetiedottamiseen parannettiin hankkimalla tekstiviesteihin ja nauhoitettuihin äänitiedotteisiin perustuva tiedotusjärjestelmä. Tämän lisäksi tullaan tiedottamaan entistä tehokkaammin vesihuoltolaitoksen toiminnasta, mahdollisuudesta liittyä vesihuoltolaitoksen verkostoon sekä askelista, joita liittyminen edellyttää.

Kokonaisuutena vesihuollon tavoitteet saavutettiin hyvin ja vesihuollon toimintavarmuudessa ei suuria ongelmia ilmennyt esim. veden saastumisen taikka suurten tulva- tai ympäristövahinkojen suhteen.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vesihuoltolaitoksen organisaatiomallin muuttamista liikelaitokseksi valmisteltiin vuoden 2015 aikana yhteistyössä muiden hallinnonalojen kanssa. Valtuusto päätti 9.11.2015 muuttaa laskennallisesti eriytetyn yksikön liikelaitokseksi 1.1.2016 alkaen. Tällä muutoksella vesihuolto mm. toimii läpinäkyvämmän ja saavuttaa tasejatkuvuuden, joka helpottaa pitkäjähtäimen suunnittelua.

Talouden tasapainottamiseksi vesihuoltolaitos korotti 1.1.2015 alkaen taksojaan 10 %. Tämän lisäksi vesihuoltolaitos onnistui karsimaan operatiivisia kustannuksia systemaattisemman ja ennakoivamman huoltotoiminnan sekä kohdennetumman palvelujen ostojen myötä. Talouteen vaikutti positiivisesti myös se, etteivät yhteistyökumppaneista Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymä (TSV) eikä Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä (KUVES) nostaneet hintojaan merkittävästi.

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käytti lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja. Vakansseja liikelaitoksella on 10. Yksi henkilö on osa-aikasairauseläkkeellä ja yksi vakanssi täyttämättä. Vesihuoltoliikelaitoksessa yksi työntekijä saavuttaa eläkeiän vuonna 2018. Vuoden 2015 alussa myös vesihuollon sihteeri siirtyi organisaation uudelleenjärjestelyssä vesihuoltolaitokselta Kehittäminen ja tuki-yksikköön.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Sipoon vesihuoltolaitoksen riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Talousveden saastuminen on toiminnallinen riski, mutta myös taloudellinen riski, koska siitä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Näihin toiminnallisiin riskeihin on varauduttu mm. naapurilaitoksien kanssa yhteisesti sovitulla käytännöllä, joita ovat avun ja laitteiden sekä kaluston lainaaminen erityistilanteissa. Näihin on saatavana apua myös puolustusvoimilta ja Punaiselta Ristiltä.

Toiminnallisena ja taloudellisena riskinä voidaan pitää myös rankkasateiden tai viemäreiden sortumisen aiheuttamat viemäritulvat, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. tekemällä jätevesipumppaamoille varavirransyöttöpistokkeita, kehittämällä pumppaamoiden kaukovalvontaa ja systemaattisilla viemäriverkoston kuvauksilla ja verkoston kunnon seurannalla sekä saneerauksilla.

Taloudellisia riskejä ovat myös vesihuoltoverkostoiden yllättävät korjaukset sekä vesijohto/viemäri-vuodot ja tulvimiset. Yllättävät putkirikot tulevat merkittävästi kalliimmiksi kuin suunnitellut korjaukset. Riskien pienentämiseksi on tehty selvityksiä ja parannuksia. Vuoden 2015 aikana on selvitetty pumppaamoiden automaatio- ja kaukovalvontajärjestelmän nykytila sekä laadittu etenemistapa järjestelmän kehittämiseksi.

Tämän lisäksi on käynnissä - yhteistyössä kunnan muiden osien kanssa - päivystystoiminnan kehittämisprojekti, jolla pyritään selkeyttämään ja tehostamaan päivystystoimintaa. Varallaolojärjestelmällä pienennetään mm. vesihuollon erityistilanteissa syntyvien lisävahinkojen syntymistä ja edistetään asiakkaille syntyvien haittojen nopeaa korjaamista sekä vähennetään velvoitteita mm. veden jakelun keskeytystilanteissa syntyvistä korvausvaatimuksia. Tarkoituksena on tämän jälkeen laatia varallaolijan käsikirja, joka antaa valmiuden ja ohjeistuksen riskitilanteiden ennakointiin ja niiden hoitamiseen. Lisäksi henkilöstön vesihuollon koulutukset esim. vesityökorttikoulutus, vähentävät riskitilanteita. Kriisitilanneharjoituksia järjestetään säännöllisesti yhteistyössä Tuusulan seudun vesilaitoskuntayhtymän, Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ja naapurikuntien vesihuoltolaitoksien kanssa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Sipoon vesihuoltolaitos aloittaa vuoden 2016 alusta toiminnan liikelaitoksena. Aikaisemmin Sipoon kunnan vesihuoltolaitos toimi teknisen toimialan osana laskennallisesti eriyttynä yksikkönä. Sipoon Veden toimielimenä on kunnanvaltuuston valitsema johtokunta, jossa on yhdeksän jäsentä. Johtokunnan tehtäviin kuuluu päättää liikelaitoksen toiminnan kehittämisestä kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden rajoissa sekä seurata tavoitteiden toteutumista ja raportoida niiden saavuttamisesta. Liikelaitoksen johtaja johtaa vesilaitoksen toimintaa sekä vastaa johtokunnassa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta.

Liikelaitoksen toimintaympäristöön ei ole tulossa muita muutoksia laitoksen koon tai normaalitoiminnan suhteen. Alueellista yhteistyötä jatketaan lähialueen vesihuoltolaitoksien ja yhteistyökumppanien kanssa. Etenkin varautumiseen liittyvää yhteistyötä pyritään lisäämään ja syventämään entisestään. Tulevan toimintavuoden aikana päivitetään myös vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelma. Vesihuollon kehittämissuunnitelman pohjalta laaditaan toiminta-aluekartat, joissa esitetään tulevat toiminta-alueet.

Sipoon Vesi tulee operatiivisten kustannusten karsinnan ohella nostamaan taksojaan edelleen vuoden 2016 alusta 8 % ja vuoden 2017 alusta 8 %. Sipoon Vedelle on asetettu pääoman tuottovaatimus. Tuottovaatimus on 12 % laitoksen peruspääomasta.

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia. Esimieskoulutuksen jatkoa suunnitellaan yhdessä kunnan teknisen toimen kanssa. Yksi henkilö on osa-aikasairauseläkkeellä ja yksi vakanssi on täyttämättä. Vesihuoltoliikelaitoksessa yksi työntekijä eläköityy vuonna 2018.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sipoon vesihuoltolaitoksen sisäisen valvonnan periaatteet ja toiminta seuraavat kunnan toimintoja ja päätöksiä.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi

Toimintakertomusvuodelle asetetut tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti kohtuullisen hyvin. Vuoden 2015 talousarvion ja käyttösuunnitelman tavoitteet johdettiin kuntastrategian pohjalta. Varojen käyttöä ja tuloksellisuutta arvioitiin pääsääntöisesti kuukausittaisesti tuotetun raportointitiedon pohjalta.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Se on kunnan ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Päivittäinen valvonta

Päivittäistä toimintaa ohjataan johto- ja hallintosäännöillä, henkilöstön vastuiden ja valtuuksien määrittelyllä sekä toimenkuvien, hyväksymisvaltuuksien ja varamiesmenettelyjen määrittelyllä sekä työohjeilla. Esimiesten tehtävänä on seurata päivittäisen toiminnan lain sekä ohjeistuksien mukaisuutta.

Talouden seuranta, rahoituksen valvonta, hyväksymisoikeudet ja investoinnit

Sipoon vesihuoltolaitos vastaa taloutensa raportoinnista. Vesihuoltopäällikkö ja talousvastaava tarkastavat kuukausitulokset. Talouden kehitystä ja riskejä käydään läpi kuukausittain Tekniikka- ja ympäristöosaston johtoryhmässä.

Toimintamenojen, merkittävien sopimusten ja investointien hyväksymisoikeudet on määriteltävä valtuuston hyväksymän hallintosäännön, johtosäännön sekä talousarviossa hyväksytyjen kunnanhallituksen, johtokunnan ja viranhaltijoiden toimivaltuuksien mukaisesti.

Investoinnit käsitellään valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman mukaisessa raamissa. Investointien seuranta hoidetaan yhdessä investointipäällikön kanssa kuukausittain sekä teknisen toimen kanssa osavuositarkastusten yhteydessä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja arvioitiin vuoden 2015 aikana. Vesihuoltolaitoksella on tehty riskikartoituksia sekä suunniteltu toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Riskien ja vaarojen arviointi tehdään vuoden 2016 alussa uudestaan. Toimintatapoja ja ohjeistusta tarkennetaan edelleen vuoden 2016 aikana saatuja kokemuksia ja oppeja hyödyntäen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuu ja seuranta

Hallitus ja tekninen valiokunta seuraavat ja arvioivat päätöksenteon laatua, suunnitelmien toteutumista, riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tavoitteiden saavuttamista mm. heille toimittavan toiminnallisen ja taloudellisen raportointitiedon, esityslistojen, pöytäkirjojen, päätösten ja suunniteltujen toimenpiteiden vaikutusten sekä riskiarviointien tulosten perusteella.

Kunnanjohtaja, johtavat viranhaltijat ja tulosalueiden ja yksiköiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön sekä säännöllisestä raportoinnista hallitukselle ja valiokunnille vähintään osavuositarkastusten ja toimintakertomuksen laadinnan yhteydessä.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarviotavoitteiden toteutuminen

Arlan kanssa käytiin neuvotteluja ensisijaisesti jätevesisopimuksen uusimisesta siten, että se vastaisi nykyistä sopimusta paremmin aiheuttamisperiaatetta kuitenkin niin, että Arlan toimintamahdollisuudet säilyvät ja tuotannon lisääminen mahdollistuvat. Neuvotteluissa saatiin sopimusrunko valmiiksi hyvän yhteistyön myötä. Varsinaisen sopimuksen hyväksyminen siirtyy kuitenkin vuoden 2016 puolelle, koska aluehallintoviraston myöntämä ympäristölupa, jossa asetetaan lupamääräykset viemäriin johdettaville vesille raja-arvot rasvapitoisuuden ja kiintoaineen osalta, myönnettiin vasta 11.12.2015. Nämä raja-arvot tuli saada sopimukseen yhdeksi sopimusehdoksi.

Aineisto, josta liittymispotentiaaliin kuuluvien kiinteistöjen tiedot hankitaan, valmistui edelleen ylläpidettävänä luonnoksena 20.11.2015. Syksyn 2015 aikana laadittiin materiaali, jolla vesihuoltolaitoksen toimintaa ja liittymistä markkinoidaan. Materiaalissa esitellään laitoksen toimintaa sekä ohjeistetaan askeleittain, kuinka liittyminen tapahtuu. Vuoden 2016 aikana lähestytään liittymispotentiaaliin kuuluvia kiinteistöjä.

Vuoden 2015 aikana tehtiin myös pääviemäriinjojen kapasiteettiselvitykset. Kapasiteettiselvitys valmistui aivan vuoden 2015 lopussa. Työ perustui vesihuollon kehittämisohjelman toteuttamisohjelmaan, investointiohjelmaan, väestönkasvuennusteisiin sekä olemassa olevaan materiaaliin verkostosta ja pumppaamoista.

Vuoden 2015 aikana selvitettiin myös nykyisen automaatio- ja kaukovalvontajärjestelmän tila sekä laadittiin etenemissuunnitelma tuleville vuosille sen parantamiseksi sekä etenemissuunnitelma verkoston ja töidenhallinnan parantamiseksi.

Vesihuoltolaitos, Tuloslaskelma sisältäen ulkoiset ja sisäiset erät

1 000 €	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 2015/14
Liikevaihto	3 345		3 345	3 348	0,1	3	3 008	11,3
Valmistus omankäyttöön							47	
Liiketoiminnan muut tuotot	182	0	182	150	-17,6	32	187	-20,0
Materiaalit ja palvelut	-1 478		-1 478	-1 354	-8,4	-124	-1 426	-5,0
Ostot tilikauden aikana	-767		-767	-754	-1,7	-13	-867	-13,1
Palvelujen ostot	-711	0	-711	-600	-15,6	-111	-558	7,4
Henkilöstökulut	-504		-504	-498	-1,2	-6	-534	-6,9
Palkat ja palkkiot	-405		-405	-394	-2,6	-11	-428	-7,9
Henkilösivukulut	-99		-99	-103	4,4	4	-106	-2,8
Eläkekulut	-76		-76	-82	7,9	6	-80	1,7
Muut henkilösivukulut	-23	0	-23	-22	-6,9	-2	-26	-16,9
Poistot ja arvonalentumiset	-1 404		-1 404	-1 329	-5,3	-75	-1 337	-0,6
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 404	0	-1 404	-1 329	-5,3	-75	-1 337	-0,6
Arvonalentumiset								
Liiketoiminnan muut kulut	-26		-26	-40	54,8	14	-41	-3,1
Liikelylijäämä (-alijäämä)	116		116	277	138,7	-161	-96	-388,5
Rahoitustuotot ja -kulut	-179	0	-179	-173		-6	7	-2 721,7
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-63		-63	104		-167	-89	-216,2
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-63	0	-63	104	0	-167	-89	-216
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-63	0	-63	104	0	-167	-89	-216

Perustelut poikkeamille

Sipoon vesihuoltolaitoksen toimintatuotot olivat 3 497 000 euroa. Toimintatuotot alittuivat talousarvioon nähden noin 0,8 % eli 29 600 euroa. Uusien liittymien määrä jäi hieman arvioidusta.

Toimintakulut olivat 1 889 700 euroa. Toimintakulut alittuivat 5,8 % eli 117 000 euroa. Kulujen alittumiseen talousarviosta vaikutti vuotovesien merkittävä vähentäminen sekä uudelleen jaksotetut pumppaamohuollot.

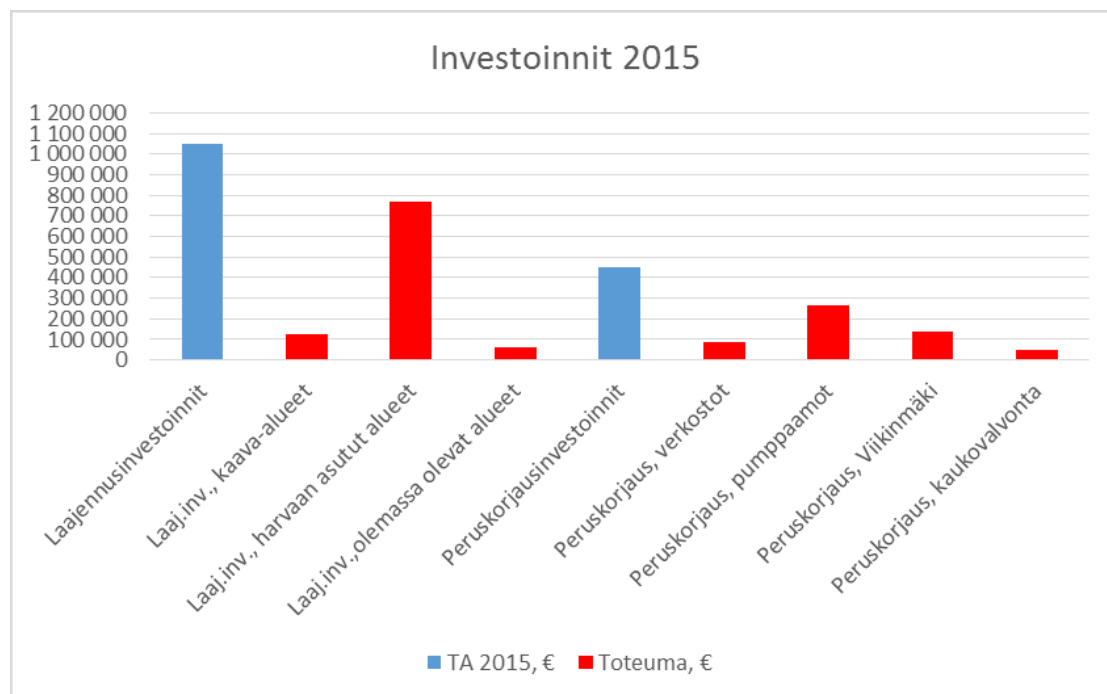
Toimintakate oli 1 607 700 euroa ennen poistoja ja rahoituskuluja. Toimintakate ylittyi 5,8 % arvioitua suurempana eli 87 600 euroa.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Vesihuolto			
käyttökustannukset, euroa/m ³ *, josta	2,4	3,3	2,6
– poistot, euroa/m ³	1,0	1,3	1,1
Uusinvestoinnit, euroa/asukas,	55	32	50
Perusparannusinvestoinnit euroa/asukas	14	24	28
Johtoverkoston pituudet m/asukas, vesihuolto	17	18	17
Johtoverkoston pituudet m/asukas, viemärihuolto	16	17	16

* Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset.

Vesihuoltolaitos, Investointiosan toteutuminen

Investointimäärärahaa vesihuoltorakentamiseen oli vuonna 2015 käytettävissä yhteensä 1,5 milj. euroa, josta laajennusinvestointeihin 1 050 000 euroa ja perusparannuksiin 450 000 euroa. Vuonna 2015 tilinpäätöksen mukaan nettomäärärahaa kului yhteensä 1 495 000 euroa, josta noin 960 000 euroa laajennusinvestointeihin ja noin 540 000 euroa perusparannuksiin. Investointimäärärahat alittuivat laajennusinvestointien osalta suurin piirtein saman verran kuin perusparannusmäärärahoissa tapahtui ylitystä.

Perustelut poikkeamille

Merkittävin poikkeama investoinneissa aiheutui Jokilaakson kaava-alueen rakentamisen siirtyminen vuoden 2016 alkuun. Tämän lisäksi Bastukärren kaava-alueen toteuttamiseen varattiin hieman toteutunutta enemmän määrärahoja. Perusparannusinvestointeja tehtiin hieman aiottua enemmän. Eteläisen siirtoviemäriin kahdessa pumppaamossa jouduttiin investoimaan uusiin kulutuslevyihin sekä juoksupyöriin, joiden ennakoitua nopeampi kuluminen havaittiin vuosihuollon yhteydessä. Muutoin investoinnit jakautuivat lähes suunnitellusti.

Rahoitusosan toteutuminen

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

Sisältää ulkoiset ja sisäiset erät

	31.12.2015	31.12.2014
TULORAHOITUS		
Liikeliijäämä	276 828,77	-95 870,22
Poistot ja arvonalentumiset	1 329 008,81	1 336 853,10
Rahoitustuotot ja -kulut	-173 023,08	6 601,08
	1 432 814,50	1 247 583,96
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 516 602,51	-1 286 785,17
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	-83 788,01	-39 201,21
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Saamisten muuto	-8 738,25	-88 971,14
Korottomien velkojen muutos	1 204 526,72	1 020 163,20
Rahoitustoiminta netto	1 195 788,47	931 192,06
Vaikutus kunnan kassavaroihin	1 112 000,46	891 990,85

Vesihuoltolaitos

TASE

Sisältää ulkoiset ja sisäiset erät

VASTAAVAA	31.12.2015	31.12.2014
PYSYVÄT VASTAAVAT	14 120 592,20	13 932 998,50
Aineettomat hyödykkeet	90 748,19	141 292,20
Muut pitkävaikutteiset menot	90 748,19	141 292,20
Aineelliset hyödykkeet	12 226 083,96	11 987 946,25
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 146 974,19	11 940 365,23
Koneet ja kalusto	16 469,77	626,02
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	62 640,00	46 955,00
Sijoitukset	1 803 760,05	1 803 760,05
Osakkeet ja osuudet	1 803 760,05	1 803 760,05
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 228 600,34	1 219 862,09
Saamiset	1 228 600,34	1 219 862,09
Lyhytaikaiset saamiset	1 228 600,34	1 219 862,09
Myyntisaamiset	1 191 369,75	1 219 862,09
Siirtosaamiset	37 230,59	
Rahat ja pankkisaamiset	-2 554 150,71	-3 033 073,66
Yhdystili	-2 554 150,71	-3 130 051,17
VASTAAVAA YHTEENSÄ	12 795 041,83	12 119 786,93
VASTATTAVAA	31.12.2015	31.12.2014
OMA PÄÄOMA	775 270,99	1 304 542,81
Peruspääoma	3 573 767,83	3 573 767,83
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-2 902 302,53	-2 179 955,88
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	103 805,69	-89 269,14
VIERAS PÄÄOMA	12 019 770,84	10 815 244,12
Pitkäaikainen	11 644 129,60	10 417 642,97
Muut velat	11 644 129,60	10 417 642,97
Lyhytaikainen	375 641,24	397 601,15
Ostovelat	219 958,60	243 782,55
Muut velat	78 570,52	110 257,33
Siirtovelat	77 112,12	43 561,27
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	12 795 041,83	12 119 786,93

Tulosityksikkö: Toimitilat

VASTUUHENKILÖ: Tilapalvelupäällikkö

Taloudellinen tulos

	1)					2)		
1 000 €	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
Toimintatulot	9 079		9 079	9 527	104,9	448	9 078	4,9
Toimintamenot	-9 450		-9 450	-8 437	89,3	1 013	-9 385	-10,1
Toimintakate	-371		-371	1 090	-293,8	1 461	-307	-455,1
Suunnitelmapoistot	-3 485		-3 485	-5 150		-1 665	-5 567	-7,5
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	91,0		91,0	71,3	78,4	-19,7	79,3	-10,1

Toiminta-ajatus

Tulosityksikkö suunnittelee, rakennuttaa, kunnossapitää ja vuokraa toimitiloja kunnan omien yksiköiden tarpeisiin sekä turvaa rakennuskannan arvon säilymistä ennakoivalla ja kestäväällä kiinteistönpidolla.

TAVOITTEET JA SEURANTA

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Kunnan kehittämisohjelman mukaiset tehokkuuden ja operatiivisen kustannuskehityksen tavoitteet on onnistuneesti saavutettu, jopa asetettuja tavoitteita paremmin. Lähtökohtana on, että myös vuoden 2016 aikana ennalta asetettuihin tavoitteisiin päästään.

Kattilankannen tavoitteiden toinen puoli eli palvelujen kehittäminen jatkui siirtymällä suunnitelmista käytännön toteutuksiin niin huollon kuin siivouksen työmenetelmien kuin mitoituksen käyttöönotossa.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Toimitila- ja vuokrauspalvelut			
käyttökustannukset euroa/asukas*, josta	786	727	682
– poistot euroa/asukas	293	239	247
Hallinnassa olevat toimitilat htm ² /asukas (ei asuntoja)	4,8	4,3	4,5
Vuokralle annetut asuin- ja liikehuoneistot			
Kunnan suoraan omistamia asuinkäytössä olevia huoneistoja, kpl	101	90	99
Muita huoneistoja, kpl	20	19	21

*Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset.

**Investointiluvut bruttolukuja

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Toimitilojen operatiivinen tulos parantui vuoden 2015 aikana ja asetettuihin vuoden 2016 tavoitteisiin uskotaan päästävän.

Laaditun kiinteistösalkun ja sen toimenpideohjelman mukaisesti vuoden 2015 aikana myytiin kolme ja vuokrattiin kolme kiinteistöä. Myyty kiinteistöt olivat Hindsbyn entinen koulu, Savijärven vapaa-ajan rakennus ja Albackan asuinrakennus. Vuokratut kiinteistöt olivat Söderkullan kartano, Söderkullan kartanon pehtoorinasunto ja Simsalön entinen koulu. Kiinteistöjen käyttöastetta lisättiin lukuisten kiinteistöjärjestelyiden avulla mm. kasalaisopiston ja kulttuurin osalta. Kiinteistösalkku ja sen toimenpideohjelma päivitetään ja käsitellään Teknisessä valiokunnassa vuoden 2016 aikana.

Vuonna 2015 keskeisiä sisäilmakohteita olivat Talman koulu, Kuntala, Söderkullan sote-asema sekä Opintien yksikkö Söderkullan koulukeskuksessa. Ko. kohteissa toimenpiteet jatkuvat ja saatetaan pääasiallisesti loppuun vuoden 2016 aikana. Lisäksi tarkastuksia tehtiin useissa muissa kohteissa.

Kehittämishankkeista huollon kehittäminen näkyi kiinteistöhuolto-ohjelman tulemisena normaaliksi työkaluksi asiakkaiden ja kiinteistöhuollon välille sekä siivouksen mitoituksen mukaisten työalueiden sekä menetelmien käyttöönotossa. Kumpikin kehittämishanke jatkuu vuonna 2016.

Nikkilän Sydämen valmistuminen syyslukukauden alkuun 2016 tulee vapauttaa Kungsvägens skolan tilat muuhun käyttöön ja samalla voidaan luopua Sipoonjoen koulun käytössä olevista parakeista. Näin ollen Nikkilän Sydämen sivistyskeskuksessa on aloittaa toimintansa Kungsvägens skola ja Sipoonjoen koulu - kaksi kieltä saman katon alla.

Henkilöstön määrä laski vuoden 2015 aikana eläköitymisen ja irtisanoutumisten seurauksena 8 htv, mutta vuoden 2016 aikana henkilöstön määrä odotetaan pysyvän samalla tasolla kuin vuonna 2015.

2.1.7 Kunta yhteensä

Kunta yhteensä (toimintatuotot ja toimintakulut sisältävät ulkoiset ja sisäiset erät)

	1) Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos	Toteuma 2015	Tot-%	2) Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 14/15
1 000 €								
Toimintatulot	43 063		43 063	50 176	116,5	7 113	42 615	17,7
Toimintamenot	-138 630		-138 630	-136 283	98,3	2 347	-137 251	-0,7
Toimintakate	-95 567		-95 567	-86 107	90,1	9 460	-94 635	-9,0
Suunnitelmapoistot	8 200		8 200	-8 312	-101,4	-3 001	-9 072	-8,4
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	1 176,3		1 176,3	1 090,0	92,7	-86,3	1 114,2	-2,2

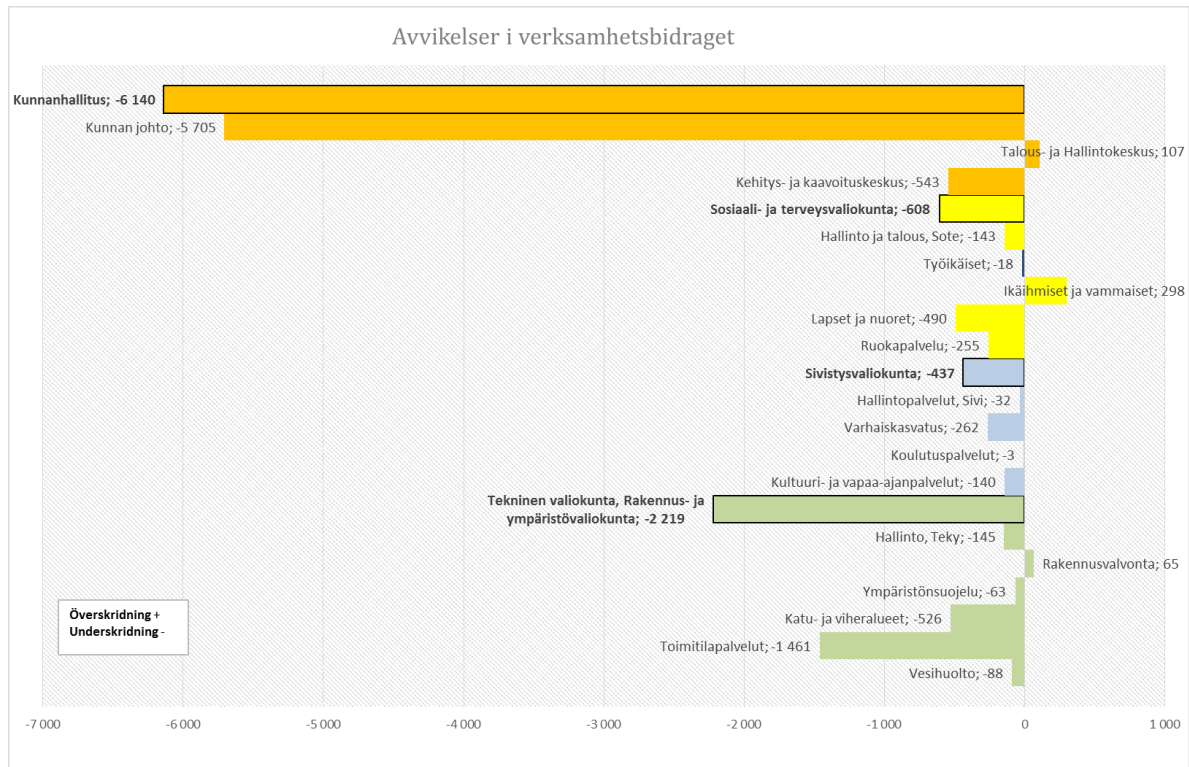
Käyttötalous osastoittain 2015, yhteenveto

Vastuualueiden määrärahat ovat sitovia nettoperiaatteen mukaisesti. Alla olevassa taulukossa sekä toimintatuotot että toimintakulut sisältävät ulkoiset ja sisäiset erät.

1 000 €	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama
Keskusvaalilautakunta						
Toimintatulot	28		28	29	104,9	1
Toimintamenot	-72		-72	-27	37,0	45
Netto	-44		-44	3	-6,2	47
Tarkastuslautakunta						
Toimintatulot						
Toimintamenot	-45		-45	-39	87,2	6
Netto	-45		-45	-39	87,2	6
Kunnanhallitus						
Toimintatulot	16 373		16 373	22 361	136,6	5 988
Toimintamenot	-11 978		-11 978	-11 821	98,7	157
Netto	4 395		4 395	10 540	239,8	6 145
Sosiaali- ja terveystoimialue						
Toimintatulot	8 805		8 805	9 035	102,6	230
Toimintamenot	-58 890		-58 890	-58 513	99,4	377
Netto	-50 085		-50 085	-49 478	98,8	607
Sivistysvaliokunta						
Toimintatulot	4 454		4 454	5 028	112,9	574
Toimintamenot	-49 977		-49 977	-50 114	100,3	-137
Netto	-45 523		-45 523	-45 086	99,0	437
Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta						
Toimintatulot	13 403		13 403	13 722	102,4	319
Toimintamenot	-17 668		-17 668	-15 768	89,2	1 900
Netto	-4 265		-4 265	-2 046	48,0	2 219
Yhteensä						
Toimintatulot	43 064		43 063	50 176	116,5	7 113
Toimintamenot	-138 629		-138 630	-136 283	98,3	2 347
Netto	-95 567		-95 567	-86 107	90,1	9 460

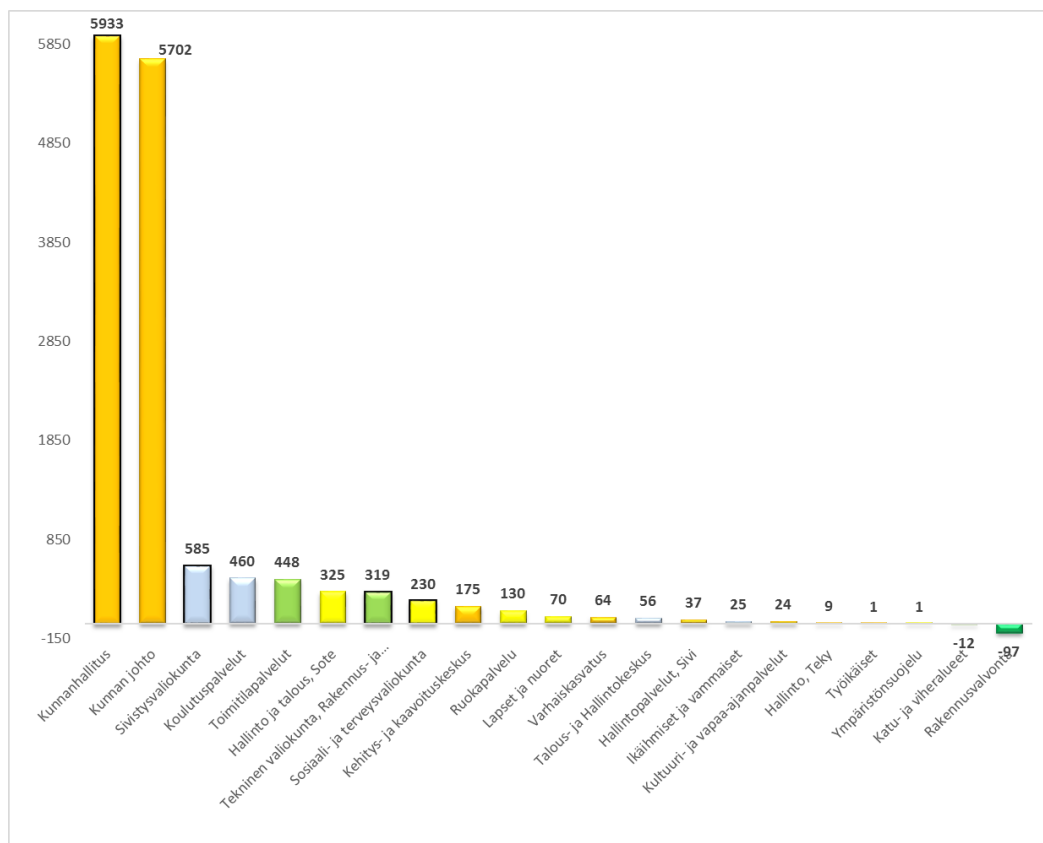
2.1.8 Poikkeamat tilinpäätösvouden talousarviosta ja edellisestä vuodesta

Toimintakatteiden poikkeamat (alla) talousarvioon nähden, 1 000 euroa. Sisältää sekä osastojen että tulosityksiköiden poikkeamat.

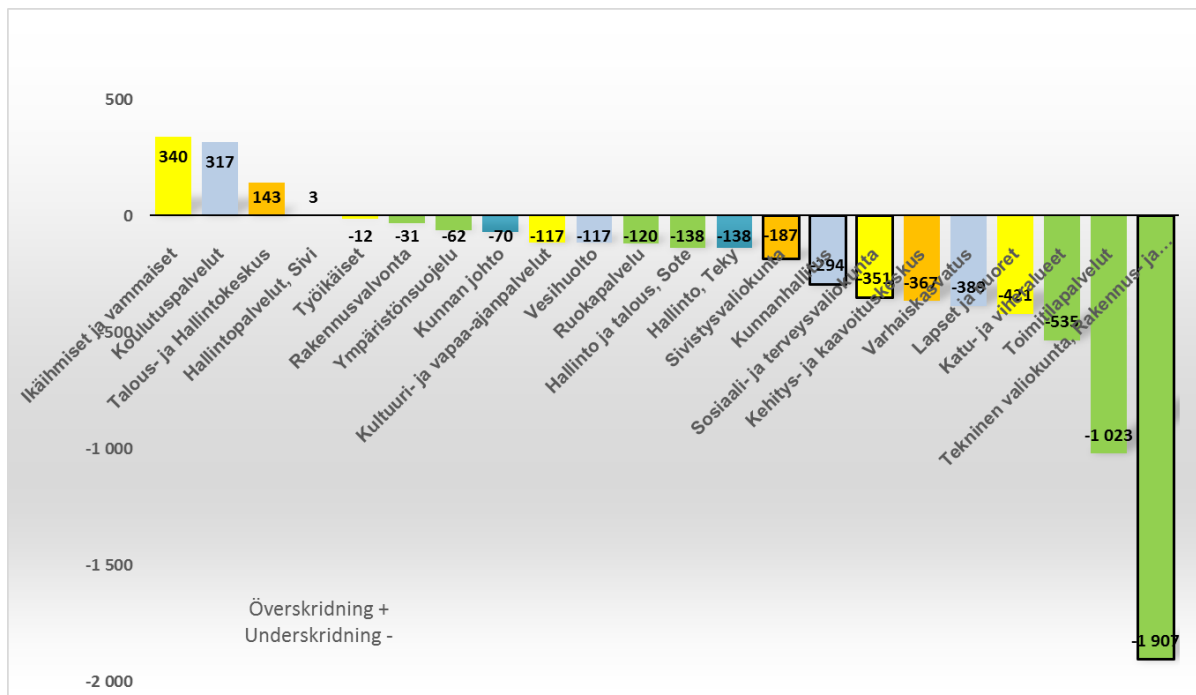

Toimintatuottojen poikkeamat (alla) talousarvioon nähden, 1 000 euroa (värikoodit kuten toimintakategaafissa). Sisältää sekä osastojen että tulosityksiköiden poikkeamat.

ylityksiä +, alituksia -

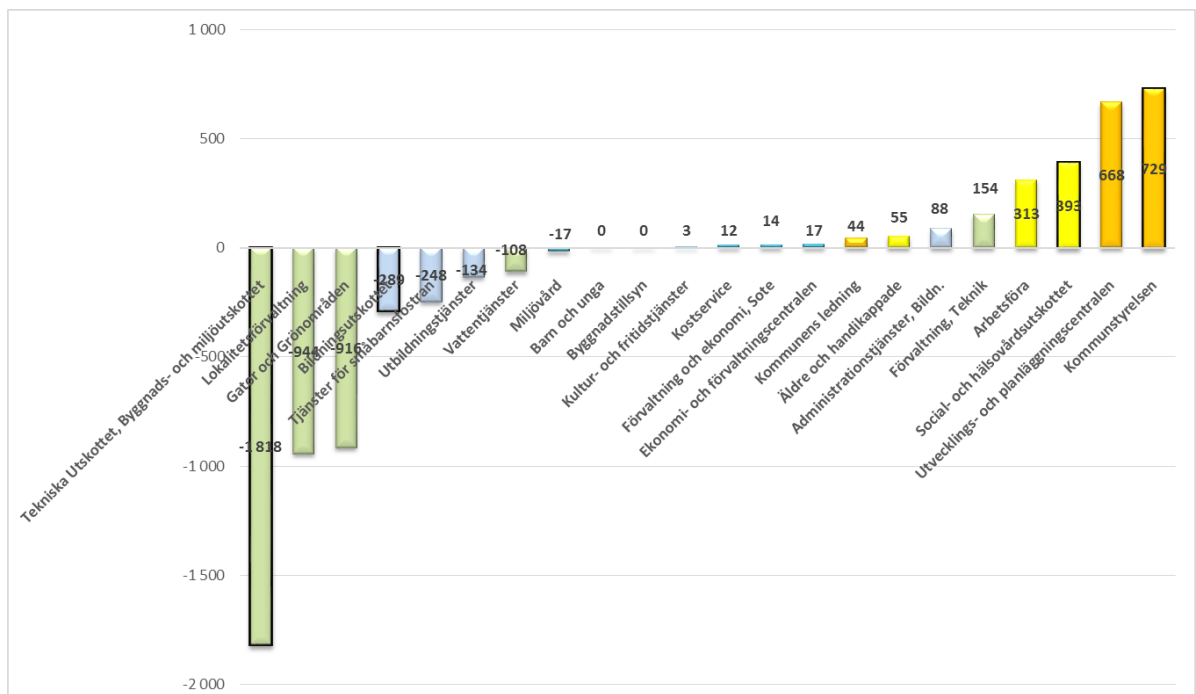

Toimintakulujen poikkeamat (alla) talousarvioon nähden, 1 000 euroa (värikoodit kuten toimintakategraafissa). Sisältää sekä osastojen että tulosyksiköiden poikkeamat.

Edellä mainittujen poikkeamien syyt on esitetty tehtäväalueiden kohdalla käyttötaloulosassa.

Toimintakulujen poikkeamat edelliseen vuoteen verrattuna, tp 2015 vs tp 2014 (alla), 1 000 euroa (värikoodit kuten toimintakategraafissa). Sisältää sekä osastojen että tulosyksiköiden poikkeamat.

2.2 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

VASTUUHENKILÖ (toimintakatteen jälkeiset erät): Talous- ja hallintojohtaja

(Taulukko sisältää ulkoiset ja sisäiset erät)

	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 2015/14
Toimintatuotot							
Myyntituotot	13 362		13 362	12 651	-711	12 636	0,1
Maksutuotot	6 785		6 785	7 122	337	7 154	-0,5
Tuet ja avustukset	1 548		1 548	1 926	378	1 966	-2,0
Muut toimintatuotot	21 368		21 368	28 478	7 110	20 771	37,1
Toimintatuotot yhteensä	43 062		43 062	50 176	7 114	42 526	18,0
Valmistus omaan käyttöön						101	
Toimintakulut							
Palkat ja palkkiot	40 359		40 359	39 627	-732	39 708	-0,2
Eläkekulut	9 775		9 775	9 413	-361	9 520	-1,1
Muut henkilösivukulut	2 429		2 429	2 183	-246	2 212	-1,3
Henkilöstökulut	52 563		52 563	51 224	-1 339	51 440	-0,4
Palvelujen ostot	53 385		53 385	52 665	-720	53 390	-1,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 588		7 588	6 977	-611	7 318	-4,7
Understöd till övriga	5 924		5 924	6 282	358	5 919	6,1
Muut toimintakulut	19 164		19 164	19 136	-28	19 264	-0,7
Toimintakulut yhteensä	-138 624		-138 624	-136 283	2 341	-137 331	-0,8
Toimintakate	-95 562		-95 562	-86 107	-9 455	-94 704	-9,1
Verotulot	88 600		88 600	87 201	-1 399	86 281	1,1
Valtionosuudet	14 140		14 140	14 572	432	15 640	-6,8
Rahoitustuotot ja -kulut:	-800		-800	169	970	-653	-126,0
Korkotuotot muilta	40		40	0	-40	1	-90,2
Muut rahoitustuotot muilta	220		220	860	640	414	107,6
<i>Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta</i>	179		179	179		-883	-120,2
Räntekostnader	-1 060		-1 060	-673	387	-179	276,8
Korvaus peruspääomasta	-179		-179	-179	0	-5	3 430,3
Muut rahoituskulut				-17			
Vuosikate	6 378		6 378	15 836	9 458	6 564	141,2
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 200		-8 200	-8 312	-112	-9 097	-8,6
Tilikauden tulos	-1 822		-1 822	7 523	9 346	-2 532	-397,1
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	1 800		1 800	-391	-2 191	-1 285	
Varausten lis (-) tai väh (+)				-5 623	-5 623	2 524	
Tilikauden Yli-jäämä	-1 822		-1 822	1 509	3 331	-1 293	-216,7

Vuonna 2015 vuosikate oli selvästi edellisvuotta korkeammalla tasolla. Tilikauden tulos muodostui positiiviseksi, tähän oli vaikuttamassa loppuvuodella tehdyn ison maakaupan Bastukärin kaava-alueella sekä hyvä tuottojen ja kustannusten hallinta kaikilla osastoilla.

Myyntituotot ulkoiset 1000 €	2014 Tot	2015 Tot	2015 TA	Tot/TA %	Selitys kehitys 2015 vs 2014
Myyntituotot	4 590	4 821	5 745	-16,1 %	Vesi & jätevesi +0,3 m€
Maksutuotot	7 079	7 083	6 758	4,8 %	Rakennusvalvontamaksut -0,3 m€, sos- ja tervtoimen maksut + 0,3 m€
Tuet & avustukset	1 965	1 926	1 548	24,4 %	Muut tuet ja avustukset+ 0,1 m€
Muut toimintatuotot	6 024	13 826	6 684	106,9 %	Rak- ja maavuokrat +0,2 m€, maan myyntivoitot +7,6m€, muut tuotot - 0,2 m€
Yhteensä myyntituotot	19 658	27 656	20 735	33,4 %	

Toimintakulut ulkoiset 1000 €	2013 Tot	2014 Tot	2015 Tot	2015 TA	Tot/TA %
Henkilöstökulut	51 242	51 440	51 224	52 563	-2,5 %
Palvelujen ostot	47 164	47 252	46 778	47 448	-1,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 537	7 232	6 906	7 110	-2,9 %
Avustukset	5 523	5 919	6 281	5 908	6,3 %
Muut toimintakulut	2 629	2 621	2 575	2 574	0,0 %
Toimintakulut, ulkoiset, yht	114 095	114 464	113 764	115 603	-1,6 %

Verotulot & valtionosuudet m€	2013 Tot	2014 Tot	2015 Tot	2015 TA	2015 Ta/ 2015 tot	2016 TA	Tot.2015
Kunnan tulovero	75,3	76,2	75,5	77,3	-2,3 %	78,0	3,3 %
Kiinteistövero	6,5	6,9	7,6	7,9	-3,8 %	8,0	5,3 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	3,1	3,2	4,1	3,4	20,6 %	3,3	-19,5 %
Yhteensä verotulot	84,9	86,3	87,2	88,6	-1,6 %	89,3	2,4 %
Kehitys % edelliseen vuoteen							
Valtionosuudet	22,7	21,6	19,0	18,5	2,5 %	19,8	4,2 %
./ Verotulontasaus (kunn&yht.vero)	-6,0	-6,0	-4,4	-4,4	0,0 %	-4,4	0,0 %
Valtionosuus yhteensä	16,7	15,6	14,6	14,1	3,3 %	15,4	5,5 %

Tilinpäätöksessä ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 7,0 milj. euroa budjetoitua suurempina, toimintakulut alittivat talousarvion 1,8 milj. eurolla ja toimintakate muodostui 9,5 milj. euroa talousarviossa arvioitua paremmaksi.

Ulkoisten toimintatuottojen positiiviseen kehitykseen edellisvuoteen verrattuna vaikuttivat eniten kiinteän omaisuuden myyntivoitot, vesi- ja jätevesimaksujen sekä vuokrien kasvu

Ulkoiset toimintakulut alittuivat edellisvuoteen verrattuna 0,7 milj. euroa, mitä on pidettävä hyvänä saavutuksena. Talousarvioon nähden alitus oli 1,8 milj. euroa eli 1,6 %.

Verotulot toteutuivat 1,4 milj. euroa talousarviossa esitettyä pienempinä. Kunnallisveron osalta jäätin talousarvioarviosta 1,8 milj. euroa ja vuoden 2014 toteumasta 0,7 milj. euroa. Kiinteistöveron osalta alitus oli 0,3 milj. euroa. Kiinteistöveroa budjetoitaessa arvioitiin muutamien rakennusten valmistumisaikataulu optimistisesti. Toisaalta kiinteistöverotulot kasvoivat edellisvuodesta noin 0,7 milj. euroa (+10,1 %), mikä on seurausta lähinnä lisääntyneestä kiinteistömäärästä.

2.3 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

VASTUUKHILÖT:

Aineettomat hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

Rakennukset

Kiinteät rakenteet ja laitteet

sekä koneet ja kalusto

Osakkeet ja osuudet

tehtävän mukainen vastuualueen/
tulosyksikön päällikkö

Kehitys- ja kaavoituskeskus, kehitysjohtaja

Tekniikka- ja ympäristöosasto, tilapalvelupäällikkö

tehtävän mukainen vastuualueen/
tulosyksikön päällikkö

tehtävän mukainen vastuualueen/
tulosyksikön päällikkö

tehtävän mukainen vastuualueen/
tulosyksikön päällikkö

2.3.1 Investoinnit, yhteenveto

	Talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset 2015	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tilinpäätös 2014
1 000 €							
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet	-3 640		-3 640	-2 072	56,9	-1 568	-2 023
Laajennusinvestoinnit, nykyisten kaavojen muutosalueet	-250		-250	-105	41,8	-145	-38
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-290		-290	-27	9,1	-263	-55
Uudelleeninvestoinnit	-10 280		-10 280	-9 008	87,6	-1 272	-4 276
Peruskorjausinvestoinnit	-2 250		-2 250	-2 354	104,6	104	-2 132
Yleiset investoinnit	-100		-100	-19	18,7	-81	
Bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin	-16 810		-16 810	-13 584	80,8	-3 226	-8 524
Maanosto	-1 000		-1 000	-2 708	270,8	1 708	-3 159
Irtain omaisuus, yhteensä	-575		-575	-373	64,9	-202	-79
Osakkeet ja osuudet, netto	-130		-130	-30	23,2	-100	-74
Bruttoinvestoinnit yhteensä	-18 515		-18 515	-16 696	90,2	-1 819	-11 837
Maan myynti ja käyttöomaisuuden myynnit	5 700		5 700	12 625	221,5	6 925	3 346
Rahoitusosuus investointeihin	100		100	60	59,4	40	43
Investoinnit yhteensä, netto	-12 715		-12 715	-4 010	31,5	-8 705	-8 448

Kunnan toteutuneet bruttoinvestoinnit olivat 16,7 milj. euroa talousarvion ollessa 18,5 milj. euroa. Infraan ja rakennusten bruttoinvestointibudjetti alittui 3,2 milj. eurolla ja maanostossa talousarvio ylittyi 1,7 milj. eurolla. Käyttöomaisuuden myyntibudjetti ylittyi 6,9 milj. eurolla, syynä Bastukärin alueen loppuunsaatettu kauppa. Nettoinvestoinnit (joissa mukana maanmyynnit) olivat vuonna 2015 4,0 milj. euroa talousarvion mukaisten nettoinvestointien ollessa 12,7 milj. euroa.

Laajennus- ja peruskorjausinvestointeja toteutui 13,6 milj. euroa talousarvion alittuessa 3,2 milj. eurolla. Suurimpana investointiryhmänä vuonna 2015 oli rakennusten uudelleeninvestoinnit. Näistä merkittävin hanke oli Nikkilän Sydämen koulurakennus. Laajennusinvestointien painopiste oli liikenneväylissä ja vesihuoltohankkeissa, kun taas peruskorjausinvestointien painopiste oli talonrakentamisessa.

Laajennusinvestoinneista merkittävimmät hankkeet olivat katujen rakentaminen Bastukärin, Pähkinälehdon, Hiekkamäentien ja Taasjärvi III:n kaava-alueilla. Vesi- ja viemärijohtojen rakentamisen painopiste oli haja-asutusalueilla, joista suurimpia vesihuoltotöitä toteutettiin Antbackan alueella. Talonrakentamisen suurimpia peruskorjausinvestointeja tilikauden aikana olivat Talman koulu, Kuntala ja Juhlatalo.

Maanostoja toteutettiin 2,7 milj. euron arvosta. Maa-alueita kunta osti yhteensä noin 52 hehtaaria Söderkullan, Nikkilän, Boxin ja Martinkylän alueilta.

Maanmyynnin kokonaisarvo oli 12,4 milj. euroa, talousarvion ylittyessä selkeästi. Ylitys johtui S-ryhmän Bastukärin tonttikaupan toteutumisesta lunastuksena.

Irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat pidettiin kattilankansiperiaatteen mukaisesti budjetoitua alhaisemmalla tasolla.

2.3.2 Laajennusinvestoinnit, INFRA

2.3.2.1 Laajennusinvestoinnit, Uudet kaava-alueet

	Talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset 2015	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tilinpäätös 2014
1 000 €	-3 640		-3 640	-2 072	56,9	1 568	-2 023

Laajennusinvestoinnit toteutettiin suurimmalta osin investointiohjelman mukaisesti. Asemakaavojen valmistuminen ei toteutunut suunnitellusti vielä vuonna 2015, ja tästä johtuen vuodelle 2015 suunniteltuja infrarakennuskohteiden aloituksia jouduttiin siirtämään vuodelle 2016.

Liikenneväylät ja puistot

Vuoden 2015 aikana toteutettiin asfaltointi- ja viimeistelytyöiden osalta Pähkinälehdon, Taasjärven ja Kartanonrinteen alueet.

Uusien kaava-alueiden laajennusinvestointeja toteutettiin noin 1,6 milj. euroa suunniteltua vähemmän. Tämä johtui osaltaan siitä, että Sipoon Jokilaakson kaava-alueen työt eivät ole päässeet olosuhteista johtuen etenemään. Sipoon Jokilaakson asemakaava valmistui syksyllä 2015. Kunnallistekniikan toteuttaminen aloitetaan alkuvuodesta 2016.

Suurimpia rakennuskohteita 2015 olivat Bastukärin logistiikka-alue, Pähkinälehdon pysäköintialue, Hiekkamäentie ja Taasjärvi III.

Vuoden 2015 aikana selvisi, että Eriksnäsän hankeyhteistyösopimuksen osapuolet eivät ole sitoutuneita sopimukseen ja sen mukaisen maankäytösopimuksen tekemiseen Eriksnäs II:n asemakaava-alueen osalta, ja näin ollen kunta aloittaa Eriksnäsintien kevyen liikenteen väylän suunnittelun 2016.

2.3.2.2 Laajennusinvestoinnit, nykyisten kaava-alueiden muutosalueet

	Talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset 2015	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tilinpäätös 2014
1 000 €	-250		-250	-105	41,8	145	-38

Vuodelle 2015 suunniteltu Söderkullan K-marketin aloitus siirtyi vuodelle 2016.

2.3.3 Laajennusinvestoinnit, rakennukset

	Talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset 2015	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tilinpäätös 2014
1 000 €	-290		-290	-27	9,1	263	-55

Hansaksen päiväkodin urakan takuuaikaiset maksut alittuivat noin 8 000 euroa. Nikkilän Sydämen lähiliikuntapaikan rakentaminen siirryin keväälle 2016.

Sipoonlahden koulun vaiheen 2 laajentamisen arkkitehtikutsukilpailu on käynnissä 2.11.2015 - 29.3.2016. Tästä johtuen vuodelle 2015 suunnitellut hankesuunnittelua varten varatut 100 000 euroa kohdistuvat vuodelle 2016. Myös Nikkilän Sydämen vaiheen 2 laajentamisen suunnittelu siirtyi vuodelle 2016, tästä syystä vuodelle 2015 suunnitellut kustannukset kohdistuvat vuodelle 2016.

2.3.4 Uudelleeninvestoinnit

	Talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset 2015	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tilinpäätös 2014
1 000 €							
	-10 280		-10 280	-9 008	87,6	1 272	-4 276

Nikkilän sosiaali- ja terveysaseman urakoiden takuuaikaiset maksuerät alittuivat noin 35 000 eurolla ja olivat 125 000 euroa.

Keittiöselvityksen perusteella Etälä-Sipoon keskuskeittiötä ei rakenneta vaan vuonna 2016 Etälä-Sipoon keittiöt muutetaan Cook and Chill -keittiöiksi.

Nikkilän Sydämen urakka on edennyt aikataulussaan ja kokonaiskustannusarviossaan, Vuodelle 2015 varattu määräraha 9,95 milj. euroa alittui vuoden 2015 osalta noin 1,1 milj. eurolla. Alitus johtuu ennakoitua pienemmästä toteutuneista maksuista ja maksut siirtyvät vuodelle 2016.

Nikkilän uusi päiväkotitoimenpiteen toteutuksen edellytyksenä olleiden selvitysten viivästyminen siirsi hankkeen alituksen kustannuksineen vuodelle 2016.

2.3.5 Peruskorjausinvestoinnit

	Talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset 2015	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tilinpäätös 2014
1 000 €							
	-2 250		-2 250	-2 294	102,0	-44	-2 099

Julkinen käyttöomaisuus, vapaa-ajantoimi

Vapaa-ajantoimen 70 000 euron määräraha alittui 20 000 eurolla, koska toteutuneiden peruskorjauksien määrä oli arvioitua pienempi.

Rakennusten peruskorjaus

Rakennusten terveellisten ja turvallisten olosuhteiden turvaamiseksi varattu määräraha ylittyi noin 100 000 eurolla, koska toteutuneiden sisäilmakorjauksien määrä oli arvioitua suurempi. Valiokunta valitsi sivistystoimen kriteerien perusteella korjauskohteiksi Kuntalan, Sipoon koulukeskuksen liikuntasalin (rakennus C), Söderkullan koulukeskus, opintienyksikkö ja Runebergin rakennuksen otto päiväkodin väistötilaksi.

Peruskorjauksen kohdennetut hankkeet talousarviossa olivat Talman koulu, Nikkilän pääkirjasto ja Nikkilän terveysasema. Kustannukset ylittyivät ko. kohteiden osalta noin 100 000 eurolla.

Loput peruskorjausmäärärahoista tekninen valiokunta kohdensi seuraaviin rakennuksiin: Seniorikeskuksen puuosa, Rakennus 29, Juhlatalo, Nuorisotila Pleissin perusparannus, Kaskimaan liikehuon. (Svedjeland), Gumbostrands skola, Lukkarin koulu, Söderkullan kartano, Södra Paipis skola ja Kuntala, kunnanhallituksen kokoushuoneen kalustaminen. Kaikki hankkeet toteutettiin ja määräraha alittui noin 100 000 eurolla.

Liikenneväylien ja puistojen peruskorjaus

Kustannusarvio alittui katujen peruskorjauksien osalta 100 000 eurolla, koska toteutuneiden peruskorjauksien määrä oli arvioitua pienempi.

Kustannusarvio tievalaistuksen kunnostuksen osalta kasvoi hieman 2015 määrärahasta kompensoiden vuoden 2014 liian pientä arvoa, kokonaismäärärahan pysyessä kuitenkin muuttumattomana. Puistojen osalta ei toteutettu vuonna 2015 leikkipaikkojen peruskorjaustöitä

2.3.6 Yleiset investoinnit

	Talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset 2015	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tilinpäätös 2014
1 000 €							
	-100		-100	-19	18,7	81	

Vuonna 2015 ei toteutettu HSL:n investointihankkeita. Investointivara 100 000 euroa jäi käyttämättä.

ELY:n hankkeita ei ollut vuoden 2015 talousarviossa mukana. Suunnittelua toteutui kuitenkin noin 19 000 eurolla.

2.3.7 Muut investoinnit

2.3.7.1 Kiinteän omaisuuden (maan) ostot ja myynnit

	Talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset 2015	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tilinpäätös 2014
1 000 €							
Kiinteä omaisuus, myynti	5 700		5 700	12 625	221,5	6 925	3 346
Kiinteä omaisuus, osto	-1 000		-1 000	-2 708	270,8	-1 708	-3 159
	4 700		4 700	9 917	211,0	5 217	186

Tavoitteet

Lähinnä Nikkilän, Talman ja Etelä-Sipoon maa-alueiden ostosta neuvotellaan suunnitelmakaudella. Tontteja myydään Taasjärven, Söderkullan, Nikkilän kartanon, Vaaheramäen ja Bastukärin alueilta

Tavoitteiden toteuma

Maata ostettiin lähinnä Boxin, Söderkullan ja Talman alueilla. Maanluovutuksesta kunta sai tuloja noin 12,2 milj. euroa. Suurin osa ko. summasta oli Bastukärin tontista saatu lunastuskorvaus 8 milj. euroa. Muutoin tontteja myytiin Taasjärven, Pähkinälehdon ja Kartanonrinteen alueilla.

2.3.7.2 Irtain omaisuus, osastoittain

	Talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset 2015	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tilinpäätös 2014
1 000 €							
Kunnanhallitus	-335		-335	-219	65,2	116	
Sosiaali- ja teveysvaliokunta							
Sivistysvaliokunta	-140		-140	-96	68,5	44	-39
Tekninen valiokunta	-100		-100	-59	58,9	41	-40
	-575		-575	-373	64,9	202	-79

Tavoitteet

Tavoitteiden toteuma

2.3.7.3 Osakkeet ja osuudet, osastoittain

	1 000	Talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset 2015	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tilinpäätös 2014
Kunnanhallitus					-8			
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta		-30		-30			30	
Sivistysvaliokunta		-100		-100	-23	22,7	77	-74
		-130		-130	-30	23,2	100	-74

Tavoitteet

Määräraha sisältää varaukset Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän, Kårkulla samkommun ja Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland -nimisten kuntayhtymien investointien kuntaosuuksia varten.

Tavoitteiden toteuma

Kunta on maksanut Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän investointien kuntaosuuksia sekä Keskinäinen Kiinteistöyhtiö Jussaksentie 14 Oy:n, Keskinäinen Kiinteistöyhtiö Jussaksentie 18 Oy:n sekä Keskinäinen Kiinteistöyhtiö Terveystie 1 Oy:n osakepääomat, kukin suuruudeltaan 2 500 euroa.

2.4 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

VASTUUHENKILÖ (rahoitus ja rahavarat): Talous- ja hallintojohtaja

ANALYYSI TAVOITTEIDEN JA TUNNUSLUKUJEN TOTEUMASTA

Vuoden 2015 rahoituslaskelma

Sitovat tavoitteet	Tavoitetaso/seurantatapa	
Lainamäärä	Lainamäärää kasvatetaan vain uusinvestointien rahoittamiseksi.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Kunnan lainamäärä ei kasvatettu tilivuoden 2015 aikana. Tavoite toteutui.	
Laina asukasta kohden on alle 2 700 euroa per 31.12.2015.	Investoinnit sopeutetaan tavoitteeseen.	
	<u>Tavoitteiden toteuma</u> Lainamäärä oli 31.12.2015 1 997 euroa/asukas. Tavoite toteutui.	

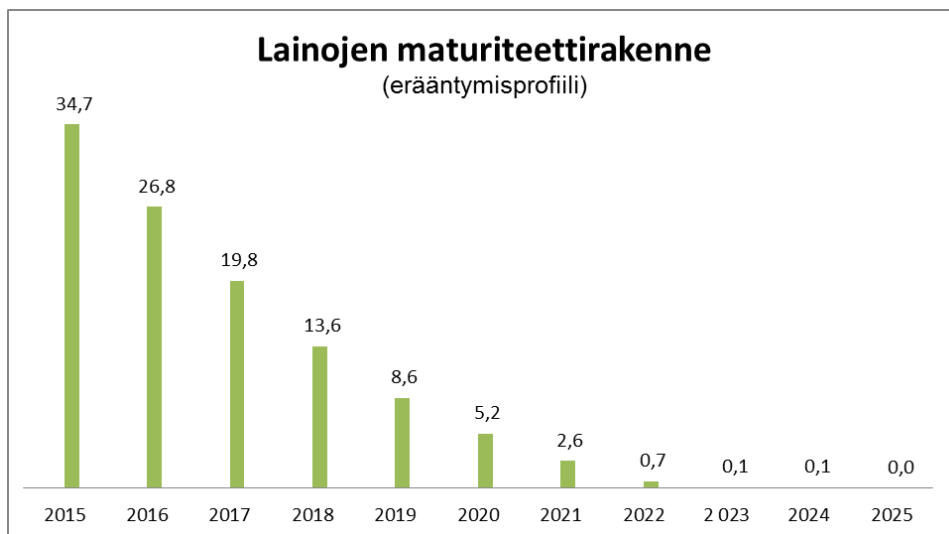
TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Investointien tulorahoitus, %	55,7 %	34,0 %	95,2 %
Lainamäärä, euroa/asukas	2 286 €	2 700 €	1 997 €

Kunnan maksuvalmius oli koko tilivuoden ajan hyvä. Lyhytaikaisia luottoja oli tilivuoden aikana käytössä enimmillään 11,3 milj. euroa 17,9 milj. euron valtuutuksen puitteissa. Rahoitusasema oli budjetoitua parempi, mikä johtui budjetoitua paremmista myyntituotoista, budjetoitua pienemmistä toimintakuluista sekä budjetoitua pienemmistä investoinneista. Budjetoiduista investoinneista osa siirtyi vuodelle 2016.

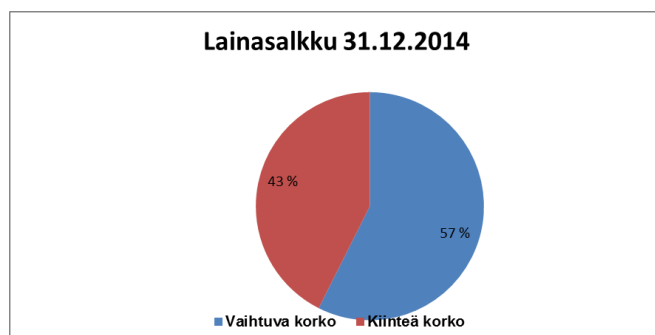
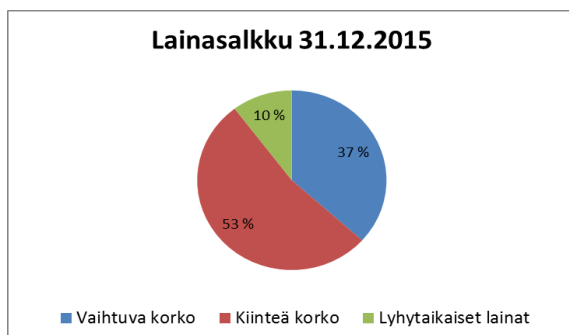
Toiminnan ja investointien kassavirta oli +0,9 milj. euroa, 6,0 milj. euroa parempi kuin edellisvuonna. Bruttoinvestoinnit olivat 16,7 milj. euroa, 4,9 milj. euroa suuremmat vuoteen 2014 verrattuna. Investointien tulorahoitusprosentti oli 95,8 %, edellisvuonna 55,7 %. Pitkäaikaisia ja lyhytaikaisia luottoja lyhennettiin 8,8 milj. euroa, pitkäaikaisia luottoja ei otettu lisää lainkaan. Kiinteistö Oy Sipoon Pt-Logistiikkakeskus maksoi marraskuun lopussa Bastukärin kauppahinnan 8 milj. euroa, mikä vaikutti positiivisesti vuodenvaihteen lainakannan suuruuteen.

Rahoitukseen liittyvät riskit

Kunnan pitkäaikaisten lainojen keskikorko (sisältäen rahoituslaitoksen marginaalin) oli tilivuonna 1,4 %, edellisvuonna 1,8 %. Pitkäaikaisten lainojen maturiteettia kuvaa alla oleva graafi:

Pitkäaikaisista luotoista 53 % on kiinteäkorkoista ja 37 % vaihtuvakorkoista. Edellisvuonna vastaavat luvut olivat 57 % ja 43 %.

Kunnan lainasalkun painotusta on viime vuosien lainanoton yhteydessä jonkin verran siirretty vaihtuvakorkoisista luotoista kiinteäkorkoisiin. Yhden prosenttiyksikön muutos korkotasossa vaikuttaisi korkokustannuksiin 0,14 milj. euroa.

Luotoista 97,9 % on samasta varainhankintalähteestä. Lainasalkkuun ei sisälly valuuttariskiä, kaikki luotot on nostettu euromääräisinä.

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu 2015

1 000 €

	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 2015/14
Toiminta ja investoinnit							
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	6 378		6 378	15 836	9 458	6 564	141,2
Satunnaiset erät							
Tulorahoituksen korjauserät	-5 600		-5 600	-10 785	-5 185	-3 209	236,1
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-18 515		-18 515	-16 696	1 819	-11 837	41,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	100		100	60	-40	43	39,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 700		5 700	12 625	6 925	3 346	277,4
Toiminta ja investoinnit, netto	-11 937		-11 160	1 041	12 200	-5 093	-120,4
Rahoitustoiminta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten vähennykset	1		1	1		1	
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	16 000		16 000				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 800		-8 800	-8 799	1	-8 794	
Lyhytaikaisten lainojen muutos				4 000		-489	
Lainakannan muutokset	7 200		7 200	-4 799		-9 283	
Oman pääoman muutokset				-251		-31	
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Vaihto-omaisuuden muutos				41		11	
Saamisten muutos	8 600		8 600	1 178		11 334	
Korottomien velkojen muutos				837		-241	
Vaikutus maksuvalmiuteen	15 801		15 801	-2 993	12 979	-7 491	

2.5 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	Sito- vuus	Määrärahat 1 000 €					Tuloarviot 1 000 €				
		Alkup. Talous- arvio	TA:n muutokset	TA muu:n jälkeen	Toteuma	Poik- keama	Alkup. Talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muu:n jälkeen	Toteu- ma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Keskusvaalilautakunta	N	-44		-44	3	47					
Tarkastuslautakunta	N	-45		-45	-39	6					
Kunnanhallitus	N	4 395	0	4 395	10 540	6 145					
Sosiaali- ja terveystoimialue	N	-50 085	0	-50 085	-49 478	607					
Sivistystoimialue	N	-45 523	0	-45 523	-45 086	437					
Tekniikka- ja ympäristötoimialue	N	-4 265	0	-4 265	-2 046	2 219					
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						88 600		88 600	87 201	-1 399
Valtionosuudet	B						14 140		14 140	14 572	432
Rahoitustuotot ja -kulut:	N	-800	0	-800	169	970					
INVESTOINTIOSA											
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alue	N	-3 640		-3 640	-2 072	1 568					
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat	N	-250		-250	-105	145					
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	N	-290		-290	33	323					
Uudelleen investoinnit	N	-10 280		-10 280	-9 008	1 272					
Peruskorjausinvestoinnit	N	-2 250		-2 250	-2 340	-90					
Yleiset investoinnit	N	-100		-100	-19	81					
Kiinteä omaisuus	N	4 700		4 700	9 754	5 054					
Irtain käyttöomaisuus	N	-575		-575	-408	167					
Osakkeet ja osuudet	N	-130		-130	-30	100					
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäykset	B										
Antolainasaamisten vähennykset	B	1		1	1	0					
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B	16 000		16 000	0	-16 000					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-8 800		-8 800	-8 799	1					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B				4 000	4 000					
Lainakannan muutokset	N	7 200		7 200	-4 799	-11 999					
Vaikutus maksuvalmiuteen							15 800		15 800	-2 993	12 979
YHTEENSÄ		-94 782	0	-94 782	-99 731	-4 949	118 540		118 540	98 781	12 013

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA

Euroa	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toimintatuotot		
Myyntituotot	4 821 436,86	4 590 010,03
Maksutuotot	7 082 970,69	7 078 657,35
Tuet ja avustukset	1 926 131,20	1 965 668,63
Muut toimintatuotot	13 826 382,38	6 024 094,10
Valmistus omaan käyttöön		19 658 430,11
Toimintakulut		100 924,29
Henkilöstökulut	-51 223 802,56	-51 440 055,72
Palkat ja palkkiot	-39 627 142,94	-39 708 323,94
Henkilösivukulut	-11 596 659,62	-11 731 731,78
Eläkekulut	-9 413 362,92	-9 519 879,58
Muut henkilösivukulut	-2 183 296,70	-2 211 852,20
Palvelujen ostot	-46 778 288,12	-47 251 729,71
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 905 717,15	-7 231 600,93
Avustukset	-6 281 331,61	-5 918 693,52
Muut toimintakulut	-2 574 964,86	-2 620 978,33
Toimintakate	-86 107 183,17	-94 703 703,81
Verotulot	87 201 143,29	86 280 509,85
Valtionosuudet	14 572 187,00	15 639 912,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	51,99	528,21
Muut rahoitustuotot	859 654,48	235 334,12
Korkokulut	-673 297,62	-883 344,65
Muut rahoituskulut	-16 991,34	-5 061,95
Vuosikate	15 835 564,63	6 564 173,77
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 312 120,32	-9 096 594,12
Arvonalentumiset	-8 312 120,32	-9 096 594,12
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	7 523 444,31	-2 532 420,35
Poistoeron lisäyas (-) tai vähennys (+)	-391 116,42	-1 284 991,20
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-5 623 293,67	2 524 099,16
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Yli-/ (ali)jäämä	1 509 034,22	-1 293 312,39

3.2 RAHOITUSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2015		1.1. - 31.12.2014	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	15 835 564,63		6 564 173,77	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	-10 784 581,90	5 050 982,73	-3 208 786,36	3 355 387,41
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-16 695 528,52		-11 837 102,55	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	60 000,00		43 077,91	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	12 625 260,12	-4 010 268,40	3 345 600,80	-8 448 423,84
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 040 714,33		-5 093 036,43
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys				
Antolainasaamisten vähennys	1 440,00	1 440,00	1 440,00	1 440,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 799 124,56		-8 794 177,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 000 000,00	-4 799 124,56	-488 970,50	-9 283 147,50
Oman pääoman muutokset	-251 395,12	-251 395,12	-30715,32	-30 715,32
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	40810,54		11 186,23	
Saamisten muutos	1178153,43		11333649,95	
Korottomien velkojen muutos	836674,98	2 055 638,95	-240 567,23	11 104 268,95
Rahoituksen rahavirta		-2 993 440,73		1 791 846,13
Rahavarojen muutos		-1 952 726,40		-3 301 190,30
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	3 001 164,26		4 953 890,66	
Rahavarat 1.1.	4 953 890,66		8 255 080,97	

3.3 TASE

VASTAAVAA	31.12.2015	31.12.2014
PYSYVÄT VASTAAVAT	178 551 368,19	171 882 857,21
Aineettomat hyödykkeet	255 008,13	169 266,63
Muut pitkävaikutteiset menot	255 008,13	169 266,63
Ennakkomaksut		
Aineelliset hyödykkeet	163 920 288,76	157 154 892,09
Maa- ja vesialueet	32 140 201,52	30 874 147,41
Rakennukset	87 348 580,43	91 529 338,98
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 435 436,42	19 030 206,93
Koneet ja kalusto	834 891,20	913 336,63
Muut aineelliset hyödykkeet	56 580,60	56 580,60
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	23 104 598,59	14 751 281,54
Sijoitukset	14 376 071,30	14 558 698,49
Osakkeet ja osuudet	14 372 615,31	14 553 802,50
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Muut lainasaamiset	3 455,99	4 895,99
Muut saamiset		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	293 351,93	321 244,89
Valtion toimeksiannot	25 565,41	33 313,84
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	267 786,52	287 931,05
Muut toimeksiantojen varat		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 696 618,75	10 868 309,12
Vaihto-omaisuus	40 547,76	81 358,30
Aineet ja tarvikkeet	40 547,76	81 358,30
Keskeneräiset tuotteet		
Valmiit tuotteet/tavarat		
Muu vaihto-omaisuus		
Saamiset	4 654 906,73	5 833 060,16
Pitkäaikaiset saamiset	428 970,42	1 033 053,42
Lainasaamiset	50 000,00	50 000,00
Muut saamiset	13 827,00	13 827,00
Siirtosaamiset	365 143,42	969 226,42
Lyhytaikaiset saamiset	4 225 936,31	4 800 006,74
Myyntisaamiset	2 357 942,75	2 333 269,51
Lainasaamiset		
Muut saamiset	1 639 249,46	1 831 580,79
Siirtosaamiset	228 744,10	635 156,44
Rahoitusomaisuusarvopaperit	73,20	120 892,15
Osakkeet ja osuudet	73,20	120 892,15
Rahat ja pankkisaamiset	3 001 091,06	4 832 998,51
VASTAAVAA YHTEENSÄ	186 541 338,87	183 072 411,22

VASTATTAVAA	31.12.2015	31.12.2014
OMA PÄÄOMA	61 146 968,56	59 889 329,46
Peruspääoma	51 986 332,66	51 986 332,66
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 651 601,68	9 196 309,19
Tilikauden yli-/alijäämä	1 509 034,22	-1 293 312,39
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	49 782 243,14	43 767 833,05
Poistoerot	19 442 394,79	19 051 278,37
Vapaaehtoiset varaukset	30 339 848,35	24 716 554,68
PAKOLLISET VARAUKSET	257 710,01	70 489,01
Muut pakolliset varaukset	257 710,01	70 489,01
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	293 351,93	321 244,89
Valtion toimeksiannot	25 565,41	33 313,84
Lahjoitusrahastojen pääomat	267 786,52	287 931,05
VIERAS PÄÄOMA	75 061 065,23	79 023 514,81
Pitkäaikainen	38 492 002,55	45 151 895,81
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	26 600 000,00	34 430 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	247 872,95	304 252,84
Liittymismaksut ja muut velat	11 644 129,60	10 417 642,97
Lyhytaikainen	36 569 062,68	33 871 619,00
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 830 000,00	8 750 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	50 402,85	43 147,52
Saadut ennakot	11 578 642,28	12 062 181,70
Ostovelat	5 178 092,22	4 811 194,68
Liittymismaksut ja muut velat	933 670,35	973 782,90
Siirtovelat	6 998 254,98	7 231 312,20
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	186 541 338,87	183 072 411,22

3.4 KONSERNILASKELMAT

Konsernituloslaskelma

Euroa	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toimintatuotot	74 481 421,13	64 093 292,90
Valmistus omaan käyttöön	0,00	100 924,29
	-156 879	
Toimintakulut	396,55	-156 071 292,03
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	160 456,45	159 761,24
Toimintakate	-82 237 518,98	-91 717 313,61
Verotulot	87 202 251,07	86 280 069,62
Valtionosuudet	14 572 187,00	15 639 912,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-54 328,51	-887 705,09
Korkotuotot	15 860,99	17 758,11
Muut rahoitustuotot	865 674,53	245 488,74
Korkokulut	-751 183,94	-979 427,78
Muut rahoituskulut	-184 680,10	-171 524,16
Vuosikate	19 482 590,57	9 314 962,92
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 673 372,95	-11 420 411,76
Arvonalentumiset	-26 832,09	
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	8 782 385,54	-2 105 448,83
Tilinpäätössiirrot	75 600,00	-83 941,68
Vähemmistöosuudet	14 048,54	3 368,49
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 872 034,07	-2 186 022,03

Konsernirahoituslaskelma

	31.12.2015	31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	19 482 590,57	9 188 358,88
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-11 064 693,53	-3 094 700,79
	8 417 897,04	6 093 658,09
Investointien rahavirta		
	-19 811	
Investointimenot	151,39	-14 856 514,52
Rahoitusosuudet investointimenoihin	76 691,27	87 161,32
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	12 692 999,23	3 390 531,93
	-7 041 460,88	-11 378 821,26
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 376 436,15	-5 285 163,18
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 203,63	-1 369,03
Antolainasaamisten vähennykset	4 213,58	9 023,51
	3 009,95	7 654,48
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	844 675,24	393 576,66
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-443 601,81	-9 309 345,33
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 807 544,31	-558 875,19
	-4 406 470,87	-9 474 643,85
Oman pääoman muutokset	-228 828,55	43 117,91
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	925,33	-2 550,90
Vaihto-omaisuuden muutos	45 237,82	-66 531,20
Saamisten muutos	657 021,12	11 433 198,25
Korottomien velkojen muutos	1 031 796,06	265 172,48
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 734 980,32	11 629 288,63
Rahoituksen rahavirta	-2 897 309,15	2 205 417,17
Rahavarojen muutos	-1 520 873,00	-3 079 746,01
Rahavarat 31.12.	7 074 243,69	8 595 116,86
Rahavarat 1.1.	8 595 116,86	11 674 862,88

Konsernitase

VASTAAVAA	2015	2014
PYSYVÄT VASTAAVAT	195 157 758,75	188 764 938,96
Aineettomat hyödykkeet	2 286 491,75	2 156 189,07
Aineettomat oikeudet	1 144 085,75	1 122 125,77
Muut pitkävaikutteiset menot	922 226,41	891 761,17
Ennakkomaksut	220 179,60	142 302,14
Aineelliset hyödykkeet	186 095 320,50	178 657 035,80
Maa- ja vesialueet	32 811 928,33	31 542 579,20
Rakennukset	103 623 636,60	105 975 410,70
Kiinteät rakenteet ja laitteet	21 919 256,99	20 182 077,49
Koneet ja kalusto	2 854 141,35	2 733 419,61
Muut aineelliset hyödykkeet	350 837,16	341 430,83
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	24 535 520,06	17 882 117,96
Sijoitukset	6 775 946,50	7 951 714,09
Muut osakkeet ja osuudet	6 750 088,76	7 922 699,89
Muut lainasaamiset	4 358,35	5 873,64
Muut saamiset	21 499,39	23 140,56
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	420 295,31	429 702,57
Valtion toimeksiannot	44 767,79	62 204,14
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	155 437,39	172 879,15
Muut toimeksiantojen varat	220 090,12	194 619,27
VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 957 472,85	17 301 229,61
Vaihto-omaisuus	444 147,27	518 430,85
Aineet ja tarvikkeet	54 124,06	400 992,41
Keskeneräiset tuotteet	99 297,27	117 438,44
Muu vaihto-omaisuus	290 725,94	
Ennakkomaksut		
Saamiset	7 501 430,93	8 187 681,90
Pitkäaikaiset saamiset	435 481,67	1 126 450,90
Myyntisaamiset	0,00	60 953,11
Lainasaamiset	56 400,00	63 336,94
Muut saamiset	379 081,67	997 654,01
Siirtosaamiset	0,00	4 506,84
Lyhytaikaiset saamiset	7 065 949,25	7 061 230,99
Myyntisaamiset	3 093 223,97	4 181 095,54
Lainasaamiset	28,00	94 790,39
Muut saamiset	3 401 783,16	1 996 618,60
Siirtosaamiset	570 914,12	788 726,46
Rahoitusarvopaperit	101 807,39	753 647,30
Osakkeet ja osuudet	2 603,80	347 923,69
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	93 011,51	2 880,18
Muut arvopaperit	6 192,09	402 843,44
Rahat ja pankkisaamiset	6 910 087,25	7 841 469,56
VASTAAVAA YHTEENSÄ	210 535 526,91	206 495 871,14

VASTATTAVAA	2015	2 014
OMA PÄÄOMA	118 256 873,31	110 939 264,57
Peruspääoma	51 986 332,67	51 986 332,67
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	2 910 429,04	2 300 693,81
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	54 488 077,53	58 838 260,13
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 872 034,08	-2 186 022,03
VÄHEMMISTÖOSUUDET	300 004,71	254 300,27
PAKOLLISET VARAUKSET	971 039,01	825 824,80
Eläkevastuuvaraukset	21 195,45	32 766,08
Muut pakolliset varaukset	949 843,56	793 058,72
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	421 828,32	435 009,57
Valtion toimeksiannot	25 565,41	62 279,11
Lahjoitusrahastojen pääomat	281 256,64	302 108,11
Muut toimeksiantojen pääomat	115 006,27	70 622,35
VIERAS PÄÄOMA	90 585 781,53	94 041 471,93
Pitkäaikainen	45 360 844,87	51 627 681,44
Joukkovelkakirjalainat	3 551,49	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	31 538 276,52	40 354 732,08
Lainat julkisyhteisöiltä	304 406,81	361 176,26
Lainat muilta luotonantajilta	947 506,37	452 243,52
Saadut ennakot	36 885,36	40 983,60
Ostovelat		
Liittymismaksut ja muut velat	12 530 218,30	10 418 545,97
Siirtovelat		
Lyhytaikainen	45 224 936,65	42 413 790,48
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 099 732,13	9 488 963,12
Lainat julkisyhteisöiltä	50 792,41	43 537,08
Lainat muilta luotonantajilta	362 126,90	28 590,33
Saadut ennakot	11 991 080,56	12 460 057,73
Ostovelat	6 541 537,48	6 338 160,52
Liittymismaksut ja muut velat	2 756 360,26	5 819 786,10
Siirtovelat	11 423 306,93	8 234 695,61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	210 535 526,89	206 495 871,14

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Liite 1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenoa tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoa määrällisesti tai käyttäen hankinnan keskihintaa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoa tai sitä alemman todennäköiseen arvoa. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaa.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Kunnan koko organisaatiota ei ole tilikauden aikana muutettu, joten vuosien 2014 ja 2015 tiedot ovat vertailukelpoisia.

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Uusien säännösten myötä kunnille on tullut velvollisuus kattaa olennaisia ja pitkäkestoisia alijäämiä, sellaisissa kuntayhtymissä missä kunta on jäsen. Sipoon kunta on tehnyt pakollisen varauksen Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän osalta, josta menoja noin 21 000 euroa, sekä pakollisen varauksen Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nylandin osalta, josta menoja noin 125 000 euroa. Tämän lisäksi kunta on sopimukseen perustuen tehnyt pakollisen varauksen Kuninkaantien terveysseuran osalta 55 000 euron edestä, josta tulosvaikutteinen osa oli 15 000 euroa.

KUNNAN KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.2 Liite 2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitaseeseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt (omistusosuus yli 50 %) sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä, ja osakkuusyhtiöt, joista kunnan omistusosuus on yli 20 %

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty, vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvo-menetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen ja säätiöiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu oman pääoman eriä *Tilikauden ylijäämä (alijäämä)* ja *Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)* vastaan.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset

Uusien kirjanpitosääntöjä noudattaen poistoeroja ja vapaaehtoisia varauksia on ennen konserniyhdistelyä siirretty omaan pääomaan.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

4.3 Liite 3 Toimintatuotot kunnan määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina

	2015	2014
Yleishallinto	11 642 225,12	4 085 591,70
Sosiaali- ja terveysosasto	5 727 403,34	5 605 816,58
Sivistysosasto	5 012 020,57	4 683 389,76
Tekniikka- ja ympäristöosasto	5 275 149,10	5 283 632,07
Kunnan toimintatuotot yhteensä	27 656 798,13	19 658 430,11

4.4 Liite 4 Verotulojen erittely

	2015	2014
Kunnan tulovero	75 498 967,88	76 162 623,09
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 104 014,29	3 196 654,28
Kiinteistövero	7 598 161,12	6 921 232,48
Verotulot yhteensä	87 201 143,29	86 280 509,85

4.5 Liite 5 Valtionosuuksien erittely

	2015	2014
Kunnan peruspalvelujen valtionsosuus	21 254 349,00	24 562 649,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionsosuuksien tasaus +/-	-4 413 758,00	-6 039 914,00
Järjestelmämuutoksen tasaus (+/-)	282 151,00	338 262,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionsoudet	-2 550 555,00	-3 221 085,00
Valtionsoudet yhteensä	14 572 187,00	15 639 912,00

4.6 Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Omaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Poistoaika/-%
Aineettomat hyödykkeet:		
1000 Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	2 v.
1001 Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	2 v.
1002 Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	2 v.
1003 Konserniliikearvo	Tasapoisto	2 v.
1004 Liikearvo	Tasapoisto	2 v.
1005 Tietokoneohjelmistot	Tasapoisto	2 v.
1010 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5 v.*
Aineelliset hyödykkeet:		
1100 Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	-
1110 Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 v.
1115 Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	25 v.
1120 Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 v.
1121 Talousrakennukset	Tasapoisto	10 v.
1122 Vapaa-ajanrakennukset	Tasapoisto	20 v.
1130 Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15 v.
1131 Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	20 v.
1132 Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	10 v.
1135 Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto	30 v.
1136 Viemäriverkosto	Tasapoisto	30 v.
1138 Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslait.	Tasapoisto	15 v.
1139 Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Tasapoisto	10 v.
1140 Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 v.
1142 Vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	Tasapoisto	10 v.
1143 Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Tasapoisto	15 v.
1144 Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	10 v.
1150 Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	Tasapoisto	10 v.
1160 Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	4 v.
1161 Rautaiset alukset	Tasapoisto	15 v.
1162 Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto	8 v.
1164 Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 v.
1165 Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10 v.
1166 Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 v.
1167 Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	5 v.
1170 Muut koneet ja kalusto	Tasapoisto	3 v.
1174 Tietokonelaitteet	Tasapoisto	3 v.
1180 Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
1184 Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
1187 Muut hyödykkeet	Ei poistoa	-
1190 Ennakkomaksut	Ei poistoa	
1195 Keskenäiset hankinnat	Ei poistoa	-

Poistojen osalta on noudatettu yllä mainittua poistosuunnitelmaa vuoden 2015 valmistuneiden kohteiden osalta. Aikaisempien vuosien valmistuneiden hyödykkeitten osalta on käytetty pidempää poistoaikaa saatujen erityisperusteiden perusteella. Ryhmässä 1010 Muut aineettomat hyödykkeet* on kuitenkin Sipoon kunnan investoinneissa muiden kuntien vesi- ja viemärlaitoksiin (esim. Sipoon kunnan osuus Viikkinmäen puhdistamoon) noudatettu enimmäissuosituksen mukaista 20 vuoden poistoaikaa. Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.

4.7 Liite 7 Keskimääräiset poistot ja investoinnit vuosina 2014–2018

Suunnitelman mukaiset poistot	8 829 742,89
Poistonalaisten investointien omahankintameno	16 194 613,21
Poikkeama	-7 364 870,32
Poikkeama %	-45

4.8 Liite 8 Pakollisten varausten muutokset

	2015	2014
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	70 489,01	70 489,01
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.	70 489,01	70 489,01
Kuninkaantien työterveyden alijäämien kattausvaraus 1.1.		
Lisäykset tilikaudella	40 000,00	
Vähennykset tilikaudella		
Kuninkaantien työterveyden alijäämien kattausvaraus 31.12.	40 000,00	
Kuntayhtymien alijäämien kattausvaraus 1.1.		
Lisäykset tilikaudella	147 221,00	
Vähennykset tilikaudella		
Kuntayhtymien alijäämien kattausvaraus 31.12.	147 221,00	

4.9 Liite 9 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	2015	2014
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	10 791 802,90	3 208 786,36
Rakennusten myyntivoitot	180 000,00	0,00
Muut myyntivoitot		
Myyntivoitot yhteensä	10 971 802,90	3 208 786,36

4.10 Liite 10 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2015	2014
Osinkotuotot muista yhteisöistä	35 722,44	34 256,09
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	156 961,96	158 886,33
Yhteensä	192 684,40	193 142,42

TASEEN LIITETIEDOT

4.11 Liite 11 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

PYSYVÄT VASTAAVAT HYÖDYKKEET

PYSYVÄT VASTAAVAT HYÖDYKKEET

	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikuttiset menot	Ennakkomaksut
Poistamaton hankintameno 1.1.		169 266,63	169 266,63
Lisäykset tilikauden aikana		158 888,15	158 888,15
Tilikauden poistot		-72 874,61	-72 874,61
Arvonlennukset ja niiden palautukset			
Poistamaton hankintameno 31.12.		255 280,17	255 280,17

	Aineelliset hyödykkeet						
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	30 874 147,41	91 529 338,98	19 030 206,93	913 336,63	56 580,60	14 751 281,54	157 154 892,09
Lisäykset tilikauden aikana	2 708 116,21	947 455,75	4 132 354,74	305 188,59		15 189 097,73	23 282 213,02
Vähennykset tilikauden aikana	-1 442 062,10	-337 862,60	-90 181,25	-17 064,57		-6 835 780,68	-8 722 951,20
Tilikauden poistot		-4 790 351,70	-2 636 944,10	-366 569,45			-7 793 865,25
Poistamaton hankintameno 31.12.	32 140 201,52	87 348 580,43	20 435 436,32	834 891,20	56 580,60	23 104 598,59	163 920 288,66
Olennot lisäpoistot		337 862,60					
Erittely olennaisista lisäpoistoista							
Talman päiväkotit		337 862,60					

SIJOITUKSET

Osakkeet ja osuudet

	Osakkeet, konserni-yhtiöt	Osakkeet, omistusyht. yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	688 370,48	609 594,97	10 216 026,16	3 039 810,89	14 553 802,50
Lisäykset	7 500,00		22 707,93		30 207,93
Vähennykset			-211 395,12		-211 395,12
Hankintameno 31.12.	695 870,48	609 594,97	10 027 338,97	3 039 810,89	14 372 615,31

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 895,99	4 895,99
Vähennykset	-1 440,00	-1 440,00
Hankintameno 31.12.	3 455,99	3 455,99

OLENNAISET KUNTAYHTYMÄOSUUKSIEN ARVON MUUTOKSET

	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhty- män perus- pääomasta	Ero
Itä-Uudenmaan KKY	1 443 413,38	22 707,93	-211 395,12	1 254 726,19	988 107,70	-266 618,49

TYTÄRYHTEISÖT, KUNTAYHTYMÄOSUUEDET SEKÄ OSAKKUUSYHTEISÖT

		Kunnan omistus- osuus, %	Konsernin omistus- osuus, %	Kuntakonsernin osuus, €		
Nimi	Kotipaikka			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilik.voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Asunto Oy Tiltalti	Sipoo	100,00	100,00	185 196,85	429 971,90	8,73
Oy Sipoon Jäähalli - Sibbo Ishall Ab	Sipoo	51,60	51,60	547 711,70	1 532 017,97	26 637,24
			Yhteensä	732 908,55	1 961 989,87	26 645,97
Kuntayhtymät						
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri	Helsinki	1,32	1,32	5 989 537,89	8 157 295,27	704 860,01
Kärkulla samkommun	Parainen	4,37	4,37	477 586,06	779 543,35	43 525,07
Eteva ky	Mäntsälä	0,80	0,80	112 674,16	415 015,02	19 101,78
Keski-Uudenmaan KKY	Järvenpää	4,45	4,45	1 210 655,96	398 978,27	164 029,09
Itä-Uudenmaan KKY	Porvoo	7,16	7,16	1 207 844,75	1 297 376,02	-30 249,09
Samkommunen för yrkesutbildning i östra Nyland	Porvoo	16,33	16,33	1 342 600,20	145 139,71	-126 565,38
Uudenmaan liitto	Helsinki	1,19	1,19	21 704,51	17 973,03	2 152,39
Tuusulan seudun vesilaitos	Tuusula	15,7	15,7	2 618 339,54	700 831,49	41 129,46
Helsingin seudun liikenne	Helsingfors	1,6	1,6	1 109 554,45	1 662 654,74	338 230,97
			Yhteensä	14 090 497,52	13 574 806,90	1 156 214,30
Yhteis- ja omistusyhteisyyshyönteisöt						
Asunto Oy Sipoon Mäntykangas	Sipoo	50,00	50,00	156 860,81	3 974,18	633,06
Asunto Oy Sipoon Talvikki	Sipoo	29,60	29,60	48 665,21	277,31	1 120,74
Asunto Oy Sato-Talma	Sipoo	23,80	23,80	2 643 489,06	16 063,31	110,38
Kiinteistö Oy Sipoon Pellavatie 3	Sipoo	50,00	50,00	133 397,35	0,00	0,00
Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy	Porvoo	25,60	25,60	1 333 463,78	648 400,28	145 907,87
Kiinteistö Oy Söderkulla Tallbacka Fastighets Ab	Sipoo	33,51	33,51	50 294,22	3 258 334,50	-171,93
			Yhteensä	4 366 170,43	3 927 049,58	147 600,12

4.12 Liite 12 Saamisten erittely

	2015	2014
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	1 349,38	1 671,40
Yhteensä	1 349,38	1 671,40
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	4 855,75	45 241,86
Siirtosaamiset		220 024,24
Yhteensä	4 855,75	265 266,10
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä		
Myyntisaamiset	3 513,37	9 368,76
Siirtosaamiset	2 146,12	
Yhteensä	5 659,49	9 368,76
Saamiset yhteensä	11 864,62	276 306,26

4.13 Liite 13 Lyhytaikaisiin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Hyvityksiä kunnilta ja kuntayhtymiltä	2 702,00	377 314,24
Muut tulojäämät	226 042,10	257 842,20
Tulojäämät yhteensä	228 744,10	635 156,44

4.14 Liite 14 Rahoitusarvopaperit

	2015	2014
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	137,20	638 223,13
Kirjanpitoarvo	73,20	120 892,15
Erotus	64,00	517 330,98

4.15 Liite 15 Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Peruspääoma 1.1.	51 986 332,66	51 986 332,66	51 986 332,66	51 986 332,66
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	51 986 332,66	51 986 332,66	51 986 332,66	51 986 332,66
Muut omat rahastot 1.1.	2 300 693,81	360 739,97	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	609 735,23	1 939 953,84		
Siirrot rahastosta				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	2 910 429,04	2 300 693,81	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	58 838 260,13	14 462 074,69	9 196 309,19	11 143 957,11
Siirto vahinkorahastoon				
Muut muutokset	-4 350 182,60	43 063 537,13	-1544707,51	
Edellisen tilikauden virheen oikaisu		-1 312 648,31		-1 947 647,92
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	54 488 077,53	58 838 260,13	7 651 601,68	9 196 309,19
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	8 872 034,08	-2 186 022,02	1 509 034,22	-1 293 312,39
Oma pääoma yhteensä	118 256 873,31	110 939 264,57	61 146 968,56	59 889 329,46

4.16 Liite 16 Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 883 084,17	11 466 654,03	5 100 000,00	8 450 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	188 218,47	215 941,29	133 907,80	161 004,97
Pitkäaikaiset velat yhteensä	9 071 302,64	11 682 595,32	5 233 907,80	8 611 004,97

4.17 Liite 17 Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	21195,45	32 766,08		
Vahingonkorvausvaraus				
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut	94 352,81	80 852,19	70 489,01	70 489,01
Pakollinen varaus, kuntayhtymien alijäämien kattausvelvollisuus			147 221,00	
Muut pakolliset vastuut	158 951,48	21 603,79	40 000,00	
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	678 610,75	690 602,75		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	953 110,49	825 824,81	257 710,01	70 489,01

4.18 Liite 18 Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

	2015	2014
- Investointivaraus Söderkullan vlk 7-9 koulun rakentamiseen	1 131 017,65	1 518 979,33
- Investointivaraus Nikkilän terveysaseman laajentamiseen	16 127 029,06	17 148 998,02
- Investointivaraus uusien kaava-alueiden kunnallistekniikan rakentamiseen	2 184 348,08	383 301,02
<i>Poistoerot yhteensä</i>	<i>19 442 394,79</i>	<i>19 051 278,37</i>
Vapaa-ehtoiset varaukset		
- Investointivaraus Söderkullan koulukeskuksen saneeraukseen	2 500 000,00	2 500 000,00
- Investointivaraus Söderkullan koulukeskuksen laajentamiseen	2 500 000,00	2 500 000,00
- Investointivaraus Koulukeskus Nikkilän sydän rakentamiseen	12 100 000,00	12 100 000,00
- Investointivaraus Uusien kaava-alueiden kunnallistekniikan rakentamiseen	5 739 848,35	7 616 554,68
- Investointivaraus Koulukeskus Nikkilän sydän rakentamiseen	6 850 000,00	
- Investointivaraus Keravalla Maantie 148 parantamiseen	650 000,00	
<i>Varaukset yhteensä</i>	<i>30 339 848,35</i>	<i>24 716 554,68</i>
Yhteensä	49 782 243,14	43 767 833,05

4.19 Liite 19 Vieras pääoma

Lyhytaikainen

	2015	2014
Velat tytäryhteisöille		
Saadut ennakot		
Ostovelat	4 879,14	0,00
Muut velat		
Siirtovelat		
<i>Yhteensä</i>	<i>4 879,14</i>	<i>0,00</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Saadut ennakot		
Ostovelat	605 642,91	437 201,58
Muut velat		
Siirtovelat		35 632,30
<i>Yhteensä</i>	<i>605 642,91</i>	<i>472 833,88</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille		
Saadut ennakot		
Ostovelat	17 840,36	17 577,57
Muut velat		
Siirtovelat		
<i>Yhteensä</i>	<i>17 840,36</i>	<i>17 577,57</i>
Vieras pääoma yhteensä	628 362,41	490 411,45

4.20 Liite 20 Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Muut pitkäaikaiset velat				
Liittymismaksut	11 644 568,15	10 417 642,97	11 644 129,60	10 417 642,97
Muut pitkäaikaiset velat yhteensä	11 644 568,15	10 417 642,97	11 644 129,60	10 417 642,97

4.21 Liite 21 Lyhytaikaisen vieraan pääoman siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	10 263 616,98	10 301 909,53	6 529 218,60	6 685 358,76
Korkojaksotukset	399 359,05	419 117,22	168 448,57	214 465,49
Muut menojäät	970 154,20	976 228,51	300 587,81	331 487,95
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	11 633 130,23	11 697 255,26	6 998 254,98	7 231 312,20

4.22 Liite 22 Huollettavien varat

	2015	2014
Huollettavien varat 31.12.	1 357,97	1 357,97

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.23 Liite 23 Leasingvastuiden yhteismäärä

	2015	2014
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	729 986,46	738 030,66
Myöhemmin maksettavat	1 579 329,18	1 716 645,69
Yhteensä	2 309 315,64	2 454 676,35

Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

4.24 Liite 24 Kunnan antamat vastuusitoumukset

	2015	2014
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	1 231 762,96	1 231 762,96
Jäljellä oleva pääoma	879 772,45	933 138,33
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	12 361 699,16	12 361 699,16
Jäljellä oleva pääoma	10 945 953,82	11 289 333,50
Sopimusvastuut		
Bastukärin teollisuusalueen kuntoon saattaminen SOK:lle	1 779 993,09	2 270 691,10
Lisäksi kunta on myöntänyt täytetakauksia x euroa, joista lainasitoumukset olivat tekemättä 31.12.2015		

4.25 Liite 25 Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2015	2014
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	90 771 228,30	86 310 754,90
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	64 684,10	59 672,81

HENKILÖSTÖÄ JA TILITARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.26 Liite 26 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2015		2014	
	Koko-aikaisia	Osa-aikaisia	Koko-aikaisia	Osa-aikaisia
Yleishallinto	66	3	63	5
Sosiaali- ja terveystoimi	324	36	323	34
Opetus- ja kulttuuritoimi	573	79	571	78
Tekniikka- ja ympäristötoimi	102	18	116	13
Yhteensä	1 065	136	1 073	130

4.27 Liite 27 Henkilöstökulut

	2015	2014
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	51 223 802,56	51 440 055,72
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	45 282,76	44 558,46
Henkilöstökulut yhteensä	51 269 085,32	51 484 614,18

4.28 Liite 28 Tilintarkastajan palkkiot

	2015	2014
PwC Julkistarkastus Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	21 816,05	21 315,00
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	7 241,00	6 448,00
Muut palkkiot		550,00
Palkkiot yhteensä	29 057,05	28 313,00

4.29 Liite 29 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat

Vesihuoltolaitos, Tuloslaskelma sisältäen ulkoiset ja sisäiset erät

1 000 €	Talousarvio 2015	TA muutos 2015	TA + Muutos 2015	Toteuma 2015	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2014	Muutos-% 2015/14
Liikevaihto	3 345		3 345	3 348	0,1	3	3 008	11,3
Valmistus omankäyttöön							47	
Liiketoiminnan muut tuotot	182	0	182	150	-17,6	32	187	-20,0
Materiaalit ja palvelut	-1 478		-1 478	-1 354	-8,4	-124	-1 426	-5,0
Ostot tilikauden aikana	-767		-767	-754	-1,7	-13	-867	-13,1
Palvelujen ostot	-711	0	-711	-600	-15,6	-111	-558	7,4
Henkilöstökulut	-504		-504	-498	-1,2	-6	-534	-6,9
Palkat ja palkkiot	-405		-405	-394	-2,6	-11	-428	-7,9
Henkilösivukulut	-99		-99	-103	4,4	4	-106	-2,8
Eläkekulut	-76		-76	-82	7,9	6	-80	1,7
Muut henkilösivukulut	-23	0	-23	-22	-6,9	-2	-26	-16,9
Poistot ja arvonalentumiset	-1 404		-1 404	-1 329	-5,3	-75	-1 337	-0,6
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 404	0	-1 404	-1 329	-5,3	-75	-1 337	-0,6
Arvonalentumiset								
Liiketoiminnan muut kulut	-26		-26	-40	54,8	14	-41	-3,1
Liikelylijäämä (-alijäämä)	116		116	277	138,7	-161	-96	-388,5
Rahoitustuotot ja -kulut	-179	0	-179	-173		-6	7	-2 721,7
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-63		-63	104		-167	-89	-216,2
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-63	0	-63	104	0	-167	-89	-216
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-63	0	-63	104	0	-167	-89	-216

Vesihuoltolaitos, tuloslaskelma, ulkoinen

Euroa	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	3 202 211,29	2 796 592,61
Valmistus omankäyttöön		-46 789,86
Liiketoiminnan muut tuotot	147 907,02	245 447,57
Materiaalit ja palvelut	-1 306 891,72	-1 383 405,93
Ostot tilikauden aikana	-754 035,57	-866 843,94
Palvelujen ostot	-552 856,15	-516 561,99
Henkilöstökulut	-497 509,00	-534 119,18
Palkat ja palkkiot	-394 123,35	-427 724,29
Henkilösivukulut	-103 385,65	-106 394,89
Eläkekulut	-81 689,14	-80 336,77
Muut henkilösivukulut	-21 696,51	-26 058,12
Poistot ja arvonalentumiset	-1 329 008,81	-1 336 853,10
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 329 008,81	-1 336 853,10
Arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut	-28 063,91	-27 299,56
Liikelylijäämä (-alijäämä)	188 644,87	-192 847,73
Rahoitustuotot ja -kulut	5 676,92	6 601,08
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	194 321,79	-186 246,65
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	194 321,79	-186 246,65
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	194 321,79	-186 246,65

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	18,7	-14,3
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	18,7	-14,3
Voitto,%	6,1	-6,5

Vesihuoltolaitos, rahoituslaskelma, ulkoinen

	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
TULORAAHOITUS		
Liikeliijäämä	194 321,79	-186 246,65
Poistot ja arvonalentumiset	1 329 008,81	1 336 853,10
Rahoitustuotot ja -kulut	5 676,92	6 601,08
	1 529 007,52	1 157 207,53
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 516 602,51	-1 286 785,17
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	12 405,01	-129 577,64
RAHOITUSTOIMINTA		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muuto	-8 738,25	-88 971,14
Korottomien velkojen muutos	1 204 526,72	1 019 604,28
Rahoitustoiminta netto	1 195 788,47	930 633,14
Vaikutus kunnan kassavaroihin	1 208 193,48	801 055,50

Toiminnan ja investointien rahavirran
kertymä 5 vuodelta, t.euroa -3 016 -2 999

Investointien tulorahoitus, % 12,8 -14,5

	2015	2014	2013	2012	2011
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä vuosittain, t.euroa	12	-130	-853	-805	-1 241

Vesihuoltolaitos, rahoituslaskelma

Sisältää ulkoiset ja sisäiset erät

	31.12.2015	31.12.2014
TULORAAHOITUS		
Liikeliijäämä	276 828,77	-95 870,22
Poistot ja arvonalentumiset	1 329 008,81	1 336 853,10
Rahoitustuotot ja -kulut	-173 023,08	6 601,08
	1 432 814,50	1 247 583,96
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 516 602,51	-1 286 785,17
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	-83 788,01	-39 201,21
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Saamisten muuto	-8 738,25	-88 971,14
Korottomien velkojen muutos	1 204 526,72	1 020 163,20
Rahoitustoiminta netto	1 195 788,47	931 192,06
Vaikutus kunnan kassavaroihin	1 112 000,46	891 990,85

Vesihuoltolaitos, Tase,

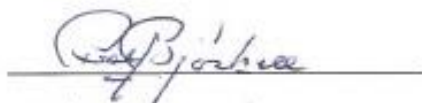
Sisältää ulkoiset ja sisäiset erät

VASTAAVAA	31.12.2015	31.12.2014
PYSYVÄT VASTAAVAT	14 120 592,20	13 932 998,50
Aineettomat hyödykkeet	90 748,19	141 292,20
Muut pitkävaikutteiset menot	90 748,19	141 292,20
Aineelliset hyödykkeet	12 226 083,96	11 987 946,25
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 146 974,19	11 940 365,23
Koneet ja kalusto	16 469,77	626,02
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	62 640,00	46 955,00
Sijoitukset	1 803 760,05	1 803 760,05
Osakkeet ja osuudet	1 803 760,05	1 803 760,05
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 228 600,34	1 219 862,09
Saamiset	1 228 600,34	1 219 862,09
Lyhytaikaiset saamiset	1 228 600,34	1 219 862,09
Myyntisaamiset	1 191 369,75	1 219 862,09
Siirtosaamiset	37 230,59	
Rahat ja pankkisaamiset	-2 554 150,71	-3 033 073,66
Yhdystili	-2 554 150,71	-3 130 051,17
VASTAAVAA YHTEENSÄ	12 795 041,83	12 119 786,93
VASTATTAVAA	31.12.2015	31.12.2014
OMA PÄÄOMA	775 270,99	1 304 542,81
Peruspääoma	3 573 767,83	3 573 767,83
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-2 902 302,53	-2 179 955,88
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	103 805,69	-89 269,14
VIERAS PÄÄOMA	12 019 770,84	10 815 244,12
Pitkäaikainen	11 644 129,60	10 417 642,97
Muut velat	11 644 129,60	10 417 642,97
Lyhytaikainen	375 641,24	397 601,15
Ostovelat	219 958,60	243 782,55
Muut velat	78 570,52	110 257,33
Siirtovelat	77 112,12	43 561,27
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	12 795 041,83	12 119 786,93
TASEEN TUNNUSLUVUT	31.12.2015	31.12.2014
Omavaraisuusaste, %	6,1	10,8
Rahoitusvarallisuus, €/asukas	-556	-504
Suhteellinen velkaantuneisuus, -%	358,8	355,5
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), 1 000 €	-2 798	-2 269
Asukasmäärä	19 395	19 034

5 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Sipoossa 29. päivänä maaliskuuta 2016

Sipoon kunnanhallitus

Kunnanjohtaja Mikael Grannas

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Sipoossa 10.5. 2016

PwC Julkistarkastus Oy
Tilintarkastusyhteisö

Outi Koskinen
JHT, KHT

6 TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT

6.1 TILIKAUDEN 1.1.–31.12.2015 AIKANA KÄYTETYT TILIKIRJAT, RAPORTIT JA KORTISTOT

Sähköiset arkistoraportit

- päiväkirja
- pääkirja
- talousarvion toteutumisvertailu
- tase
- tase tileittäin
- tuloslaskelma
- tuloslaskelma tileittäin
- rahoituslaskelma
- ostoreskontra
- avoimet laskut 31.12.2015
- myyntireskontra
- laskutusluettelot
- avoimet laskut 31.12.2015
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luettelo
- irtaimistoluettelot

- palkanmaksukausittain
- palkanmaksuerittely henkilöittäin
- palkanmaksuerittely kirjaustunnisteittain

- perusturvan päiväkirja
- perusturvan tilierittelyt
- perusturvan kirjanpitosiirron tilierittelyt

- antolainat
- asunto- ja lisälainat

Kortistot

- asunto- ja lisälainat

Tasekirja

Tositelajit

Id	Nimitys
ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio
BUDL	Talousarviomuutokset
KASSA1	Palvelukassa
KLALKU	Konsernin alkusaldot
KLKIRJ	Konsernikirjaukset
KLYHT	Tytäryht./Kuntayht.
KOMTOS	Käyttöomaisuustositteet
MUIJAK	Muistioiden jaksotus
MUISIS	Muistio, sisäinen
MUIST1	Muistiotositteet 1
OMAKSU	Ostoreskontramaksut
OSTOT	Ostolaskut
PALKAT	Palkkatositteet
PANKKI	Pankkien tiliotteet
SISLAS	Sisäiset laskut Proe
SOSTYO	Sosiaalityö/kp
VARAS1	Siivousvarasto
VARAS2	Toimistotarvikevarasto
YMR01	Ennakkomaksut
YMR10	MR Laskulaji 10 Talouspalveluyksikön yleislaskutus
YMR11	MR Laskulaji 11 Terveyskeskuksen yleislaskutus
YMR12	MR Laskulaji 12 Sosiaalitoimen yleislaskutus
YMR13	MR Laskulaji 13 Sivistystoimen yleislaskutus
YMR14	MR Laskulaji 14 Vapaa-aikatoimen yleislaskutus
YMR15	MR Laskulaji 15 Tekniikka- ja ympäristöosaston yleislaskutus
YMR16	MR Laskulaji 16 Kunnantalon vuokrat
YMR17	MR Laskulaji 17 Rakennusvalvonta
YMR18	MR Laskulaji 18 Vuokrat
YMR19	MR Laskulaji 19 Aamu- ja iltapäivätoiminta
YMR20	MR Laskulaji 20 Vapaa-aikatoimen liikuntapaikat
YMR21	MR Laskulaji 21 Kurssimaksut
YMR53	MT Laskulaji 53 Päivähoito yleislaskutus
YMR54	MR Laskulaji 54 Päivähoito
YMR55	MR Laskulaji 55 Hoito- ja palvelu
YMR56	MR Laskulaji 56 Asuminen, ostopalvelut
YMR59	MR Laskulaji 59 Aravalainat
YMR77	MR Laskulaji 77 Vesihuolto
YMR80	MR Laskulaji 80 Hammashoito
YMR81	MR Laskulaji 81 Potilasmaksut
YMR99	MR Laskulaji 99 Vanhat laskut
YMRHYV	MR Hyvityslaskukuittaukset
YMRK	MR Tileistä poistot
YMRMAN	MR Manuaalisuoritukset
YMRVII	MR Viitesuoritukset

Kirjanpidon ja tositteiden säilytys

Tasekirja, talousarvion toteutumisvertailu ja tilikartta säilytetään pysyvästi. Päivä- ja pääkirjat sekä tositteet säilytetään vähintään kuusi vuotta. Siirtolistat osakirjanpidoista säilytetään vähintään kaksi vuotta.

Talousarvion toteutumisvertailu ja pääkirja sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luettelot ovat Raindance-ohjelmassa. Päiväkirjat ja kaikki muut ovat paperitulosteena.

Atk-kirjanpito-ohjelmassa on käytetty CGI Suomi Oy:n toimittamaa ohjelmaa Raindance.

6.2 TASE-ERITTELY 31.12.2015

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkäaikaiset menot

1010 Muut pitkävaikutteiset menot	255 008,13	255 008,13
-----------------------------------	------------	------------

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

1100 Maa- ja vesialueet	32 140 201,52	
-------------------------	---------------	--

Rakennukset

1110 Asuinrakennukset	258 452,89	
1115 Hallinto- ja laitosrakennukset	86 392 453,47	
1120 Tehdas- ja tuotantorakennukset	9 565,98	
1121 Talousrakennukset	455 919,03	
1122 Vapaa-ajan rakennukset	232 189,06	87 348 580,43

Kiinteät rakenteet ja laitteet

1130 Maa- ja vesirakenteet	649 676,01	
1131 Kadut, tiet, torit ja puistot	7 572 822,21	
1132 Sillat, laiturit ja uimalat	35 459,10	
1135 Vedenjakeluverkosto	4 450 473,99	
1136 Viemäriverkosto	7 696 500,20	
1138 Sähkijohd. muuntoas. ulkoval.laitteet	6 590,91	
1150 Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	23 914,00	20 435 436,42

Koneet ja kalusto

1160 Muut kuljetusvälineet	71 174,36	
1164 Muut liikkuvat työkoneet	164 011,48	
1166 Muut kevyet koneet	14 053,27	
1167 Sairaala-, terv.huolt.-yms laitteet	42 561,89	
1170 Muut koneet ja kalusto	341 178,81	
1174 Tietokonelaitteet	201 911,39	834 891,20

Muut aineelliset hyödykkeet

1184 Arvo- ja taide-esineet	56 580,60	
-----------------------------	-----------	--

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

1190 Ennakkomaksut	9 572 495,89	
1195 Keskeneräiset hankinnat	13 532 102,70	23 104 598,59
		163 920 288,76

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

1201 Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	695 870,48	
1203 Kuntayhtymäosuudet	10 027 338,97	
1205 Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet	609 594,97	
1212 Muut osakkeet ja osuudet	3 039 810,89	14 372 615,31

Muut lainasaamiset

1238 Muut lainasaamiset muilta	3 455,99	14 376 071,30	178 551 368,19
--------------------------------	----------	---------------	----------------

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot

1410 Välitetty valtion lainat	25 565,41	25 565,41
-------------------------------	-----------	-----------

Lahjoitusrahastojen erityiskatteet

1440 Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	143 385,02	
---	------------	--

Muut toimeksiantojen varat

1475 Testamentoidut pääomat	124 401,50	267 786,52
-----------------------------	------------	------------

293 351,93

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet

1500 Aineet ja tarvikkeet

40 547,76

40 547,76

40 547,76

Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

1620 Myyntisaamiset muilta

Lainasaamiset

1651 Lainasaamiset kunnilta

50 000,00

Muut saamiset

1666 Valtionosuussaaamiset

365 143,42

1688 Muut saamiset

13 827,00

428 970,42

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

1720 Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä

1 349,38

1725 Myyntisaamiset kunnilta ja kuntayhtymiltä

4 855,75

1730 Myyntisaamiset omistuos.

3 513,37

1740 Myyntisaamiset muilta

2 348 224,25

2 357 942,75

Muut saamiset

1791 Valtionosuussaaamiset

604 083,00

1798 Menojen selvittelytili

480,29

1806 Saadut ALV-palautukset

841 390,43

1810 Muut saamiset

193 295,74

1 639 249,46

Siirtosaamiset

1826 Muut siirtosaamiset muilta

228 744,10

228 744,10

4 225 936,31

4 654 906,73

Rahoitusarvopaperit

Osakkeet ja osuudet

1831 Osakkeet ja osuudet

73,20

73,20

Rahat ja pankkisaamiset

1901 Pääkassa

1 499,50

1902 Kassa, alitilittäjä, Monitoimihalli

518,00

1903 Kassa, alitilittäjä, Kirjasto-Nikkilä 2

84,00

1904 Kassa, alitilittäjä, Kirjasto-Söderkulla 1

300,80

1905 Kassa, alitilittäjä, Info 1

288,95

1906 Kassa, alitilittäjä, Info 2

214,30

1908 Kassa, alitilittäjä, Kirjasto-Nikkilä 1

132,20

1911 Kassa, muut alitilittäjät

410,00

1912 Kassa, alitilittäjä, Elsie

150,00

1913 Kassa, alitilittäjä, HSL Nikkilä

250,90

1914 Kassa, alitilittäjä, HSL Söderkulla

394,90

1915 Kassa, alitilittäjä Risteys

50,00

1916 Alitilittäjä, Cafe Matkahuolto

500,00

1917 Alitilittäjä, Cafe Diem tk

300,00

1921 Osuuspankki, 556104-1632

301 911,73

1925 Aktia 405570-125

282 634,69

1926 Nordea 237818-60012

2 072 509,19

1940 Handelsbanken 313130-1151430

24,13

1942 Danske Bank 800016-251707

330 281,22

1945 Op (vakuus) 556104-248241

319,67

1970 Maksupalvelujen selvittelytili

8 316,88

3 001 091,06

7 656 070,99

YHTEENSÄ

€ 186 541 338,87

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma			
2000 Peruspääoma	51 986 332,66		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä			
2040 Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 651 601,68		
Tilikauden yli-/alijäämä			
2050 Tilikauden yli-/alijäämä	1 509 034,22		61 146 968,56

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoerot			
2100 Poistoerot	19 442 394,79		
Vapaaehtoiset varaukset			
2110 Investointivaraus	30 339 848,35		49 782 243,14

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset			
2130 Muut pakolliset varaukset	257 710,01		257 710,01

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot			
2300 Vältettävät valtion lainat	25 565,41	25 565,41	
Lahjoitusrahastojen pääomat			
2325 Lahjoitusrahastojen pääomat	143 385,02		
2326 Testamentoidut pääomat	124 401,50	267 786,52	293 351,93

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			
2411 Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	26 600 000,00		
Lainat julkisyhteisöiltä			
2420 Lainat valtiolta	247 872,95		
Muut velat			
2469 Liittymismaksut ja muut velat	11 644 129,60	38 492 002,55	38 492 002,55

Lyhytaikainen

Joukkovelkakirjalainat			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			
2510 Lainat kotimaisista pankeilta	430 000,00		
2511 Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	7 400 000,00		
2513 Lainat muilta kotimaisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 000 000,00	11 830 000,00	
Lainat julkisyhteisöiltä			
2520 Lainat valtiolta	50 402,85	50 402,85	
Saadut ennakot			
2544 Saadut ennakot muilta	11 578 642,28	11 578 642,28	

Ostovelat				
2545 Ostovelat tytäryhteisöille	4 879,14			
2546 Ostovelat jäsenkuntayhtymille	605 642,91			
2547 Ostovelat osakkuusyhteisöille	17 840,36			
2549 Ostovelat muille	<u>4 549 729,81</u>	5 178 092,22		
Muut lyhytaikaiset velat				
2557 Ennakonpidätysvelka	760 160,51			
2558 Sosiaaliturvamaksuvelka	68 185,22			
2560 Lyhytaikaiset muut velat	80 995,90			
2564 Jäsenmaksut	24 279,42			
2809 ESE	<u>49,30</u>	933 670,35		
Siirtovelat				
2577 Korkojaksotus	168 448,57			
2580 Lomapalkkajaksotus	6 332 051,48			
2581 Palkkajaksotus	197 167,12			
2582 Saldoliikumajaksotus				
2583 Valtionosuusennakot	74 395,88			
2588 Muut siirtovelat muille	159 066,93			
2989 KOM-myyntih.maa- ja vesialueet	<u>67 125,00</u>	<u>6 998 254,98</u>	36 569 062,68	75 061 065,23
2998 KOM-myyntih.osakkeet ja osuudet				
YHTEENSÄ			€	186 541 338,87

Sipoossa 17. päivänä maaliskuuta 2016

Marianne Sved
pääkirjanpitäjä